

HET HOMERUNHUIS: EEN WEG NAAR ZELFREDZAAMHEID

Een onderzoek over het vergroten van de zelfredzaamheid van jongeren met een licht verstandelijke beperking en multiproblematiek binnen een Homerunhuis

Jacoline van Groningen en Nelleke Vroegop-van Dijk

Studenten Sociaal Pedagogische Hulpverlening

**HOMERUNHUIS IN DE
ACHTERHOEK**

Jacoline van Groningen

Studentnummer 110786

Nelleke Vroegop-van Dijk

Studentnummer 140086

Sociaal Pedagogische

Hulpverlening DTO

Kernopgave 16

Afstudeeronderzoek

Christelijke Hogeschool Ede

Oude kerkweg 100

6717 JS Ede

Mevr. D. Bent-Lenselink

Afstudeerbegeleider

Stefan Lochs

Opdrachtgever

Mei 2018

VOORWOORD

Voor u ligt het resultaat van het onderzoek “Het Homerunhuis: een weg naar zelfredzaamheid”. Dit onderzoek is uitgevoerd als afstudeeronderzoek van de opleiding Sociaal Pedagogische Hulpverlening aan de Christelijke Hogeschool te Ede. In opdracht van Humanitas DMH (Dienstverlening voor Mensen met een Hulpvraag) is onderzocht wat er nodig is voor jongeren met LVB en multiproblematiek om hun zelfredzaamheid te vergroten in een Homerunhuis. Ook is er gekeken hoe dit in samenwerking met Woonzorg Lojal en Tactus Verslavingszorg gerealiseerd kan worden in de regio Achterhoek.

Met veel enthousiasme hebben wij dit onderzoek uitgevoerd. Zowel inhoudelijk als procesmatig was het onderzoek voor ons leerzaam. We kijken terug op een goede samenwerking met alle partijen. We willen iedereen hartelijk bedanken die, in welke vorm dan ook, medewerking heeft verleend aan dit onderzoek. In het bijzonder willen wij onze dank uiten naar onze opdrachtgever die ons de ruimte gaf om dit onderzoek uit te voeren, onze afstudeerbegeleider die gedurende ons onderzoek met ons meekeek en alle respondenten die tijd voor ons hebben vrijgemaakt en ons waardevolle informatie hebben gegeven.

Wij hopen dat dit onderzoek binnen Humanitas DMH zal bijdragen aan het realiseren van een Homerunhuis in de Achterhoek.

Nelleke Vroegop- van Dijk

Jacoline van Groningen

INHOUD

Voorwoord	3
Samenvatting.....	6
Leeswijzer	8
Hoofdstuk 1 – Aanleiding en inleiding onderzoek.....	9
1.1 Aanleiding	9
1.2 Probleemstelling	11
1.3. Vraagstelling	11
1.4 Kernbegrippen	12
1.5 Doelstelling	13
1.6 Onderzoeksmethode	13
1.7 Werkwijze	14
1.8 Conceptueel model.....	16
Hoofdstuk 2 – Literatuurstudie	18
2.1 Deelvraag 1 Literatuurstudie naar zelfredzaamheid	18
2.1.1 Inleiding.....	18
2.1.2 Betoog	18
2.1.3 Deelconclusie	25
Hoofdstuk 3 - Het Betoog.....	26
3.1 Deelvraag 2 Meerwaarde van een Homerunhuis.....	26
3.1.1 Inleiding.....	26
3.1.2 Betoog	26
3.1.3 Deelconclusie	29
3.2 Deelvraag 3 Zelfredzaamheid vergroten volgens professionals.....	31
3.2.1 Inleiding.....	31
3.2.2 Betoog	31
3.2.3 Deelconclusie	36
3.3 Deelvraag 4 Middelengebruik en verslaving.....	37
3.3.1 Inleiding.....	37
3.3.2 Betoog	37
3.3.3 Deelconclusie	42
3.4 Deelvraag 5 De samenwerking	44
3.4.1 Inleiding.....	44

3.4.2 Betoog	44
3.4.3 Deelconclusie	47
Hoofdstuk 4 – Conclusies, aanbeveling, discussie en evaluatie	48
4.1 Conclusies	48
4.1.1 Inleiding.....	48
4.1.2 Onderzoeksresultaten	48
4.2 Aanbevelingen	51
4.2.1 Het Homerunhuis: een weg naar zelfredzaamheid	54
4.4 Discussie.....	56
4.5 Evaluatie.....	57
4.5.1 SWOT-analyse	57
4.5.2 Evaluatie validiteit en betrouwbaarheid.....	58
4.5.3 Onderzoeksdoelstelling is bereikt	59
Bibliografie	60
Bijlage 1 - Bijeenkomst Homerunhuizen	64
Bijlage 2 - Interviewprotocol	67
Bijlage 3 - Kernlabels definitie	69
Bijlage 4 - Kernlabels	71
Bijlage 5 - vragenlijsten	118
5.1 Brief bij vragenlijst	118
5.2 Verstuurde Vragenlijst	119
5.3 Vragenlijst Humanitas DMH Achterhoek	120
5.4 Vragenlijst Humanitas DMH LLC Ede.....	124
5.5 Vragenlijst Woonzorg Lojal	129
5.6 Vragenlijst Gemeente Achterhoek.....	131

SAMENVATTING

OPDRACHT EN DOEL ONDERZOEK

Dit onderzoek is tot stand gekomen naar aanleiding van het ontbreken van een trainingshuis in de regio Achterhoek voor jongeren met een licht verstandelijke beperking (LVB) en multiproblematiek. Binnen Humanitas DMH worden al enkele jaren jongeren begeleid binnen Homerunhuizen in verschillende regio's. Dit zijn trainingshuizen waarin de jongeren ondersteuning krijgen hun zelfredzaamheid kunnen ontwikkelen. De wens is er om nu ook in de regio Achterhoek een Homerunhuis op te starten. Het doel van dit onderzoek is om in kaart te brengen wat nodig is voor jongeren met LVB en multiproblematiek om hun zelfredzaamheid te vergroten binnen een Homerunhuis. Daarnaast is het belangrijk om te kijken hoe het Homerunhuis vanuit Humanitas DMH in samenwerking met Woonzorg Lojal en Tactus Verslavingszorg gerealiseerd kan worden. De resultaten van dit onderzoek zullen leidend zijn om aanbevelingen te kunnen geven aan Humanitas DMH.

METHODE ONDERZOEK

Het onderzoek is uitgevoerd middels een kwalitatieve onderzoeksmethode. Door middel van een literatuuronderzoek, documentonderzoek, half gestructureerde interviews en vragenlijsten zijn gegevens verzameld. In totaal hebben 16 respondenten aan dit onderzoek meegewerkt. Het betreffen professionals van de drie bovengenoemde organisaties. Alle professionals zijn direct of indirect betrokken bij de doelgroep jongeren met een LVB en multiproblematiek. De respondenten is onder andere gevraagd naar hun mening omtrent de benodigde begeleiding en kennis voor de doelgroep jongeren met een LVB en multiproblematiek. Daarnaast is de noodzaak van een Homerunhuis besproken en de rol als organisaties binnen deze samenwerking. Op basis van de verkregen informatie uit literatuur en interviews is het onderzoek geschreven.

RESULTATEN ONDERZOEK

Uit het onderzoek blijkt dat een Homerunhuis in de regio Achterhoek een meerwaarde is om de zelfredzaamheid van de jongeren te vergroten. Vanuit de literatuur en de interviews zijn er een aantal conclusies getrokken over de benodigde begeleiding en vormgeving van de samenwerking in het Homerunhuis. Deze worden verder uitgelegd in dit onderzoek. Een aantal conclusies worden hier genoemd:

- ❖ Het is gebleken dat er voorwaarden zijn om de begeleiding effectief te laten zijn om te zelfredzaamheid te vergroten.
- ❖ Er kan geconcludeerd worden dat het Homerunhuis een meerwaarde is om de zelfredzaamheid van de jongeren te vergroten.
- ❖ Jongeren hebben begeleiding nodig op alle levensgebieden van de Zelfredzaamheid-Matrix (ZRM).
- ❖ Een eenduidige visie op zelfredzaamheid, verslaving en middelengebruik tussen de drie organisaties is noodzakelijk.
- ❖ De drie organisaties hebben binnen het Homerunhuis hun eigen rol ten aanzien van het vergroten van de zelfredzaamheid van de jongeren.

Samenvattend kan geconcludeerd worden dat het noodzakelijk is om te werken vanuit empowerment om de zelfredzaamheid te vergroten. Voorwaardelijk is daarin dat er rekening

gehouden wordt met de kenmerken van de doelgroep en de genoemde richtlijnen hiervoor gevolgd worden. De samenwerking van de drie betrokken organisaties dient als meerwaarde voor de doelgroep mits er heldere afspraken en een eenduidige visies geformuleerd worden. Vanuit dit onderzoek komen aanbevelingen voort die inzicht geven in hoe het Homerunhuis in de Achterhoek vormgegeven kan worden. Tevens nodigt het onderzoek uit tot vervolg onderzoek.

LEESWIJZER

Het onderzoek bestaat uit vier hoofdstukken en vijf bijlagen. Hoofdstuk 1 geeft de aanleiding en inleiding van het onderzoek weer. Daarnaast wordt de probleemstelling en vraagstelling benoemd met daarna de uitleg van verschillende kernbegrippen. Ook wordt hier de doelstelling, onderzoeksmethode en werkwijze beschreven. Als laatste wordt er een conceptueel model weergegeven, wat leidend is voor dit onderzoek.

Hoofdstuk 2 is een literatuurhoofdstuk. Hier wordt deelvraag 1 behandeld aan de hand van de literatuur. Hier wordt antwoord gegeven op de vraag wat nodig is binnen een Homerunhuis voor jongeren met een LVB en multiproblematiek om de zelfredzaamheid te vergroten. Daarnaast wordt stil gestaan bij verschillende thema's zoals LVB, multiproblematiek, zelfredzaamheid en de wijze waarop de zelfredzaamheid vergroot kan worden.

Hoofdstuk 3 behandelt de deelvragen 2,3,4 en 5. Deze deelvragen zijn geschreven aan de hand van de uitkomsten van de afgenomen interviews. In deelvraag 2 wordt de meerwaarde en noodzaak van het Homerunhuis beschreven. In deelvraag 3 wordt stil gestaan bij zelfredzaamheid, de levensgebieden van de ZRM en de inzet van begeleiders en jongeren. In deelvraag 4 worden de aandachtspunten rondom middelengebruik en verslaving in het Homerunhuis besproken. Daarnaast wordt er antwoord gegeven op de vraag wat voor kennis en begeleiding er nodig is om LVB jongeren met een verslaving te begeleiden. In deelvraag 5 wordt de samenwerking tussen de organisaties Humanitas DMH, Woonzorg Lojal en Tactus Verslavingszorg beschreven.

Hoofdstuk 4, ten slotte, bestaat uit de conclusie, aanbevelingen, discussie en evaluatie die naar aanleiding van dit onderzoek zijn beschreven. Dit is tevens het laatste hoofdstuk.

Na de hoofdstukken zijn er 5 bijlagen opgenomen die relevant zijn ter ondersteuning van dit onderzoek. In de bijlagen zijn de notulen van een bijeenkomst, interviewvragen, kernlabels, uitleg aan kernlabels en de vragenlijsten te vinden.

HOOFDSTUK 1 – AANLEIDING EN INLEIDING ONDERZOEK

1.1 AANLEIDING

“Rodney is bijna 20. Hij heeft in veel verschillende instellingen gewoond. Op zijn 6^e werd hij uit huis geplaatst. Een typisch multi-problem gezin, staat in zijn dossier. Plaatsingen lopen mis vanwege oppositioneel gedrag. Rodney heeft moeite om gezag te accepteren en werd steeds geschorst en weggestuurd. Zo begint hij verschillende opleidingen, maar heeft hij uiteindelijk niets afgemaakt.

Op zijn 14^e komt hij op een orthopedagogisch behandel centrum (OBC) te wonen. Daar maakt hij een aantal goede stappen en leert hij zich aan huisregels te houden. Als hij 18 jaar is, moet hij daar weg. Hij is nu volwassen. Hij woont een tijd bij zijn moeder in, die zelf ook een verstandelijke beperking heeft. Moeder kan hem geen structuur en grenzen bieden. Rodney verslonst en raak steeds verder in de problemen. Hele nachten blijft hij van huis “ (Elbers, 2016, p. 5).

Dit is het portret van Rodney. Een jongere met een LVB en multiproblematiek. Rodney is aangemeld bij Humanitas DMH met verslavingsproblematiek (overmatig blowen) en schulden (7000 euro). Hij ziet er verwaarloost uit, eet ongezond, komt pas om 13:00 uur uit bed en is vader van twee kinderen. Met de oudste heeft hij geen contact. Hij is aangemeld bij Humanitas DMH om ondersteuning te krijgen binnen een Homerunhuis om zelfstandigheid te ontwikkelen zodat hij straks kan samenwonen met zijn vriendin dochtertje. Dit is één van de vele voorbeelden uit de praktijk. Over deze jongeren gaat het in dit onderzoek.

Jongeren met een LVB en gedragsproblematiek die al jaren onder toezicht staan van Jeugdzorg krijgen net als alle andere jongeren op hun 18e het recht om zelf beslissingen te maken. Ze mogen zelf beslissen of ze nog hulp willen of niet. Door hun ontwikkelingsachterstand zijn zij vaak nog helemaal niet in staat om zelfstandig een leven op te bouwen, met een verhoogde kans op: prostitutie, criminaliteit, drugsgebruik en leven op straat. Zembla besteedde in de aflevering: “losgelaten, losgeslagen...”, aandacht aan deze groep jongeren en heeft onderzocht wat er gebeurt wanneer zij losgelaten worden (Zembla, 2016).

Jongeren met een LVB en multiproblematiek tussen wal en schip vallen binnen de hulpverlening blijkt uit de volgende onderzoeken. Wanneer het gedwongen kader wegvalt is de kans groot dat de jongere verdwijnt uit de hulpverlening. Dat zien Barendregt, Schrijvers, Baars en Van de Mheen (2011) als een probleem. Er is geen passend vervolgtraject voor hen, waarbij hun nieuwe vorm van vrijheid gecombineerd wordt in een traject van wonen in combinatie met begeleiding en/of behandeling. Het gevolg hiervan is dat jongeren nog meer in de problemen raken. Dit probleem wordt bevestigd door Diepenhorst en Hollander (2011). Zij benoemen het als een beperking dat er voor jongeren met een LVB na hun 18^e jaar geen passende woonzorg geboden kan worden waar zij onder begeleiding hun zelfstandigheid kunnen ontwikkelen.

Hulpverleningsorganisaties herkennen dit probleem. Piet Yntema, regiodirecteur van Emaus onderdeel van de organisatie ‘s Heerenloo, schetst dezelfde situatie. Zij gaan zelfstandig wonen, terwijl zij nog helemaal niet in staat zijn om op eigen benen te staan, omdat zij een ontwikkelingsleeftijd van 12 of 13 jaar hebben. Het gebeurt dan ook regelmatig dat deze jongeren

(weer) in aanraking komen met loverboys, dakloos raken, te maken krijgen met justitie of een vorm van intensievere hulpverlening. Volgens Piet Yntema komt dit doordat het vaak te lang duurt voordat de jongeren de juiste begeleiding en behandeling krijgen die ze nodig hebben (Yntema, 2016). Dit probleem wordt ook bevestigd in het gedane onderzoek van Humanitas DMH in samenwerking met Reinaerde en Abrona binnen de regio Utrecht. Door de veelzijdige problematiek blijkt in de praktijk dat jongeren na hun 18de verjaardag nu vaak tussen wal en schip raken. Ze krijgen niet de juiste ondersteuning, mogen besluiten om geen hulp meer te krijgen of komen terecht in een woonomgeving zoals beschermde of begeleid zelfstandige woonvorm welke niet volledig aansluit. In het slechtste geval raken deze jongeren dakloos. De combinatie van licht verstandelijke beperking en de daarbij komende complexe problematiek, maakt dat een vorm van therapie en begeleiding nodig is (Tieleman, 2017). De hierboven beschreven situatie maakt duidelijk dat de stap naar zelfstandigheid voor jongeren met een LVB en multiproblematiek vaak te groot is en dat er weinig vormen van hulpverlening zijn om die stap te overbruggen.

DE INVLOED VAN DE TRANSITIE

Hoe komt het dat jongeren met LVB en multiproblematiek binnen de hulpverlening tussen wal en schip vallen? Dit komt omdat het lastig is om een geschikte woonvorm te vinden voor LVB jongeren met multiproblematiek. Dat heeft onder andere te maken met het feit dat de doorstroom naar een passend vervolgtraject moeizaam verloopt. Volgens van Beek (2009) verloopt deze doorstroom ingewikkeld door problemen met (1) toelating, (2) missen van passende huisvesting, (3) gebrek aan financiering en (4) geen goed geschoold personeel met kennis van deze specifieke doelgroep. Dit geldt voornamelijk bij instellingen voor mensen met een verstandelijke handicap.

Gebrek aan financiering wordt ook als oorzaak geschetst in het onderzoek dat is uitgevoerd door Bureau Hoeksma, Homans & Menting BV (HHM) (2015) in opdracht van het ministerie van VWS. Het onderzoek is gedaan naar aanleiding van landelijke signalen dat de doelgroep LVB met (tijdelijke) woonbehoefte in combinatie met begeleiding onvoldoende zijn meegenomen in de budgettoedeling binnen gemeenten. Deze doelgroep kan geen gebruik maken van de Wet langdurige zorg (Wlz). De groep met tijdelijke behoefte aan een beschermde woonomgeving vallen onder de Wet Maatschappelijk Ondersteuning (WMO), maar omdat deze groep wat onderbelicht is, zijn hier geen middelen voor en is er geen voldoende zorg ingekocht. Dit heeft alles te maken met de transitie die in 2015 heeft plaatsgevonden. De financiering vanuit de Algemene Wet Bijzonder Ziektekosten (AWBZ) is overgegaan naar de WMO, zorgverzekering, Jeugdwet en Wlz. Hierdoor verloopt het vinden van passende woonvormen moeizaam. (Movisie, 2015). De afgelopen jaren zijn de gemeenten bezig om voor deze doelgroep passende oplossingen te vinden voor wat betreft begeleiding en beschermde woonvormen. Maar de invloed van de transitie lijkt nog steeds van invloed op jongeren met LVB en multiproblematiek om deze (tijdelijke) beschermde woonvormen te kunnen bieden (Vereniging van Nederlandse Gemeenten, 2016).

SITUATIE IN DE ACHTERHOEK

De opdrachtgever voor dit onderzoek, Stefan Lochs, is als regiomanager van Humanitas DMH voorstander van tijdelijke beschermde woonvormen. Hij is werkzaam in de regio Achterhoek. Volgens de opdrachtgever is er binnen de regio Achterhoek nauwelijks tot geen aanbod op het gebied van beschermde woonbegeleiding voor jongeren met een LVB en multiproblematiek. Ook is er binnen gemeenten niet altijd bekend wat er nodig is voor de doelgroep.

Eerder is hier binnen de regio Achterhoek al aandacht aan besteedt in overleg met de organisatie Estinea. Dit heeft niet geleid tot oplossingen. Estinea is een organisatie die hulp biedt aan mensen met een verstandelijke beperking in de regio Achterhoek (Estinea, 2018). De manager van deze organisatie heeft aangegeven wel open te staan voor samenwerking maar de doelgroep, jongeren met een LVB en multiproblematiek, is niet het hoofddoel waar de organisatie zich op richt.

De opdrachtgever geeft op basis van zijn ervaring aan dat het belangrijk is dat deze jongeren begeleiding en behandeling krijgen en toe kunnen werken naar een meer zelfstandig leven. Nu zorgen zij voor overlast, trekken loverboy problematiek aan, raken dakloos en betrokken bij criminaliteit. Dit wordt bevestigd door bovenstaande onderzoeken. Daarom lijkt het van belang om binnen de regio Achterhoek een beschermde woonvorm op te zetten. Deze woonvorm wordt binnen Humanitas het Homerhuis genoemd. Het is de bedoeling om binnen het Homerunhuis in de regio Achterhoek samen te werken met de organisaties Tactus Verslavingszorg en Woonzorg Lojal.

HOMERUNHUIS

De vraag is dan allereerst: wat is een Homerunhuis? In verschillende plaatsen in Nederland heeft Humanitas DMH Homerunhuizen gestart. Deze Homerunhuizen hebben allemaal hetzelfde doel, namelijk: het helpen van jongeren om de overstap naar zelfstandigheid te maken door onder andere het vergroten van zelfredzaamheid. Binnen het Homerunhuis kunnen jongeren een behandeltraject volgen van 2 tot 4 jaar (Elbers, 2016). De jongeren worden begeleid om hun leven zo veel mogelijk zelfstandig te kunnen vormgeven. Het Homerunhuis richt zich, zeker in de beginfase, op het bieden van structuur, toezicht en het ontwikkelen van een stabiel leven. Daarnaast kunnen de jongeren binnen een beschermde omgeving vaardigheden leren op allerlei levensgebieden. Denk hierbij aan omgaan met financiën, plannen en organiseren, vaardigheden die nodig zijn om te kunnen functioneren binnen het onderwijs of andere vormen van dagbesteding (Tieleman, 2017). In de literatuur niets gevonden over de effectiviteit van een Homerunhuis of andere passende oplossingen voor de doelgroep.

1.2 PROBLEEMSTELLING

In de regio Achterhoek is er onvoldoende passend aanbod van begeleiding voor jongeren met een LVB en multiproblematiek binnen een Homerunhuis om (meer) zelfstandig te leren wonen. Dit zorgt ervoor dat deze jongeren niet de juiste hulpverlening krijgen waardoor er voor henzelf en in de maatschappij problemen ontstaan.

1.3. VRAAGSTELLING

HOOFDVRAAG

Wat hebben jongeren met een LVB en multiproblematiek nodig binnen een Homerunhuis om hun zelfredzaamheid te vergroten en hoe kan Humanitas DMH dit in samenwerking met Tactus verslavingszorg en Woonzorg Lojal vormgeven binnen de regio Achterhoek?

DEELVRAAG 1

Wat is er volgens de literatuur nodig om de zelfredzaamheid van jongeren met een LVB en multiproblematiek te vergroten?

DEELVRAAG 2

Wat is volgens professionals de meerwaarde van een Homerunhuis voor jongeren met een LVB en multiproblematiek?

DEELVRAAG 3

Wat is er volgens professionals nodig om de zelfredzaamheid van jongeren met een LVB en multiproblematiek te vergroten binnen een Homerunhuis?

DEELVRAAG 4

Wat zijn volgens professionals de aandachtspunten rondom verslaving en middelengebruik in een Homerunhuis en wat is er aan begeleiding nodig?

DEELVRAAG 5

Wat kunnen de organisaties Humanitas DMH, Woonzorg Lojal en Tactus verslavingszorg bieden binnen een Homerunhuis voor jongeren met een LVB en multiproblematiek?

1.4 KERNBEGRIPPEN

LVB JONGEREN

In de Nederlandse praktijk wordt met de term LVB vaak mensen aangeduid met een IQ tussen de 50 en 85 met bijkomende problemen op het gebied van sociale aanpassing en sociale redzaamheid (Kenniscentrum kinder- en jeugdpsychiatrie, sd). In dit onderzoek worden jongeren in de leeftijd van 16-25 jaar bedoeld.

MULTIPROBLEMATIEK

Er is sprake van multiproblematiek bij personen wanneer deze langdurig te maken hebben met twee of meer samenhangende en elkaar mogelijk versterkende problemen. Tevens is/zijn betrokkene(n) niet in staat tot het ontwikkelen en voeren van een adequate regie ten aanzien van de beheersing of oplossing van het complex aan problemen. Hierdoor is de deelname aan de samenleving en de arbeidsmarkt problematisch (Bosselaar, Molenaar-Cox, Maurits, & Prins, 2010).

MIDDELENGEBRUIK EN VERSLAVING

Met middelengebruik wordt het gebruik van alcohol en drugs bedoeld wat geen onmiddellijke schade veroorzaakt. Het middelengebruik kan wel overgaan in problematisch gebruik voor de jongere en de omgeving of uit zich in verslavingsproblematiek (Didden, Troost, Moonen, & Groen, 2017). Er is sprake van verslaving wanneer de jongere lichamelijk of geestelijk afhankelijk is van de alcohol of drugs. Ze gebruiken het middel veelvuldig en langdurig of krijgen ontwenningssverschijnselen als ze het middel niet krijgen. Bij zowel misbruik als verslaving is er sprake van een stoornis in het gebruik van middelen (Nederlands Jeugdinstituut, sd).

HUMANITAS DMH

Humanitas DMH (Dienstverlening aan Mensen met een Hulpvraag) is een humanistische zorgorganisatie die begeleiding en behandeling biedt aan mensen met een LVB en/of een psychiatrische stoornis. Er wordt samen met de cliënt bepaald welke vorm van ondersteuning het beste aansluit. Humanitas DMH ondersteunt cliënten onder andere ambulant of vanuit een Homerunhuis (Humanitas DMH, sd).

TACTUS VERSLAVINGSZORG

Tactus Verslavingszorg biedt hulp en advies aan jongeren en volwassenen voor elke vorm van verslaving. Denk aan: alcohol, drugs, eten, gokken, gamen, internet en seksverslaving. Ze passen de behandeling aan op de cliënt. Dit kan online, ambulant, klinisch of met zelfhulp. Tactus verslavingszorg is ook een organisatie die aansluit bij cliënten met een LVB (Tactus verslavingszorg, sd). Tactus verslavingszorg werkt samen met Humanitas DMH door casussen met elkaar te bespreken en zo gebruik te maken van de verschillende expertise.

WOONZORG LOJAL

Woonzorg Lojal begeleidt kwetsbare jongeren. Zij richten zich met name op de groep jongvolwassen mensen met een licht verstandelijke beperking met moeilijk verstaanbaar gedrag en bijkomende psychiatrische problematiek. Lojal biedt zijn diensten aan in verschillende (beschermd) woonvormen en in ambulante begeleidingsvormen. Lojal is actief in de Achterhoek (Stichting Woonzorg Lojal, sd).

1.5 DOELSTELLING

Het onderzoek heeft tot doel het verkrijgen van kennis en inzicht over wat er nodig is binnen een Homerunhuis voor jongen met een LVB en multiproblematiek om hun zelfredzaamheid te vergroten. Daarnaast is het doel om te onderzoeken wat de organisaties Humanitas DMH, Tactus Verslavingszorg en Woonzorg Lojal kunnen bieden in dit Homerunhuis. De uitkomsten van het onderzoek worden door middel van aanbevelingen aangeboden aan Humanitas DMH.

1.6 ONDERZOEKSMETHODE

Onderzoek onderdeel	Methode	Eenheden
Deelvraag 1	Literatuuronderzoek	Literatuur, onderzoeksrapporten, documentonderzoek
Deelvragen 2, 3, 4 en 5	Halfgestructureerde interviews	16 professionals
Deelvragen 2, 3, 4 en 5	Vragenlijst	Minimaal 5 medewerkers per betrokken organisaties

Tabel 1 Onderzoeksmethode

In dit ontwerpende onderzoek is onderzocht en beschreven wat jongeren met een LVB en multiproblematiek nodig hebben binnen een Homerunhuis om hun zelfredzaamheid te vergroten. Tevens is onderzocht en beschreven wat de organisaties Humanitas DMH, Tactus Verslavingszorg en Woonzorg Lojal te bieden hebben in dit Homerunhuis en hoe zij kunnen samenwerken. Om de hoofdvraag te kunnen beantwoorden was het allereerst noodzakelijk om te onderzoeken wat er in de literatuur geschreven staat over kenmerken van de doelgroep en het vergroten van de zelfredzaamheid. Vervolgens is onderzocht wat professionals nodig vinden om de zelfredzaamheid te vergroten, wat de meerwaarde is van een Homerunhuis en wat de aandachtspunten zijn rondom middelengebruik en verslaving. Als laatste is er onderzocht wat de organisaties kunnen bieden

binnen een Homerunhuis.

De deelvragen 2 en 4 geven niet direct antwoord op de hoofdvraag. Toch zijn deze deelvragen toegevoegd aan het onderzoek omdat deze relevant zijn. Deelvraag 2 is toegevoegd om te ontdekken wat de professionals zien als meerwaarde van een Homerunhuis. Het is van belang om te onderzoeken of de noodzaak van een Homerunhuis gedeeld wordt door de professionals. Deelvraag 4 is toegevoegd omdat aandacht voor middelengebruik en verslaving noodzakelijk is om de zelfredzaamheid te vergroten. Uit het onderzoek blijkt dat middelengebruik en verslaving een groot onderdeel is van de multiproblematiek. Hierdoor is het vinden van passende woonvormen lastig, wat zorgt voor belemmering van het vergroten van de zelfredzaamheid.

Er is in dit onderzoek gebruik gemaakt van verschillende methoden, zoals literatuuronderzoek, documentonderzoek, interviews en het afnemen van vragenlijsten. Hoe de onderzoeksmethoden toegepast zijn, is toegelicht in de werkwijze. In bovenstaande tabel 1 is een overzicht te zien van de methoden die tijdens het onderzoek ingezet zijn.

Er is gekozen voor literatuuronderzoek om een theoretische basis te hebben, kernbegrippen te definiëren en op grond van deze theorieën een vergelijking te kunnen maken met wat professionals zeggen.

Aangezien het onderzoek een kwalitatief en ontwerpend karakter heeft, is ervoor gekozen om professionals te interviewen. Door deze interviews kon een helder beeld verkregen worden over behoefte van jongeren met een LVB en multiproblematiek om hun zelfredzaamheid te vergroten. Daarnaast was het van belang om inzicht te krijgen in de rollen van de organisaties en hoe deze met elkaar kunnen samenwerken. De input van de professionals is nodig om uiteindelijk een ontwerp te kunnen maken hoe een Homerunhuis er daadwerkelijk uit komt te zien. Er zijn halfgestructureerde interviews gehouden waarbij de belangrijkste vragen vast staan en bij de verschillende organisaties dezelfde soort interviews gehouden zijn. Dit zorgt voor een eenduidige dataverzameling waarbij er wel de mogelijkheid is om door te vragen waardoor meer verdieping kan ontstaan (Baarda, et al., 2013). Halfgestructureerde interviews had de voorkeur boven gestructureerde interviews omdat er anders niet doorgevraagd kon worden wat zorgt voor meer verdieping. Het nadeel van halfgestructureerde interviews is dat de validiteit afneemt. Maar voor dit onderzoek is gedetailleerde informatie nodig van professionals om te bepalen wat er volgens hen nodig is binnen het op te zetten Homerunhuis in de regio Achterhoek.

1.7 WERKWIJZE

LITERATUURONDERZOEK

Er is op basis van de literatuur onderzocht wat de specifieke kenmerken zijn van jongeren met een LVB en multiproblematiek wat zelfredzaamheid is en welke begeleiding de doelgroep nodig heeft hun zelfredzaamheid te vergroten. De resultaten van het literatuuronderzoek hebben de basis gevormd voor het opstellen van de interviewvragen. Om het literatuuronderzoek te doen is er gebruik gemaakt van verschillende bronnen zoals boeken, internetbronnen, vaktijdschriften zoals Nederlands Tijdschrift voor Zorg aan mensen met een verstandelijke beperkingen (NTZ) en databanken. Geraadpleegde databanken zijn: Movisie, Kennisplein gehandicaptensector, Nederlands Jeugdinstituut (NJI) en Kenniscentrum LVB. Gebruikte zoektermen zijn: lichtverstandelijke beperking en zelfredzaamheid, methodiek en lichtverstandelijke beperking, Zelfredzaamheid-Matrix.

DOCUMENTENONDERZOEK

Er is documentonderzoek verricht om vast te stellen in hoeverre de visies van de betrokken organisaties gericht zijn op zelfredzaamheid. Hiervoor is gebruik gemaakt van visie documenten van de betrokken organisaties zoals website, professioneel statuut van Tactus Verslavingszorg en Begeleidings- en behandelingsvisie document van Humanitas DMH. Deze zijn opgezocht op internet of opgevraagd bij de organisaties zelf.

Halverwege het onderzoekproces hebben de onderzoekers de mogelijkheid gekregen om binnen Humanitas DMH een bijeenkomst bij te wonen over de verdere ontwikkeling en implementatie van Homerunhuizen binnen Humanitas DMH. De gegevens van deze bijeenkomst zijn verwerkt in een notulen die te vinden is in bijlage 1. De gegevens vanuit de notulen zijn verwerkt in meerdere deelvragen.

INTERVIEWS

Er zijn per betrokken organisaties vijf à zes interviews gehouden met professionals. De functies van de professionals zijn: manager, gedragsdeskundige, traject coördinator, maatschappelijk werker, verpleegkundige en ambulant begeleider. De gegevens vanuit de interviews zijn als volgt verwerkt in deelvragen 2, 3, 4 en 5. De interviews zijn getranscribeerd, geschraapt en gelabeld. De labels zijn samengevoegd tot vijftien kernlabels die op grond van de hoofd- en deelvragen zijn opgesteld. De kernlabels zijn in bijlage 3 gedefinieerd. In bijlage 4 zijn de fragmenten opgenomen die gebruikt zijn in de deelvragen. Deze zijn gesorteerd op kernlabel. De verwijzing van de fragmentnummers is als volgt: cijfer 1, 2 en 3 geven de organisatie weer, cijfer 2 geeft de respondent aan en cijfer 3 geeft het fragmentnummer aan. Voor verdere complete uitleg en uitwerking van de interviews wordt verwezen naar bijlage 4.

Om een grotere groep respondenten te bereiken in korte tijd, is er tevens gebruik gemaakt van een schriftelijke vragenlijst die per email is verstuurd. Deze vragenlijst is verstuurd onder minimaal vijf medewerkers van de betrokken organisaties. Ook zijn professionals van het Leef-Leer Centrum in Ede gevraagd om een vragenlijst in te vullen. Het nadeel van deze vorm van dataverzameling is dat de vragen van tevoren zijn vastgelegd en er geen mogelijkheid is om door te vragen (Baarda, et al., 2013). Daarnaast is er een vragenlijst verstuurd naar de contractmanager van Sociaal Domein vanuit de regio Achterhoek. Deze respondent is betrokken bij het onderzoek omdat de vraag naar een Homerunhuis ook bij de gemeente leeft. In deze vragenlijst stond voornamelijk de meerwaarde van een Homerunhuis voor jongeren met een LVB en multiproblematiek centraal. De gegevens vanuit de vragenlijsten zijn verwerkt in bijlage 5.

VALIDITEIT EN BETROUWBAARHEID

In dit onderzoek is gebruik gemaakt van verschillende onderzoeksmethoden. Deze triangulatie is bedoeld om de geldigheid van het onderzoek te verhogen (Baarda, et al., 2013). Door het gebruik van triangulatie kunnen literatuur, documenten en praktijk met elkaar vergeleken worden. Tevens zijn de gegevens van de respondenten volledig anoniem verwerkt. Dit is van positieve invloed op de validiteit van het onderzoek omdat dit de respondenten meer gelegenheid heeft gegeven om open en eerlijk te zijn. Dit is gedaan door namen, functies en persoonlijke informatie uit de interviews te verwijderen. Ook is er aan het begin van elk interview akkoord gevraagd om de gegeven informatie te verwerken in het onderzoek. De betrouwbaarheid van het onderzoek is vast te stellen aan de hand van de manier van data verwerking. Er is gebruik gemaakt van bronvermelding volgens de APA stijl. Ook is er gebruik gemaakt van recente bronnen. Als laatste zijn de gegevens vanuit de interviews

getranscribeerd en opgenomen in het bronnenboek. Het bronnenboek is op te vragen bij de onderzoekers.

In dit onderzoek en de interviews is allereerst gebruik gemaakt van de term leef-leertraject. Het Homerunhuis is onderdeel van Humanitas DMH. Bij de start van het onderzoek was er nog geen sprake van dat het leef-leertraject de naam Homerunhuis zou krijgen. Dit moest eerst in overleg met de organisaties Tactus Verslavingszorg en Woonzorg Lojal vastgesteld worden omdat zij betrokken zijn bij de samenwerking. Na de verandering is in het onderzoeksverslag de naam Homerunhuis doorgevoerd. In de interviews is de term leef-leertraject niet aangepast omdat deze term daadwerkelijk gebruikt is.

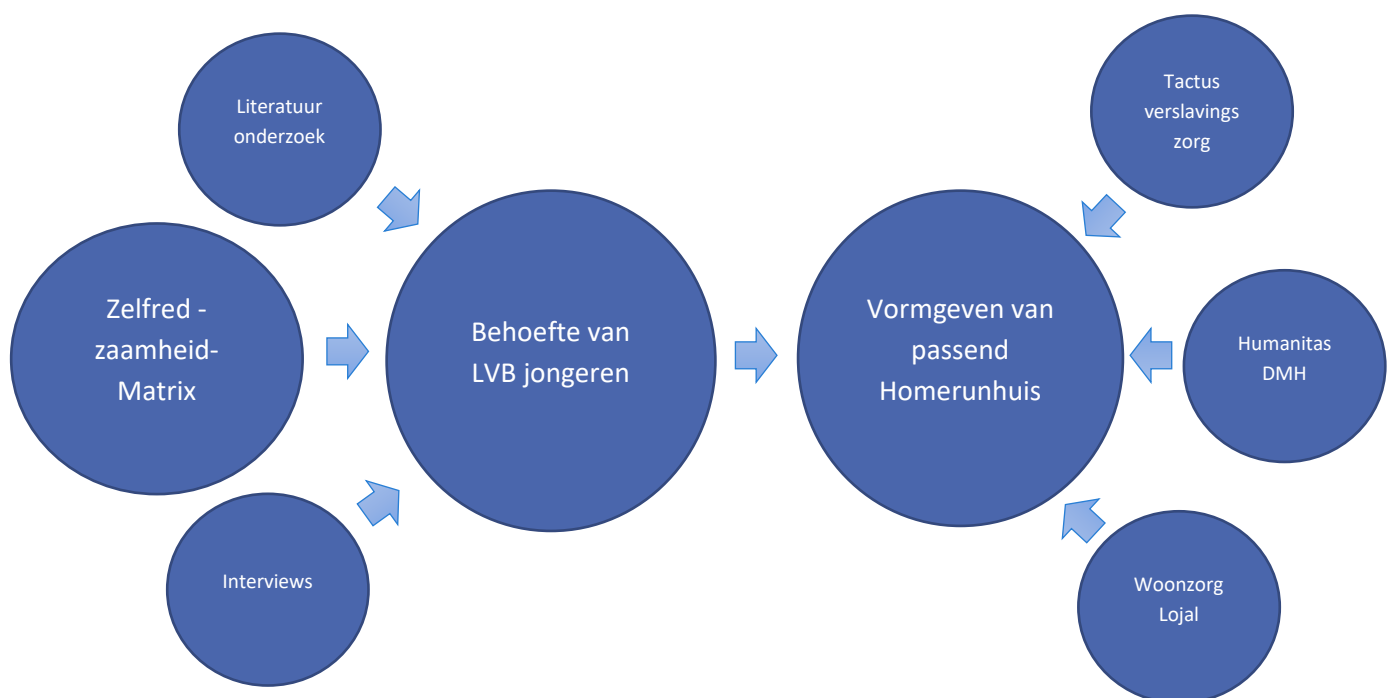
1.8 CONCEPTUEEL MODEL

VERANTWOORDING VAN WERKWIJZE

Om richting te geven aan het onderzoek is er gebruik gemaakt van een model. Hierdoor zijn de onderzoeksvragen gekaderd. Tevens is het een hulpmiddel geweest bij het opstellen van de interviewvragen.

ZELFREDZAAMHEID-MATRIX

De ZRM is een methode die veelvuldig gebruikt wordt binnen de gezondheidszorg. Door middel van dit model wordt op 11 domeinen vastgesteld in welke mate de cliënt zelfredzaam is en op welke gebieden hier ondersteuning bij nodig is. De ZRM heeft 11 domeinen: Financiën, Dagbesteding, Huisvesting, Huiselijke relaties, Geestelijke gezondheid, Lichamelijke gezondheid, Verslaving, Activiteiten van het dagelijks leven, Sociaal netwerk, Maatschappelijke participatie, Justitie (Movisie, sd). In dit onderzoek is gebruik gemaakt van deze 11 domeinen om in kaart te brengen op welke gebieden jongeren met een LVB en multiproblematiek ondersteuning nodig hebben en welke begeleiding ingezet kan worden om de zelfredzaamheid te vergroten. In de interviews is de ZRM

FIGUUR 1 CONCEPTUEEL MODEL

gebruikt als richtlijn om te onderzoeken op welke leefgebieden de doelgroep ondersteuning nodig heeft volgens de professionals.

TOEPASSING VAN HET MODEL

In figuur 1 wordt het model weergegeven. Het model is op de volgende manier toegepast. Allereerst is de behoefte van de jongeren met een LVB en multiproblematiek in kaart gebracht door middel van de ZRM, literatuuronderzoek en interviews. Daarnaast is onderzocht wat de organisaties Humanitas DMH, Tactus Verslavingszorg en Woonzorg Lojal kunnen bieden. Beide onderdelen zorgen voor input hoe het Homerunhuis op een passende manier vormgegeven kan worden.

HOOFDSTUK 2 – LITERATUURSTUDIE

2.1 DEELVRAAG 1 LITERATUURSTUDIE NAAR ZELFREDZAAMHEID

WAT IS ER VOLGENS DE LITERATUUR NODIG OM DE ZELFREDZAAMHEID VAN JONGEREN MET EEN LVB EN MULTIPROBLEMATIEK TE VERGROTEN?

2.1.1 INLEIDING

Om deze deelvraag te beantwoorden is het allereerst nodig om op basis van literatuur een gedetailleerder beeld te krijgen van de specifieke kenmerken van jongeren met een LVB en multiproblematiek. Tevens wordt vanuit de literatuur onderzoek gedaan naar het begrip zelfredzaamheid. Op basis daarvan kan de koppeling gemaakt worden tussen de specifieke kenmerken van de doelgroep en wat er nodig is om hun zelfredzaamheid te vergroten. Tenslotte wordt er afgesloten met een korte deelconclusie.

2.1.2 BETOOG

LICHT VERSTANDELIJKE BEPERKING

Binnen Humanitas DMH is Homerun een dienstverleningsvorm die zich richt op jongeren met een LVB en complexe problematiek. Deze groep wordt ook wel de Homerun doelgroep genoemd binnen Humanitas DMH. De Homerun doelgroep wordt beschreven als jongeren die een IQ hebben tussen de 60 en 85 en problemen hebben in sociale aanpassing. Daarnaast zijn er problemen op meerdere gebieden (Elbers, 2016). Maar wat houdt een licht verstandelijke beperking precies in?

De meest gebruikte definitie van een verstandelijke beperking wordt beschreven in de DSM-V. Daarin wordt een verstandelijke beperking beschreven als een stoornis die gedurende de ontwikkelingsperiode ontstaat. Bij een verstandelijke beperking dienen beperkingen te bestaan in zowel het verstandelijk functioneren als in het adaptief functioneren op de domeinen conceptueel, sociaal en praktisch (Beer, 2016). Wanneer er sprake is van een verstandelijke beperking moet volgens de DSM-V voldaan worden aan de volgende criteria:

- ❖ *“Beperkingen in intellectuele functies, zoals redenering, probleemoplossing, planning, abstract denken, oordelen, academisch leren en leren uit ervaring, en praktisch inzicht beoordeeld door zowel klinische evaluatie als individuele, gestandaardiseerde intelligentietesten.*
- ❖ *Beperkingen in adaptief functioneren, welke resulteren in niet voldoen aan ontwikkelingsnormen en sociaal-culturele normen voor persoonlijke onafhankelijkheid en sociale verantwoordelijkheid. Zonder blijvende ondersteuning begrenzen de adaptieve beperkingen het functioneren in een of meer activiteiten in het dagelijks leven, zoals communicatie, sociale participatie en zelfstandig wonen, en op meerdere gebieden, zoals thuis, school, werk en recreatie.*
- ❖ *De intellectuele en adaptieve beperking is ontstaan tijdens de ontwikkelingsperiode” (Beer, 2016, p. 17).*

In de DSM-V worden de IQ grenzen, om de vier niveaus van een licht, matig, ernstig of zeer ernstige verstandelijke beperking aan te duiden, soepel gehanteerd. Er wordt steeds meer rekening gehouden met het beperkt aanpassingsvermogen of te wel het adaptief vermogen zoals beschreven bij

criterium b. Het vaststellen van het adaptief vermogen is mede bepalend voor de mate van ondersteuning die jongeren nodig hebben (Beer, 2016).

Humanitas DMH heeft bij de beschrijving van de doelgroep het IQ van 60-85 opgenomen (Elbers, 2016). Dit zijn op basis van de DSM IV de IQ grenzen van een licht verstandelijke beperking en zwakbegaafdheid (Nijgh, Bogerd-van den Brink, & Bogerd, 2015).

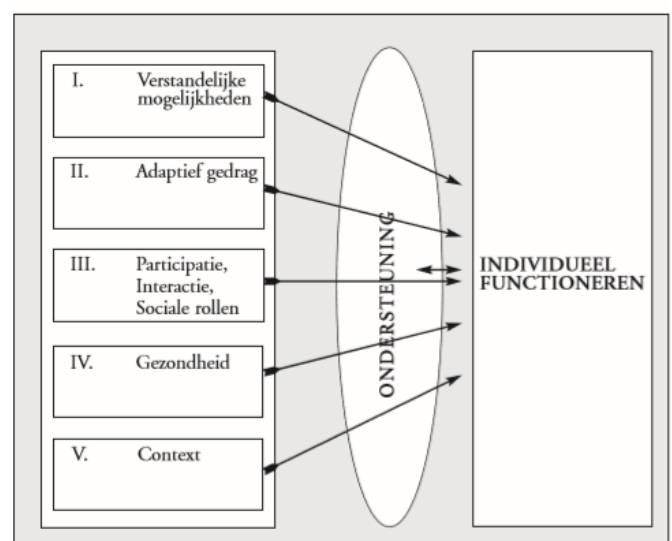
In overeenstemming met de DSM V wordt in dit onderzoek voornamelijk de nadruk gelegd op het adaptief vermogen. Het adaptief vermogen heeft betrekking op de vaardigheden die voor een jongere noodzakelijk zijn om zich te kunnen redden in het dagelijks leven in de samenleving. Ze worden uitgelegd aan de hand van drie domeinen.

1. Het conceptuele/onderwijs domein: dit betreft vaardigheden op het gebied van geheugen, taal, lezen, schrijven, verwerken van praktische kennis, logisch denken, generaliseren, enz.
2. Het sociale domein waarbij het gaat om sociale interactie en communicatie met anderen, inlevingsvermogen, herkennen van eigen emoties en anderen, omgaan met emoties, enz.
3. Het praktische domein gaat over het uitvoeren van werk, school, huishouden, plannen van taken, zorg dragen voor eigen gezondheid, financiën, etc.

Het adaptief functioneren laat zien in welke mate iemand in staat is zich staande te houden in zijn context en zich kan aanpassen aan deze context (Wieland, Aldenkamp, & Brink, 2017). Om de zelfredzaamheid van de doelgroep binnen een Hogeronderwijs te vergroten is het dus van belang om rekening te houden met beperkingen op de gebieden zoals taalbegrip, werkgeheugen, sociale relaties en plannen van taken.

Het American Association of Mental Retardation (AAMR) model is een veel gebruikt model waarmee het persoonlijk functioneren van iemand in kaart gebracht wordt. De meerwaarde van dit model is dat er niet alleen gekeken wordt naar het verstandelijk functioneren waardoor het persoonlijk functioneren en de nodige ondersteuning beter in kaart gebracht kan worden. In onderstaand figuur 2 laat het AAMR model zien dat het functioneren van mensen met een verstandelijke beperking wordt beïnvloed door de vijf dimensies en de ondersteuning die geboden wordt. Dit bepaalt tevens de mate van zelfredzaamheid van de jongere. Het is daarom van belang om bij het vergroten van de zelfredzaamheid rekening te houden met de vijf dimensies. De vijf dimensies zijn niet onafhankelijk van elkaar. Een korte toelichting op de vijf dimensies om inzicht te geven in het functioneren van mensen met een verstandelijke beperking.

- Verstandelijke mogelijkheden*
Dit is het intellectueel vermogen, ook wel aangeduid met IQ, wat wordt vastgesteld door middel van een intelligentietest.
- Adaptief gedrag*
Hiermee worden conceptuele, sociale en praktische vaardigheden benoemd en de mate waarin iemand zich kan aanpassen aan een omgeving die veranderd. Een aantal voorbeelden zijn: het begrijpen

FIGUUR 2 FUNCTIONEEL MODEL VOLGENS AAMR (BUNTINX, 2003, P. 10)

en kunnen gebruiken van taal, kunnen aangaan van persoonlijke contacten en relaties en het uitvoeren van alledaagse handelingen (ADL) zoals persoonlijke verzorging, omgaan met geld, gebruik maken van huishoudelijke apparaten enz.

III. Participatie, interactie, sociale rollen

Dit gaat over de mate waarin iemand in staat is om mee te doen binnen sociale groepen in de maatschappij, school, werk, gezin, enz.

IV. Gezondheid

Hiermee wordt het lichamelijk en geestelijk functioneren bedoeld. Beide hebben een grote invloed op het functioneren van iemand met een verstandelijke beperking.

V. Context

Dit is de totale omgeving waarin de jongere functioneert. Deze omgeving kan kansen bieden of kansen onthouden waardoor het functioneren van de jongere beïnvloed wordt. De context wordt verdeeld in micro (directe omgeving zoals gezin, woongroep), meso (indirecte verbanden en organisaties zoals familie, organisatie die ondersteuning biedt) en macro niveau (overheid, wet- en regelgeving) (Buntinx, 2003).

Zowel in de DSM-V en het AAMR-model wordt helder dat bij de doelgroep jongeren met een LVB rekening gehouden moet worden met het adaptief vermogen om de mate van ondersteuning te kunnen bepalen. Daarnaast kan op basis van het AAMR-model gezegd worden dat er ook rekening gehouden moet worden met de dimensies zoals verstandelijke vermogen, context, gezondheid en participatie, interactie en sociale rollen.

Bij hulpverlening aan mensen met een verstandelijke beperking moet ook rekening gehouden worden met hun emotionele beperking omdat deze een rol kan spelen bij het ontstaan van psychiatrische stoornissen en probleemgedrag (Došen, 2014). Došen stelt (zoals gelezen in Bruijn, Vonk, Broek, & Twint, 2017) dat er bij mensen met een verstandelijke beperking vaak sprake is van een disharmonisch profiel waarbij de cognitieve ontwikkeling hoger is dan de emotionele ontwikkeling. Hierdoor is het lastig te bepalen welke ondersteuning iemand daadwerkelijk nodig heeft. Dit kan ertoe leiden dat ondersteuning niet voldoende aansluit bij de behoefte van de cliënt en deze daarom overvraagd of ondervraagd wordt. Met behulp van de Schaal van Emotionele Ontwikkeling (SEO-R) kan worden ingeschat in welke emotionele ontwikkelfase iemand zich bevindt waarna de ondersteuning hierop afgestemd kan worden (Bruijn et al., 2017). Volgens het model van Došen is iemand met een LVB in de fase van realiteitsbesef. Hierbij is er sprake van emotionele behoeften zoals o.a. erkenning van eigen prestaties, volwaardigheid, vaste sociale regels in gedrag en ontwikkelen van inzicht in oorzaak-gevolg. Daarbij wordt de kanttekening gemaakt dat er in de praktijk altijd per cliënt gekeken moet worden naar de emotionele ontwikkeling omdat dit per persoon kan verschillen (Došen, 2014).

Samenvattend kan gesteld worden dat er op basis van bovengenoemde theorieën rekening gehouden dient te worden met het adaptieve en emotioneel functioneren van jongeren met een LVB.

MULTIPROBLEMATIEK

Naast een lichtverstandelijke beperking is er bij de doelgroep ook sprake van complexe bijkomende problematiek, multiproblematiek genoemd. Hoe is multiproblematiek te definiëren en met welke problemen hebben de jongeren dan te maken? Inzicht in de multiproblematiek is namelijk als basis noodzakelijk om een goed beeld te vormen van de mogelijkheden om zelfredzaamheid te vergroten.

In het Handboek Homerunhuis van Humanitas DMH wordt de complexe multiproblematiek omschreven als meerdere problemen op verschillende leefgebieden die weerbarstig zijn en vaak van generatie op generatie overgedragen worden. Er kan sprake zijn van psychosociale problematiek en/of psychiatrische klachten. Ook zijn er vaak problemen op het gebied van emotie- en agressieregulatie (Elbers, 2016).

De beschrijving van de doelgroep jongeren met een LVB en multiproblematiek vanuit het (F) ACT model sluit hierbij aan:

"Mensen die naast een licht verstandelijke beperking tevens te kampen hebben met ernstige en/of langdurende psychiatrische en/of gedragsproblematiek in combinatie met uiteenlopende problemen op diverse levensgebieden" (Neijmeijer, 2014, p. 10).

Het gaat om jongeren die door allerlei oorzaken grip op hun leven zijn kwijtgeraakt, die niet om hulp (kunnen) vragen, waarbij het leven onstabiel is en die regelmatig in crisissituaties terecht komen. Ook kan middelenmisbruik, verslaving en/of overlast gevend gedrag een rol spelen. De doelgroep woont zelfstandig of binnen een woonvoorziening verblijven. Bij een kleine groep is er sprake van dakloosheid (Neijmeijer, 2014).

Vanuit verschillende literatuurbronnen wordt bevestigd dat jongeren met een LVB vaker te maken hebben met gedragsproblemen, psychiatrische stoornissen, delinquent gedrag en verslavingsproblematiek (Beer, 2016; Došen, 2014; Didden et al., 2017).

Došen (2014) beschrijft als één van de oorzaken dat dit komt doordat emotionele ontwikkeling en persoonlijkheidsontwikkeling op een gegeven moment stagneren waarbij er een gebrek is aan ontwikkelen van eigen autonomie, veiligheid en basisvertrouwen. Andere oorzaken zijn gelegen in biologische factoren en psychosociale factoren zoals negatief zelfbeeld, beperkt oplossend vermogen en faalervaring. Daarbij is vaak sprake van te veel aan risicofactoren en te weinig beschermende factoren. Risicofactoren die o.a. een rol kunnen spelen zijn: moeite met aanpassen aan sociale interacties en situaties, moeite met hanteren van stresssituaties en slechte omgevingsfactoren zoals eenoudergezin, gebrek aan pedagogisch inzicht, armoede, uithuisplaatsing en verwaarlozing (Beer, 2016; Didden et al., 2017). Daarnaast zijn er ontwikkelingen in het overheidsbeleid en de maatschappij waarbij nadrukkelijk gericht wordt op versterken van zelfregie en eigen kracht. Dit is een kans maar vormt ook een risico voor deze doelgroep omdat zij vaak niet kunnen voldoen aan de maatschappelijke idealen zoals inclusie en participatie. Oorzaken hiervan zijn bijvoorbeeld dat reizen met openbaar vervoer en bankzaken regelen ingewikkeld is. Ook zou grootschalig onderwijs en lager inkomen door minder intellectuele en adaptieve competenties risico's vormen waardoor problemen ontstaan bij jongeren met LVB en multiproblematiek (Didden et al., 2017).

Wanneer er bij jongeren met een LVB ook een diagnose van psychiatrische problematiek wordt vastgesteld, is er sprake van een zogenoemde dubbele diagnose. Dit maakt het begeleiden van jongeren met een LVB complexer (Beer, 2016). Veel voorkomende diagnoses binnen andere Homerunhuizen van Humanitas DMH zijn bijvoorbeeld: depressie, angststoornis, trauma, verslaving, persoonlijkheidsproblematiek, autisme spectrum stoornis (ASS), Aandachtdeficiëntie-/hyperactiviteitstoornis (ADHD) en gedragsstoornis (Elbers, 2016).

Tevens kan er sprake zijn van crimineel gedrag. Jongeren met LVB en gedragsstoornissen hebben een groter risico om in contact te komen met justitie en politie waardoor complexiteit vergroot wordt (Beer, 2016). Een lager IQ is geen directe oorzaak van verhoogde kans op crimineel gedrag zoals voorheen wel vaak werd gedacht. Oorzaken zijn vaker indirect zoals minder sociale

vaardigheden, sneller beïnvloedbaar, meer problemen in gezin, vroegtijdige schoolverlating. Daarnaast kunnen jongeren met een LVB minder goed de gevolgen van hun gedrag overzien, worden zij makkelijker betrapt en zijn ze minder goed in staat om ontlastend bewijs aan te voeren. Daarnaast kan het gebrek aan beschermende factoren zoals bijvoorbeeld begeleid wonen een oorzaak zijn (Didden, et al., 2017). Ook Došen (2014) bevestigt dat delinquent gedrag vaak voorkomt bij jong volwassenen met een licht verstandelijke beperking. Naast oorzaken die al eerder benoemd zijn, hebben ook zwakke gewetensvorming, het moeilijk kunnen controleren van driften en impulsen en het disharmonisch profiel tussen verstandelijke en emotionele beperking invloed op de aanwezigheid van delinquent gedrag.

Als laatste wordt middelengebruik en verslaving als bijkomende problematiek beschreven. Het blijkt dat het middelengebruik onder LVB jongeren vaker leidt tot verslaving en probleemgedrag. Jongeren met een LVB lijken sneller verslaafd te raken en grenzeloos gedrag te vertonen waardoor meer problemen ontstaan (Nijgh et al., 2015). Jongeren met een LVB hebben een groter risico op het ontwikkelen van een verslaving vanwege o.a. beperkt aanpassingsvermogen, lage eigenwaarde, laag probleemoplossend vermogen, beperkte coping vaardigheden en beperkte weerbaarheid (Beer, 2016). Meer verdieping over het onderwerp middelengebruik en verslaving en wat professionals hierover zeggen wordt beschreven in deelvraag 4.

Samenvattend zijn bovengenoemde bijkomende problemen terug te leiden naar de vijf dimensies van het AAMR model zoals eerder beschreven (Buntinx, 2003). De jongeren met een LVB ervaren functioneringsproblemen op het verstandelijke vermogen, adaptieve vaardigheden, gezondheid, participatie en in de context waardoor naast hun verstandelijke problematiek bijkomende functioneringsproblemen zijn.

De lichtverstandelijke beperking en multiproblematiek maakt het lastig voor de jongeren om zichzelf te redden in de maatschappij. Gezien de maatschappelijke idealen van inclusie en volwaardig burgerschap wordt het wel van de jongeren gevraagd te participeren in de maatschappij. Daarom is de vraag in dit onderzoek hoe nu de zelfredzaamheid van deze specifieke doelgroep vergroot kan worden zodat zij deel kunnen nemen aan de maatschappij. In het volgende gedeelte wordt zelfredzaamheid daarom gedefinieerd en worden vanuit literatuur richtlijnen voor succesvolle interventies geboden.

ZELFREDZAAMHEID

Zelfredzaamheid wordt op verschillende manieren gedefinieerd. Volgens de WMO is zelfredzaamheid:

“In staat zijn tot het uitvoeren van de noodzakelijke algemene dagelijkse levensverrichtingen en het voeren van een gestructureerd huishouden” (Ministerie van Volksgezondheid, 2014).

Nass & Schuurman (2015) zeggen dat ze zelfredzaamheid van iemand bepaald wordt door de mate van zeggenschap, eigen kracht, eigen verantwoordelijkheid en keuzevrijheid. Zelfredzaamheid is volgens hen dus het resultaat van de mate van bovengenoemde begrippen.

Dat de term zelfredzaamheid bestaat naast vele andere termen wordt gesteld Movisie (2013). Termen als zelfregie, eigen kracht, zelfredzaamheid en eigen verantwoordelijkheid worden vaak door elkaar heen gebruikt maar hebben wel een eigen definitie. Zelfredzaamheid wordt dan omschreven als het zelf mee kunnen doen, in aansluiting op de omschrijving van de WMO.

Een instrument waarmee de zelfredzaamheid van een cliënt beoordeeld wordt, is de Zelfredzaamheid-Matrix. De beschrijving van zelfredzaamheid volgens het ZRM is het vermogen om

zelf een acceptabel niveau van functioneren te realiseren op belangrijke dagelijkse handelingen. Dagelijkse handelingen betreft ook het zelf kunnen organiseren van juiste hulp wanneer er sprake is van een (dreigende) daling in het functioneringsvermogen. De ZRM bestaat uit de 11 domeinen te weten: inkomen, dagbesteding, huisvesting, gezinsrelaties, geestelijke gezondheid, fysieke gezondheid, verslaving, algemene dagelijkse levensverrichtingen (ADL), sociaal netwerk, maatschappelijke participatie en justitie. Met dit model wordt de zelfredzaamheid in kaart gebracht en kan bepaald worden op welke gebieden voornamelijk ondersteuning nodig is (Lauriks, et al., 2017). Gezien bovengenoemde definities van zelfredzaamheid is noodzakelijk dat de visie van het Homerunhuis gericht dient te zijn op het ontwikkelen van zeggenschap, eigen regie, eigen verantwoordelijkheid en zelfstandigheid op de elf leefgebieden van de ZRM.

ZELFREDZAAMHEID VERGROTEN

Gezien de specifieke doelgroep met bijkomende problematiek is het van belang te bepalen wat er in de literatuur beschreven staat over hoe zelfredzaamheid vergroot kan worden bij deze doelgroep.

Allereerst is het belangrijk om te noemen dat door het Landelijk Kenniscentrum Licht Verstandelijke Gehandicapten (LVG) is vastgesteld dat er een aantal noodzakelijke factoren nodig zijn in de behandeling en begeleiding van jongeren met een LVB en bijkomende problematiek. In de Richtlijnen Effectieve interventies LVB worden zes eisen beschreven waaraan interventies moeten voldoen zodat de begeleiding en behandeling een grotere kans van slagen heeft. Werkzame interventies worden hieronder beschreven (Zoon, 2012).

- ❖ Uitgebreide diagnostiek om inzicht te krijgen in het cognitief en emotioneel functioneren. In kaart brengen van cognitieve sterke en zwakke kanten omdat er kans is op onderschatten of overschatten.
- ❖ Afstemming van communicatie op beperkt werkgeheugen, woordenschat en moeite met informatieverwerking.
- ❖ Concreet maken van de oefenstof omdat jongeren met een LVB voornamelijk leren van concrete ervaringen.
- ❖ Structureren en vereenvoudigen van informatie door de hulpverlener. Het is van belang dat jongeren met een LVB meer externe sturing en structuur krijgen aangeboden en dat informatie wordt vereenvoudigd en gedoseerd.
- ❖ Netwerk betrekken en informeren bij de behandeling van de jongere. Het netwerk versterken en vergroten. Daarnaast moet er aandacht zijn voor het vasthouden en generaliseren van geleerde vaardigheden in andere situaties en omgevingen.
- ❖ Veilige en positieve leefomgeving door zelfvertrouwen te vergroten en veel aandacht te besteden aan de werkrelatie tussen jongeren en hulpverleners.

Door de opgebouwde ervaring met de doelgroep, beschikt Humanitas DMH over expertise en specifieke kennis van de doelgroep. Ook kan er een diagnose gesteld worden door het aanwezige diagnostische team bestaande uit gedragsdeskundigen. Het Homerunhuis richt zich ook op het versterken van het laatste component: het bieden van een veilige en positieve leefomgeving. Wanneer jongeren binnen een Homerunhuis wonen, zijn de begeleiders verantwoordelijk voor het bieden van een veilige setting. Ook dragen zij zorg voor de behandeling die cruciaal is voor de ontwikkeling van de jongeren.

Om zelfredzaamheid te vergroten kan er volgens literatuur gewerkt worden vanuit empowerment. Dit is een manier van werken waarbij het versterken en vergroten van de zelfredzaamheid volledig centraal staat (Brink, 2013). Empowerment is gericht op het versterken van

eigen kracht van binnenuit, vaardigheden aanleren, zelfvertrouwen versterken en sociale steun vanuit het netwerk realiseren. Ondanks de beperkingen en kwetsbaarheid toch oog hebben voor ontwikkeling, het stimuleren van eigen kracht en het vermogen om problemen op te lossen. Werken vanuit empowerment voor de doelgroep jongeren met een LVB vraagt geduld, vinden van goede aansluiting en afstemming op het cognitief niveau en doelen verwerken in kleine stappen waardoor het proces meer tijd in beslag kan nemen (Scheffers, 2015). Het uitgangspunt van empowerment is: gepaste ondersteuning bieden zodat de jongeren op een volwaardige wijze deel kunnen nemen aan de maatschappij (Scheffers, 2015). Het doel van empowerment gericht werken sluit nauw aan bij wat Humanitas DMH wil bereiken met het Homerunhuis voor de jongeren.

Volgens de hierboven beschreven Richtlijnen Effectieve interventies is het van belang om in de begeleiding en behandeling rekening te houden met de cognitieve beperking van de jongeren met een LVB en de communicatie af te stemmen, meer te structureren en oefenstof concreet te maken. Beer (2016) geeft praktische tips hoe er in de communicatie rekening gehouden kan worden met het taalbegrip van jongeren met een LVB. Zij geeft aan dat het belangrijk is om te spreken in korte zinnen, geduld te hebben en meerdere keren te herhalen op verschillende manieren. Daarnaast is het van belang om het aantal onderwerpen per gesprek te beperken en kan er in de communicatie gebruik worden gemaakt van visuele middelen.

HET (F)ACT-TEAM

Naast dat er rekening gehouden dient te worden met het verstandelijk, adaptief en emotioneel vermogen van de jongeren is er ook sprake van multiproblematiek. Het is noodzakelijk dat de begeleiding en/of behandeling ook aansluit en toereikend is voor de complexe bijkomende problematieken waarbij deze doelgroep sprake van is. Aansluiten bij de doelgroep jongeren met LVB en multiproblematiek kan volgens de literatuur door te werken vanuit het (F)ACT model. Dit is een organisatie model gericht op begeleiding, behandeling en herstel van jongeren met een LVB en complexe problematiek. Ondanks dat het model bedoeld is voor het begeleiden van de jongeren binnen de ambulante hulpverleningssetting kan dit model ook zeker bruikbaar zijn voor het Homerunhuis omdat dit gericht is op de specifieke doelgroep, namelijk jongeren met een LVB en complexe bijkomende problematiek. Vanuit het (F)ACT model wordt er gewerkt met zogenoemde (F)ACT LVB-teams die gericht zijn op ambulante, intensieve, continue, langdurige en outreachende begeleiding vanuit een multidisciplinair team. Het multidisciplinaire team moet voorzien zijn van een goede verhouding van verpleegkundige, agogisch geschoold personeel, psychiaters en gedragsdeskundige. Al deze deskundigen moeten bekend zijn met de LVB problematiek en hun communicatie en bejegening hierop aan kunnen passen. De fases binnen het hulpverleningstraject zijn onder andere contact maken en vertrouwen winnen, inzetten van methodieken om gedragsverandering bij de jongeren te motiveren en bevorderen en aandacht te hebben voor het netwerk van de jongere en deze zo nodig versterken. Wanneer er gewerkt wordt met een (F)ACT team is er voldoende expertise aanwezig waardoor de begeleiding en behandeling beter aansluit bij de doelgroep jongeren met LVB en multiproblematiek (Didden et al., 2017).

Zoals eerder aan de orde geweest, worden ook in dit model specifieke kenmerken van begeleiding beschreven. De jongeren hebben vooral specifieke begeleiding nodig op het gebied van bejegening en communicatie. Allereerst is het belangrijk om aan te sluiten op het cognitief en emotioneel functioneren en bij zijn beleavingswereld en interesses. Rekening houden met het taalbegrip, spreken in korte zinnen, eenvoudig taalgebruik, herhalen, op verschillende manieren uitleg geven en het aantal gespreksonderwerpen beperken. Daarnaast kan de communicatie

ondersteund worden met visuele middelen. Verder is een goede balans tussen beheersmatige en ondersteunende begeleidingsstijl van belang. Als laatste moet er aandacht zijn voor het creëren van een veilige situatie, een vertrouwensrelatie, niet overschatten en onderschatten en de begeleiding richten op het opdoen van succeservaring en faalervaringen voorkomen (Neijmeijer, 2014).

2.1.3 DEELCONCLUSIE

Uit deelvraag 2 kan het volgende geconcludeerd worden.

- ❖ Om de zelfredzaamheid van de doelgroep te verhogen, moet er rekening gehouden worden met de licht verstandelijke beperking. Dit uit zich volgens de DSM-V, AAMR-model en emotioneel model van Došen, in een beperkt cognitief, adaptief en emotioneel vermogen.
- ❖ Bijkomende complexe problematiek zoals verslaving, gedragsstoornis, psychiatrische problematiek en crimineel gedrag zorgt voor verdere uitdagingen, waardoor het nodig is te werken met (F)ACT teams.
- ❖ Voor deze doelgroep is het van belang om de Effectieve Richtlijnen interventies te hanteren zoals volledige diagnostiek, aansluiten bij het cognitief, adaptief en emotioneel niveau. Daarnaast is het bieden van een veilige en positieve leefomgeving van belang. Zonder deze kaders is het lastig om te werken vanuit empowerment.
- ❖ Empowerment is gericht op het vergroten van de zelfredzaamheid. Bij empowerment gericht werken moet rekening gehouden worden met het beperkt werkgeheugen van een jongere met een LVB. Het is belangrijk om af te stemmen in communicatie, kleine stappen te maken, te richten op versterken van eigen kracht. Daarnaast zijn aanleren van vaardigheden, versterken van netwerk en zelfvertrouwen belangrijk. Dit zorgt dat de jongeren ondanks hun beperkingen mee kunnen doen in de maatschappij.
- ❖ Een combinatie van Effectieve Richtlijnen interventies LVB en werken vanuit empowerment draagt bij aan het verhogen van de zelfredzaamheid van de doelgroep.

HOOFDSTUK 3 - HET BETOOG

3.1 DEELVRAAG 2 MEERWAARDE VAN EEN HOMERUNHUIS

WAT IS VOLGENS PROFESSIONALS DE MEERWAARDE VAN EEN HOMERUNHUIS VOOR JONGEREN MET EEN LVB EN MULTIPROBLEMATIEK?

3.1.1 INLEIDING

In deze deelvraag wordt beschreven met welke reden professionals een Homerunhuis als meerwaarde zien voor de doelgroep jongeren met een LVB en multiproblematiek. Daarnaast wordt beschreven wat de gevolgen zijn voor de jongeren en de maatschappij wanneer er geen ondersteuning vanuit een Homerunhuis geboden wordt. Ook wordt beschreven wat een Homerunhuis te bieden heeft voor de doelgroep, waarom zij dit nodig hebben en hoe dit bijdraagt aan het vergroten van hun zelfredzaamheid. Er wordt afgesloten met een korte deelconclusie. Om deze deelvraag te beantwoorden wordt de informatie vanuit de interviews verwerkt. De kernlabels die in deze deelvraag aan de orde komen zijn: Meerwaarde Homerunhuis, Ontbreken Homerunhuis en Zelfredzaamheid. Tevens wordt er ook data toegevoegd vanuit de vragenlijsten en de bijeenkomst over implementatie van de Homerunhuizen binnen Humanitas DMH.

3.1.2 BETOOG

WEINIG AANBOD

Op basis van de interviews blijkt dat er in de regio Achterhoek nauwelijks aanbod is van een dergelijk Homerunhuis voor de doelgroep jongeren met een LVB en multiproblematiek. Professionals uit de Achterhoek benoemen dat er geen woonplekken met ondersteuning geboden kunnen worden aan de doelgroep terwijl zij dit wel nodig hebben (fragment 1.1.2, 1.5.3, 3.1.2, 3.2.1, en 3.4.1). Verder geven professionals aan niet te weten waar ze passende hulp voor de doelgroep kunnen vinden, dat er lang wachtlijsten zijn en dat er onvoldoende woonruimte met ondersteuning beschikbaar is voor deze specifieke doelgroep (fragment 1.6.1 en 2.1.4). Vanuit de gemeente binnen de regio Achterhoek wordt gesteld dat een Homerunhuis een mogelijke aanvulling kan zijn op het huidige aanbod. Zeker de betrokkenheid van Tactus Verslavingszorg is daarbij een meerwaarde, omdat de LVB problematiek vaak in combinatie met verslaving voorkomt (bijlage 5.6).

Wanneer er gebrek is aan passende ondersteuning, wordt er vaak gezocht naar andere opties. Deze zijn vaak niet passend of onmogelijk zoals binnen de GGZ omdat deze ondersteuning meer gericht is op GGZ problematiek en er is minder ervaring met LVB cliënten (fragment 1.5.3). Bij andere woningen is drugs vaak een contra of kan de omgeving een verkeerde invloed hebben op de jongeren (fragment 1.5.4).

Vanuit de literatuur wordt bevestigd dat er binnen de hulpverlening, zoals bijvoorbeeld de psychiatrie, contra-indicaties gelden voor mensen met een verstandelijke beperking. Door hun beperkte cognitieve vermogen en sociaal aanpassingsvermogen lijken de vormen van hulpverlening en interventies niet aan te sluiten bij mensen met een verstandelijke beperking (Moonen, 2015).

Uit bovenstaande blijkt dat er te weinig aanbod is van geschikte woonplekken met begeleiding voor jongeren met een LVB en multiproblematiek. Tevens komt er aan de orde dat het van belang is om het aanbod te laten aansluiten op wat er nodig is voor de doelgroep.

WEINIG OVERBRUGGING

Er is niet alleen een tekort aan aanbod van passende woonplekken voor deze doelgroep. Ook komt vanuit de interviews naar voren dat de verschillende vormen van hulpverlening niet goed op elkaar aansluiten en er weinig overbrugging is. Twee professionals vanuit Humanitas DMH zeggen hierover dat jongeren pas op latere leeftijd aangemeld worden en dat zij in het voortraject iets gemist hebben. Een voorbeeld hiervan is, dat de jongeren op hun 18^e vanuit de Jeugdzorg worden losgelaten. Dit willen de jongeren vaak zelf ook, maar later blijkt dit mis te gaan en ontstaan er meer problemen (fragment 1.1.4, 1.3.3 en 1.4.3).

Vanuit het nieuws blijkt dit een actueel onderwerp te zijn. Zoals in de aanleiding al naar voren is gekomen besteedt Zembla hier in de aflevering “losgelaten, losgeslagen” aandacht aan en onderzoekt wat er gebeurt met de jongeren wanneer zij de hulpverlening verlaten. Daarin is te zien dat jongeren met een LVB met gedragsproblematiek vanaf hun 18^e losgelaten worden vanuit de jeugdzorg. Vanwege hun jongere ontwikkelingsleeftijd zijn zij nog niet klaar om op eigen benen te staan waardoor er allerlei problemen ontstaan zoals terecht komen in prostitutie, criminaliteit, verslaving of leven op straat (Zembla, 2016). Het doel van het Homerunhuis is om te proberen al eerder hulp te kunnen bieden aan de jongeren die vanuit andere hulpverleningssituaties komen en meer samen te werken met de andere hulpverleningsorganisaties om te voorkomen dat het later escaleert (fragment 1.3.3).

Ook wanneer jongeren vanuit een behandeltraject binnen verslavingszorg komen, is er weinig overbrugging en word er iets gemist, blijkt uit de interviews met professionals van Tactus Verslavingszorg. De overgang vanuit een klinische setting naar het zelfstandig wonen is vaak te groot en bijna niet te nemen (fragment 3.1.2 en 3.5.2). Ze blijven hangen in het blowen of sterke middelen. Daardoor kunnen zij die stap naar zelfstandigheid niet maken. Daarnaast zijn ze ook moeilijk te plaatsen in een woonvorm vanwege het gebruik of het risico van terugvallen in het gebruik (fragment 3.5.2).

Een Homerunhuis zou een goed en passend aanbod zijn voor de doelgroep om het gat op te vullen en te werken aan meer zelfstandigheid in een trainingshuis na opname (fragment 3.2.3 en 3.5.31). Nu wordt er vaak ambulante begeleiding geboden na een klinische opname maar dit is vaak niet toereikend (fragment 3.2.5). Een Homerunhuis als overbrugging na een behandeling blijkt nodig. Want dit maakt de kans op terugval in verslaving en het oude netwerk en omgeving kleiner (fragment 3.2.3 en 3.5.32). Ook is verbinding met wonen nodig om de behandeling te laten slagen (fragment 3.4.1). Een andere professional zegt dat woonvormen vooral gericht zijn op jongeren met een LVB en het voor hen lastig is om passende begeleiding te bieden voor middelengebruik en verslaving. Daarom is het zoeken naar een passende woonvorm (fragment 3.5.1). Volgens professionals kan een Homerunhuis dienen als overbrugging en aansluiting op eerdere vormen van hulpverlening.

GEVOLGEN VOOR JONGEREN EN MAATSCHAPPIJ

Wat voor gevolgen heeft te weinig aanbod, geen aansluitende hulpverlening en passende overbrugging voor de jongeren en de maatschappij? De problemen die voor de jongeren ontstaan zijn uiteenlopend. Voorbeelden die professionals gaven, zijn: het terecht komen bij crisis opvang, het verliezen in hun systeem, het vastlopen of terugvallen in hun verslaving, het ontbreken van dagbesteding en structuur (fragment 1.2.9, 2.2.4, 3.2.4 en 3.5.32). Ook is er een mogelijkheid dat zij dakloos raken of bij detentie terecht komen met als reden dat zij niet kunnen omgaan met geld (fragment 1.2.10). Vanuit een interview met de professional van Tactus Verslavingszorg wordt gezegd

dat de terugval in verslaving bijna niet te voorkomen is met alleen ambulante hulpverlening (fragment 3.2.4).

Ook de maatschappij zou problemen kunnen ervaren wanneer de doelgroep niet de juiste begeleiding krijgt. Een van de professionals zegt hierover:

“de maatschappij merkt ervan dat ze juist meer op straat gaan zwerven, meer gaan stelen, de criminaliteit gaat ook omhoog. Dus dan wordt het een maatschappelijk probleem” (fragment 1.5.6).

Daarnaast benoemd een andere professional dat “het een kwetsbare doelgroep is, die wordt beïnvloed door de slechte mensen in de maatschappij” (fragment 3.3.2). Deze problemen komen overeen met de voorbeelden die in de reportage van Zembla gegeven worden (Zembla, 2016). Vanuit onderzoek door het Ministerie van Justitie blijkt dat jongeren met een LVB binnen de jeugdstrafketen bovengemiddeld aanwezig zijn (Drost, Haaren, & Jongebreur, 2016). Wanneer er voor jongeren met een LVB en multiproblematiek een woonplek met begeleiding ontbreekt, maakt dit de jongeren nog meer kwetsbaar en beïnvloedbaar. De jongeren gaan zwerven, komen op straat terecht, waarbij hun problematiek en de kans op crimineel gedrag vergroot. Het ontbreken van zo’n passende woonplek heeft invloed op het contact met justitie. Ook wijst onderzoek uit, dat een terugval naar crimineel gedrag vaak ontstaat door een gebrek aan een passende woonplek (Scheppingen, Jongeling, Kaal, & Donker, 2013). Uit bovenstaande blijkt dat er wel degelijk problemen ontstaan zoals terugval in verslaving en criminaliteit wanneer er geen passende woonbegeleiding geboden kan worden.

NOODZAAK VOOR DE DOELGROEP

Alle geïnterviewden geven met verschillende redenen aan de meerwaarde te zien van een Homerunhuis. Professionals zeggen hierover dat de jongeren met een LVB en multiproblematiek vaak nog niet klaar zijn om zelfstandig te zijn, waardoor zij vastlopen (fragment 2.4.5 en 1.1.3). Ook hebben zij vaak meer gerichte aandacht nodig dan binnen een ambulant traject van 3 à 4 uur per week geboden kan worden (fragment 1.3.5). Daarnaast wordt er ook door een aantal professionals gezegd dat het voordeel van een Homerunhuis is dat je beter kunt ondersteunen. Redenen hiervoor zijn dat jongeren meer bij de hand genomen kunnen worden, dat de ondersteuning langer duurt en dat er meer structuur en sturing aanwezig is (fragment 1.2.8, 1.4.8, 1.3.9 en 2.4.4). Deze ondersteuning is nodig voor de doelgroep omdat zij meer tijd nodig hebben om nieuwe gedrag aan te leren (fragment 1.3.9). Vanuit de literatuur blijkt ook dat door hun beperkte werkgeheugen meer tijd nodig is om informatie te verwerken en te onthouden (Nijgh et al., 2015). Dit kan binnen een Homerunhuis geboden worden. Een langer traject waarin voortdurend getraind en herhaald wordt, om vaardigheden en gedrag bij de jongeren aan te leren zodat zij meer zelfstanding in de maatschappij kunnen functioneren.

Een ander voordeel van het Homerunhuis is dat er gewerkt wordt vanuit een veilige setting. Er is altijd iemand aanwezig en dat geeft vertrouwen en is van groot belang voor de doelgroep (fragment 1.2.8). Vanuit de literatuur is vastgesteld dat een veilige en positieve leeromgeving volgens de Richtlijnen Effectieve interventie LVB (eerder genoemd in deelvraag 1) een belangrijke aanbeveling is om de interventie te laten slagen (Nijgh et al., 2015).

Vanuit de literatuur blijkt er een toename te zijn van hulpvragen die jongeren met een LVB hebben. Dit komt aan de ene kant door de minimale cognitieve mogelijkheden en aan de andere kant door een samenleving die steeds ingewikkelder wordt en veel vraagt. Jongeren met een LVB nemen

wel graag deel aan de samenleving, maar het is daarbij belangrijk dat zij de ondersteuning krijgen die zij daarvoor nodig hebben (Moonen, 2015). Het Homerunhuis biedt deze ondersteuning en kan een antwoord zijn op de hulpvragen van jongeren met een licht verstandelijke beperking.

VERGROTEN ZELFREDZAAMHEID

Het doel van het Homerunhuis is gericht op het vergroten van de zelfredzaamheid van de jongeren zodat zij zo zelfstandig mogelijk deel kunnen nemen aan de samenleving. Dit is een gezamenlijk doel dat door alle Homerunhuizen gedeeld wordt, zo bleek tijdens de bijeenkomst (bijlage 1). Daarnaast komt in de interviews het vergroten van zelfredzaamheid als doel van het Homerunhuis naar voren (fragment 1.3.15, 1.5.1 en 1.6.2). In een Homerunhuis wordt er perspectief geboden om zelfstandig te kunnen leven, wordt ondersteuning geboden om zelfstandig te kunnen deelnemen aan de maatschappij en worden er vaardigheden aangeleerd als koken en huishouden doen om de zelfstandigheid te bevorderen (fragment 1.3.4, 1.5.1 en 1.6.7). Tevens is de ondersteuning gericht op het verkrijgen van eigen regie (fragment 1.2.5). Ook andere professionals benoemen het trainen naar zelfstandigheid als doel van het Homerunhuis (fragment 1.1.6, 2.2.2, 2.3.4 en 2.4.1). Hoe de zelfredzaamheid vergroot kan worden, is beschreven in deelvraag 3. Daarnaast zou dit volgens een professional mogelijkheid bieden om te werken aan de verslavingsproblematiek (fragment 2.2.2). Daarover wordt meer beschreven in deelvraag 4.

Vanuit de bijeenkomst binnen Humanitas DMH kwam naar voren dat een Homerunhuis gericht is op de doorstroom en uitstroom. Een Homerunhuis dient niet als eindstation waar jongeren definitief kunnen wonen (bijlage 1). Dit wijst ook op het doel van zelfredzaamheid vergroten. Volgens één van de geïnterviewde professionals kan het traject vormgegeven worden door een jaar zelfstandigheid te ontwikkelen en daarna doorstromen naar zelfstandigheid met mogelijk de nodige ambulante ondersteuning (fragment 1.1.27).

Het vergroten van zelfredzaamheid en het zelfstandig kunnen deelnemen aan de samenleving zijn belangrijke aspecten, kijkend naar de verschoven paradigma's over mensen met een verstandelijke beperking en de opkomst van inclusie. Vanuit het burgerschapsparadigma staat onder andere de cliënt als burger centraal die woont in de samenleving die inclusief is. Inclusie houdt in dat iedereen in de samenleving gelijkwaardig is en recht heeft op een volwaardig burgerschap waarbij mensen met een verstandelijke beperking kunnen deelnemen aan alle maatschappelijke systemen (Moonen, 2015). Om inclusie na te streven is het nodig dat jongeren met een LVB en multiproblematiek hierin ondersteund worden in een Homerunhuis en getraind worden om als volwaardig burger te kunnen participeren in de samenleving die voor hen soms zo ingewikkeld is.

3.1.3 DEELCONCLUSIE

Uit deelvraag 2 kan het volgende geconcludeerd worden.

- ❖ In de regio Achterhoek is er een gebrek aan Homerunhuizen voor jongeren met LVB en multiproblematiek.
- ❖ Het Homerunhuis kan dienen als aansluiting op eerdere vormen van hulpverlening en als overbrugging na behandeling in de verslavingszorg. Hier is volgens professionals nu een gebrek aan.
- ❖ Door een gebrek aan ondersteuning vanuit Homerunhuizen ontstaan er problemen voor de jongeren en in de maatschappij.

- ❖ Het Homerunhuis is noodzakelijk voor de doelgroep omdat zij een lange en intensieve periode nodig hebben om vaardigheden aan te leren zodat zij mee kunnen doen in de maatschappij.
- ❖ Het Homerunhuis kan een bijdrage bieden aan het vergroten van de zelfredzaamheid.

3.2 DEELVRAAG 3 ZELFREDZAAMHEID VERGROTEN VOLGENS PROFESSIONALS

WAT IS ER VOLGENS PROFESSIONALS NODIG OM DE ZELFREDZAAMHEID VAN JONGEREN MET EEN LVB EN MULTIPROBLEMATIEK TE VERGROTEN BINNEN EEN HOMERUNHUIS?

3.2.1 INLEIDING

Om deze deelvraag te beantwoorden wordt er allereerst een beschrijving gegeven van de visie op zelfredzaamheid die de drie betrokken organisaties hebben. Daarnaast wordt er beschreven op welke levensgebieden jongeren met een LVB en multiproblematiek begeleiding nodig hebben volgens professionals en welke vormen van begeleiding zij nodig hebben om op die leefgebieden hun zelfredzaamheid te vergroten. Ook komt er in deze deelvraag aan bod wat er vanuit de jongeren zelf en de begeleiders nodig is aan inzet. Er wordt afgesloten met een deelconclusie. De kernlabels die in deze deelvraag verwerkt worden zijn: Begeleiding, Inzet jongeren, Inzet begeleiders, Zelfredzaamheid-Matrix en Zelfredzaamheid. Ook wordt gebruik gemaakt van de informatie vanuit de bijeenkomst. Zie hiervoor bijlage 1.

3.2.2 BETOOG

VISIE OP ZELFREDZAAMHEID VANUIT ORGANISATIES

Al eerder vermeld, worden bij het Homerunhuis in de Achterhoek de organisaties Woonzorg Lojal en Tactus Verslavingszorg betrokken door Humanitas DMH. Omdat zelfredzaamheid vergroten een belangrijk doel is van het Homerunhuis, is het allereerst noodzakelijk om te onderzoeken in hoeverre de visies van de organisaties gericht zijn op zelfredzaamheid.

De missie van Humanitas DMH zoals deze omschreven wordt in het visie document Begeleidings- en behandelvisie is als volgt:

“Wij ondersteunen waar nodig om te zorgen dat jij, vanuit eigen mogelijkheden, mee kunt doen. We doen dit oprecht. In contact van mens tot mens. Met passie en lef”
(Rijfers & Leliveld, 2017, p. 4).

De missie en visie op het Homerunhuis is geloof in groeimogelijkheden van de jongeren. Vanuit dat oogpunt samen met de jongere op zoek gaan naar mogelijkheden en oplossingen om hen perspectief te bieden. In het Homerunhuis wordt ondersteuning geboden en vaardigheden aangeleerd zodat de jongere door kan groeien van afhankelijkheid naar zelfstandig zijn (Elbers, 2016).

De visie van Tactus verslavingszorg is gericht op de eigen kracht en mogelijkheden van de cliënt, om de zelfregie te vergroten. Volgens Tactus Verslavingszorg is zelfregie leidend in het herstel. Hiermee wordt voornamelijk het respecteren van gevoelens en de mening en smaak van de ander, bedoeld. Zo staat de visie beschreven op de website van Tactus Verslavingszorg (Tactus Verslavingszorg, sd). Daarnaast wordt in het professioneel statuut van Tactus Verslavingszorg beschreven dat Tactus Verslavingszorg de zorg uitvoert in het kader van o.a. de WMO waar eigen regie, zelfredzaamheid en participatie belangrijke begrippen van zijn (Tactus Verslavingszorg, 2016).

Binnen Woonzorg Lojal zijn geen visie documenten beschikbaar. In de interviews is gevraagd naar de visie op zelfredzaamheid. Vanuit de organisatie Woonzorg Lojal beschrijven professionals de visie op zelfredzaamheid als volgt: de jongeren zo zelfstandig mogelijk laten functioneren en hun eigen leven vorm leren geven (fragment 2.1.9, 2.2.6 en 2.3.8). Daarnaast wordt door meerdere

professionals de kanttekening gemaakt dat jongeren niet overvraagd moeten worden en de ondersteuning afgestemd moet worden op het individu. Dit kan door een periode soms wat meer over te nemen en vervolgens een stapje terug te doen. (fragment 2.2.7, 2.4.9, 2.5.5).

De visie die door professionals vanuit Humanitas DMH wordt gegeven op zelfredzaamheid is het bevorderen van eigen kracht en verantwoordelijkheid en het meedoen in de maatschappij (fragment. 1.1.5, 1.3.15 en 1.6.7). Tevens is het de visie om met de cliënt in dialoog te blijven, dat wat de cliënt vindt en zegt serieus te nemen, gelijkwaardigheid tussen de cliënt en begeleider te waarborgen en geen dingen over te nemen, maar samen doen (fragment. 1.3.16, 1.3.17 en 1.3.18).

Binnen de organisatie Tactus Verslavingszorg is de visie dat er tevens gewerkt wordt vanuit eigen kracht om de zelfredzaamheid te vergroten (fragment 3.4.4). Een andere professional geeft aan dat het doel van de ondersteuning het “zelfstandig kunnen functioneren” is (fragment 3.1.5). Daarbij benoemt een ander professional dat het mooi zou zijn als iemand de dagelijks terugkerende activiteiten zonder al te veel ondersteuning uit kan voeren (fragment 3.5.8).

Op basis van het documentonderzoek en de interviews kan gesteld worden dat alle drie de organisaties gericht zijn op het vergroten van zelfredzaamheid. Het lijkt erop dat de organisaties Humanitas DMH en Tactus Verslaving hierover een krachtige visie geformuleerd hebben.

LEEFGEBIEDEN

Zoals in het literatuuronderzoek al omschreven, kunnen jongeren met een LVB te maken hebben met een complexiteit aan bijkomende problemen zoals psychische problemen, verslaving, criminaliteit, enz. In deze deelvraag wordt beschreven op welke leefgebieden de doelgroep ondersteuning nodig heeft, volgens professionals. In dit onderzoek worden, zoals eerder beschreven, de leefgebieden vanuit de ZRM als uitgangspunt genomen.

Door verschillende professionals worden jongeren met een LVB en multiproblematiek omschreven als doelgroep die op meerdere terreinen zichzelf onvoldoende kunnen redden en daardoor op alle levensgebieden ondersteuning nodig hebben (fragment 1.1.10, 2.1.1, 2.2.1). Er is ondersteuning nodig op de leefgebieden: verslaving, financiën, schulden, boodschappen doen. Ook werden leefgebieden genoemd als psychische problematiek, zelfzorg, welbevinden, sociaal netwerk, opvoedvragen, huisvesting, dagbesteding en werk (fragmenten 1.1.12, 1.3.22, 1.4.23, 1.5.12, 1.6.9, 2.2.10, 2.5.8, 3.2.14 en 3.3.8). Ook het plannen en nakomen van afspraken, is een onderdeel waarbij jongeren met een LVB en multiproblematiek ondersteuning nodig hebben (fragment 2.3.13). Een andere professional benoemt expliciet dat op het gebied van sociale omgang met anderen veel mis gaat en dat het daarom ook belangrijk is om op dat gebied zelfredzaamheid te ontwikkelen (fragment 2.1.10). Dit komt overeen met de doelgroep beschrijving vanuit het literatuuronderzoek. Jongeren met LVB en multiproblematiek ervaren problemen in hun verstandelijke en adaptieve vermogen wat invloed heeft op o.a. het kunnen plannen, omgaan met geld en sociale omgang met anderen. Ook ervaren zij bijkomende problematiek zoals verslaving, psychiatrische problematiek en gedragsstoornissen wat invloed heeft op meerdere leefgebieden.

Daarnaast geven bijna alle professionals aan dat er bij de doelgroep grote behoefte is aan ondersteuning op het gebied van financiën en schulden wat kan zorgen voor meer stabiliteit in hun leven (fragment 1.3.22, 1.4.23, 1.3.23, 2.5.8 en 3.2.14). Minder intellectuele en adaptieve competenties waarbij mensen met een LVB sprake van is, heeft dikwijls als gevolg dat deze mensen een lager inkomen hebben en behoren tot een lager sociaal-economische klasse. Ook is er sprake van veel armoede onder mensen met een LVB (Didden et al., 2017).

Dagbesteding wordt ook als expliciet aandachtspunt benoemd. Het is belangrijk een zinvolle dagbesteding te hebben die aansluit bij het niveau van de jongeren. Dagbesteding met als doel om verveling tegen te gaan en gericht op ontwikkeling (fragment 1.5.12, 3.1.4, 3.4.2, 3.5.16 en 3.5.17). Het hebben van een zinvolle dagbesteding dient als voorwaarde voor jongeren als zij binnen een Homerunhuis wonen met als reden dat structuur en een gevoel van betekenis voor de jongeren van belang is (fragment 1.3.12). Het is van belang om te zorgen voor stabiliteit op het gebied van werk, dagbesteding en/of opleiding. Wanneer hier geen stabiliteit in is, geeft dat zoveel zorgen waardoor jongeren niet toekomen om aan andere dingen te werken (fragment 1.3.23).

Op basis van de interviews is gebleken dat jongeren met een LVB en multiproblematiek op bijna alle gebieden vanuit de ZRM ondersteuning nodig hebben (Lauriks, et al., 2017). Veel leefgebieden komen overeen met de uitkomsten vanuit het literatuuronderzoek. Verder komt naar voren dat ondersteuning op de gebieden van financiën en dagbesteding veelvuldig aanwezig zijn.

ZELFREDZAAMHEID VERGROTEN

Door de professionals wordt aangegeven welke aspecten er van belang zijn om de zelfredzaamheid van jongeren met een LVB en multiproblematiek te vergroten.

Door professionals vanuit Humanitas DMH worden een aantal aandachtspunten genoemd die belangrijk zijn in het vergroten van de zelfredzaamheid. Dit zijn: zelfinzicht vergroten, niet voorschrijven, oplosbaar vermogen stimuleren, prikkelen en uitdagen en daarbij in dialoog blijven met de jongeren (fragment 1.1.6, 1.3.19, 1.3.20). Daarnaast is het belangrijk om eigen verantwoordelijkheid te stimuleren door hen soms de fout in te laten gaan waarvan ze kunnen leren (fragment 1.2.7). Het is ook van belang dat zelfredzaamheid vergroten niet alleen gericht is op de praktische kant maar ook op psychische zelfredzaamheid. Met deze reden benoemd zij dat het leren reguleren van emoties ook een erg belangrijk onderdeel is van het vergroten van zelfredzaamheid (fragment 1.4.16 en 1.4.17). Manieren van ondersteunen zijn dan het in kaart brengen van het netwerk van de jongere (fragment 1.4.24).

Professionals vanuit Woonzorg Lojal werken aan zelfredzaamheid door doelen op te stellen die gericht zijn op het behouden van vaardigheden (fragment 2.2.8). Er wordt gewerkt aan het vergroten van zelfredzaamheid in kleine stappen en overgenomen als dat nodig is (fragment 2.5.5). Het lijkt erop dat op deze wijze de lat van zelfredzaamheid vergroten lager ligt.

Vanuit Tactus Verslavingszorg benoemd een professional dat zij samen met de cliënt kijkt naar wat er in het verleden lukte, waarbij hulp nodig was en hoe dat nu is. Van daaruit wordt de jongere gemotiveerd om vaardigheden zelfstandig uit te voeren. Met empowerment als basis (fragment 3.2.9 en 3.2.11). Een andere professional zegt dat zelfredzaamheid vergroot wordt door oplossingsgericht te werken en praktisch aan de slag te gaan met doelen (fragment 3.4.4).

Een belangrijk aandachtspunt dat genoemd wordt bij het vergroten van zelfredzaamheid is het voorkomen van faalervaringen omdat de jongeren al vaak faalmomenten zijn tegengekomen in hun leven (fragment 3.5.10 en 3.5.11). Daarom is het van belang om het samen te doen, de jongere bij de hand te nemen en vanuit gelijkwaardigheid de jongere ondersteuning te bieden (fragment 3.5.9 en 3.5.12).

Uit bovenstaande kan gesteld worden dat het samen doen, het zelf laten nadenken, het in gesprek gaan en het werken vanuit empowerment en eigen kracht belangrijke aspecten zijn om zelfredzaamheid te vergroten volgens professionals. Woonzorg Lojal benoemd dat begeleiding erop gericht is om de zelfredzaamheid te behouden en er taken overgenomen worden wanneer dat noodzakelijk is.

METHODIEKEN

Door professionals zijn verschillende methodieken genoemd die ingezet kunnen worden om de zelfredzaamheid van jongeren met een LVB en multiproblematiek te vergroten. Degene die praktisch toepasbaar zijn binnen een Homerunhuis worden hier genoemd.

Als eerst wordt het faseringsmodel genoemd wat opgesteld is door Humanitas DMH zelf (fragment 1.2.21). Het faseringsmodel is een behandeltraject dat door jongeren wordt doorlopen binnen een Homerunhuis. Dit bestaat uit drie fases. (1) Integrale beeldvorming en kennismaking. (2) Leren en ontwikkeling. (3) Borgen en zelfstandigheid. Door middel van deze fasen wordt er gewerkt aan het vergroten van de zelfredzaamheid van de jongere. In de verschillende fasen staan samenwerken met de jongeren, voordoen, herhalen, instructies geven, ontwikkelen van vaardigheden en het toewerken naar zelfstandig wonen centraal. In alle fasen wordt het netwerk actief betrokken door begeleider of jongere zelf (Elbers, 2016). Vanuit de bijeenkomst kwam naar voren dat er opnieuw beleid gemaakt moet worden op de manier waarop het faseringsmodel toegepast kan worden binnen een Homerunhuis. Ook kan er een aangepast model gemaakt worden in de taal van de jongeren met een LVB en hen betrekken bij het opstellen van de verschillende fasen (bijlage 1).

Andere voorbeelden van methodieken zijn Agressieregulatie en Sociale Vaardigheidstraining (SOVA) die binnen Humanitas DMH op maat gemaakt wordt voor de doelgroep jongeren met een LVB (fragment 1.5.20). Deze methoden kunnen door de begeleider ingezet worden wanneer er bijvoorbeeld sprake is van agressieregulatie problematiek. Daarnaast kan er gewerkt worden met de methodieken: Oplossingsgericht werken, Stop denk doe methode, Ik weet wat ik kan methode en Stoplichtmethode (fragment 1.5.10 en 1.4.11). Op deze manier kan eigen kracht, probleemoplossend vermogen, bewustwording, en een stukje reflectie bij de jongeren gestimuleerd worden wat belangrijk is bij zelfredzaamheid (fragment 1.5.11).

Vanuit Woonzorg Lojal worden naast de methodiek Contextuele hulpverlening en Ervarend leren geen methodieken benoemd waarmee gewerkt wordt (fragment 2.5.6). Contextuele hulpverlening is volgens de literatuur een vorm van therapie waarbij vanuit samenhang tussen de verschillende generaties inzicht en erkenning geboden wordt voor het herstel van problemen en levensvragen (Ieperen-Schelhaas, 2011). Binnen Woonzorg Lojal is een eigen werkwijze ontwikkeld met betrekking tot contextuele hulpverlening. Deze wordt voornamelijk ingezet om het systeem rondom de cliënt te betrekken bij de ondersteuning die geboden wordt (fragment 2.4.11 en 2.4.14). Een andere professional benoemd dat de jongeren ondersteund worden om vanuit hun “zijnsmogelijkheid” weer in verbinding te komen met de maatschappij (fragment 2.5.7).

Vanuit Tactus Verslavingszorg worden methodieken genoemd als Krachtgericht werken en Cognitieve gedragstherapie. Deze laatste wordt verder uitgewerkt in deelvraag 4. In overeenstemming met het literatuuronderzoek wordt zelfredzaamheid vergroot door te werken vanuit empowerment en eigen kracht (Scheffers, 2015). Daarnaast wordt er gewerkt met methoden zoals SOVA-training en emotie- en agressie regulatie waardoor de psychische- en sociale vaardigheden vergroot worden wat volgens één de professionals een belangrijk onderdeel is van zelfredzaamheid.

AFSTEMMING OP LVB DOELGROEP

Vanuit het verdiepende literatuuronderzoek naar de doelgroep is gebleken dat jongeren met een LVB een beperkt emotioneel en adaptief vermogen hebben. Dit houdt concreet in dat de jongeren zich meer moeten inspannen om dingen te onthouden, het lastig vinden om geleerde dingen toe te

passen, beperkte woordenschat hebben en taal een moeilijke communicatievorm voor hen is (Beer, 2016). Volgens de beschreven Richtlijnen Effectieve interventies LVB is het van belang om in de begeleiding en behandeling rekening te houden met de cognitieve beperking van de jongeren met een LVB en de communicatie af te stemmen, meer te structureren en oefenstof concreet te maken (Zoon, 2012). Op welke manier stemmen de professionals hun begeleiding af op de doelgroep? Vanuit de interviews benoemen professionals verschillende handelwijze om af te stemmen op jongere met een LVB. De methodiek Krachtgericht werken wordt volgens een professional aangepast met plaatjes en voorbeeldvragen zodat deze meer toepasbaar is voor de LVB doelgroep (fragment 3.2.13). Aanpassen van bejegening heeft volgens een professional te maken met het in gesprek blijven met de jongere, aansluiten bij wensen en doelen en proberen inzicht te geven in plaats van gedrag afkeuren (fragment 3.3.6 en 3.3.7). Afstemming in de communicatie is noodzakelijk. Dit kan door het gebruik van simpele taal en korte zinnen (fragment 3.4.13). Door andere professionals wordt benoemd dat het belangrijk is om structuur te bieden en het netwerk te betrekken (fragmenten 2.3.7 en 2.4.12).

INZET VAN BEGELEIDERS

Om de zelfredzaamheid van jongeren met een LVB en multiproblematiek te vergroten, is het ook van belang te weten wat er vanuit de begeleiders nodig is. Het is belangrijk om te werken vanuit gelijkwaardigheid (fragment 1.2.23). Verder wordt door de professionals aangegeven dat het hebben van een vertrouwensband met de jongere belangrijk is en dat de begeleiders gericht moeten zijn op training en ontwikkeling door niet over te nemen maar proberen los te laten (fragmenten 1.1.9, 1.3.11 en 1.3.13). Een goede relatie en oprechte aandacht zijn aspecten die mensen met een verstandelijke beperking belangrijk vinden in de ondersteuning (Didden et al., 2017). Dit sluit aan bij wat professionals zeggen vanuit de interviews dat voornamelijk het kunnen opbouwen van een vertrouwensband met de jongere en geduld belangrijke aspecten zijn waarover begeleiders moeten beschikken.

Door andere professionals wordt aangegeven dat begeleiders die werken met de doelgroep LVB en multiproblematiek moeten beschikken over geduld (fragment 3.2.17) en een lange adem (fragment 3.3.3) en begeleiding die niet opgeeft en denkt in kleine stapjes (fragment 2.5.11).

Vanuit de bijeenkomst over de Homerunhuizen binnen Humanitas DMH blijkt dat het belangrijk is om beleid te maken op scholing van professionals. Er werd door verschillende professionals van Homerunhuizen aangegeven dat het hebben van een professional team met kennis over de LVB doelgroep met multiproblematiek belangrijk is (bijlage 1). Het trainen van begeleiders is van groot belang om optimale zorg en begeleiding te kunnen bieden aan de doelgroep, zo blijkt uit de literatuur (Didden et al., 2017).

INZET JONGEREN

Het is niet alleen belangrijk om te weten wat er vanuit de begeleiders nodig is binnen een Homerunhuis. Ook is er vanuit de jongeren een bepaalde inzet nodig zodat zij binnen een Homerunhuis hun zelfredzaamheid kunnen vergroten.

Vanuit de interviews komt duidelijk naar voren dat de jongeren gemotiveerd moeten zijn om te ontwikkelen en te willen leren (fragmenten 1.3.10, 1.4.2, 1.5.7, 2.1.7 en 2.5.3). Tevens is het van belang dat zij hulp willen accepteren en de meerwaarde daar van inzien (fragmenten 1.1.7 en 1.1.8). Daarnaast benoemen ook een aantal professionals dat het belangrijk is dat de jongere zich wil conformeren aan begeleiding en regels (fragmenten 1.4.10, 2.1.7 en 2.4.7).

Kort samengevat kan gezegd worden dat motivatie om te ontwikkelen, acceptatie van hulp en aanpassen aan regels nodig zijn vanuit de jongeren om zelfredzaamheid te kunnen vergroten. Hulp accepteren vraagt van de jongeren erkenning dat er een probleem is, waarbij hulp van anderen nodig is om het probleem op te lossen. Dit inzicht is lastig voor mensen met een LVB (Nijgh et al., 2015).

3.2.3 DEELCONCLUSIE

Vanuit deelvraag 3 kan het volgende geconcludeerd worden.

- ❖ De visies die gericht zijn op zelfredzaamheid worden gekenmerkt door bevorderen van eigen kracht en verantwoordelijkheid. Er lijken overeenkomsten en verschillen te zijn in de visies op zelfredzaamheid bij de drie organisaties.
- ❖ Jongeren met een LVB en multiproblematiek hebben op de meeste leefgebieden van de ZRM ondersteuning nodig. Met name op de gebieden financiën en dagbesteding.
- ❖ Om de zelfredzaamheid volgens de geïnterviewde professionals te vergroten dient er aandacht te zijn voor empowerment, psychische zelfredzaamheid vergroten, samen werken met jongeren en hen inzicht geven.
- ❖ Het is van belang dat professionals beschikken over de competenties geduld en het opbouwen van een vertrouwensband.
- ❖ Jongeren dienen gemotiveerd te zijn om zich te ontwikkelen en te accepteren dat ze daarbij ondersteuning nodig hebben.
- ❖ Afstemming op de LVB doelgroep is noodzakelijk door aan te sluiten in de communicatie en bejegening.

3.3 DEELVRAAG 4 MIDDELENGEBRUIK EN VERSLAVING

WAT ZIJN VOLGENS PROFESSIONALS DE AANDACHTSPUNTEN RONDOM VERSLAVING EN MIDDELENGEBRUIK IN EEN HOMERUNHUIS EN WAT IS ER AAN BEGELEIDING NODIG?

3.3.1 INLEIDING

In de interviews die afgenomen zijn met de verschillende professionals kwam verslaving en middelengebruik veelvuldig aan bod. Het is een thema wat veel leeft bij de Homerun doelgroep van het onderzoek. In deze deelvraag wordt beschreven wat verslaving is, hoe er vanuit de professionals gekeken wordt naar verslaving binnen een Homerunhuis. Ten slotte wordt er gekeken welke begeleiding nodig is voor de doelgroep LVB met verslaving en over welke kennis begeleiders moeten beschikken. Er wordt afgesloten met een korte deelconclusie. De kernlabels die in deze deelvraag aan de orde komen zijn: Begeleiding verslaving, Kennis verslaving en Verslaving Homerunhuis.

3.3.2 BETOOG

In totaal zijn er in Nederland 2.000.000 mensen die verslaafd zijn of een middel gebruiken (Blanken, Clijsen, Garenfeld, Paske, & Piere, 2016). Daaronder zijn ook mensen met een verstandelijke beperking. Het lijkt erop dat deze groep zelfs een hoger risico loopt op verslaving. Bij verslaving gaat het erom dat de persoon niet meer kan functioneren zonder de verslavende stoffen (Nagel, Kiewik, & Didden, 2017). Met middelengebruik wordt het gebruik van alcohol en drugs bedoeld wat geen onmiddellijke schade veroorzaakt. Het middelengebruik kan wel overgaan in problematisch gebruik voor de jongeren en de omgeving of uit zich in verslavingsproblematiek (Didden et al., 2017). In dit onderzoek gaat het naast verslaving ook over middelengebruik wat minder problematisch is. De verslaving waar het voornamelijk over gaat zijn alcohol en drugsgebruik.

VERSLAVING BINNEN HET HOMERUNHUIS

Er wordt per organisatie en professional verschillend gedacht over het toelaten van jongeren met een verslaving binnen een Homerunhuis.

HUMANITAS DMH

Binnen Humanitas DMH zijn er verschillen over wat professionals onderling zeggen over het wel of niet toelaten van jongeren met een verslaving binnen een Homerunhuis. Meerdere professionals benoemen dat bijna alle jongeren waar zij mee werken een verslaving hebben. Als er in de voorwaarden staat dat iemand per definitie moet stoppen met gebruik of niet verslaafd mag zijn, dan wordt er een groot deel van de doelgroep gemist. Hierdoor krijgen juist degene die hulp nodig hebben geen hulp (fragment 1.1.29 en 1.6.11).

Een tweede punt dat binnen de professionals van Humanitas DMH gedeeld wordt, is dat harddrugsverslaving wel een contra is om toegelaten te worden binnen een Homerunhuis (fragment 1.2.17). Zo zeggen meerdere professionals dat bij een harddrugsverslaving het leven alleen draait om de drugs en dat leren onmogelijk is. Het verkrijgen van middelen is voor hen noodzakelijk en daardoor kun je ook geen afspraak met deze jongeren maken. Het is onmogelijk om doelen te stellen wanneer de verslaving van alcohol of drugs voorliggend is. Een professional voegt hier aan toe dat jongeren een intrinsieke motivatie moeten hebben om te stoppen met hun gebruik om daarmee in aanmerking te komen voor het Homerunhuis (fragment 1.2.18, 1.4.31, 1.4.32, 1.5.13 en 1.5.21).

Vanuit de theorie wordt er benoemd dat het middelengebruik bij mensen met een LVB vaker tot misbruik en probleemgedrag leidt. Zij lijken sneller verslaafd te raken, grenzeloos gedrag te vertonen en hierdoor verder in de problemen te komen. Ook wordt er benoemd dat deze beperking hen moeilijker bereikbaar maakt voor de hulpverlening. Vaak is er weinig bereidheid van de cliënt om het middelenmisbruik te onderkennen en eraan te werken (Nijgh et al., 2015).

Een derde punt wat door professionals van Humanitas DMH wordt weergegeven is dat het per jongere bekeken moet worden of deze toegelaten mag worden binnen het Homerunhuis. Zo wordt benoemd dat wanneer de verslaving voorliggend is, er eerst aan de verslaving gewerkt moet worden. Of er moet gekeken worden of een verslaving terug te dringen is als iemand voor zijn verslaving word behandeld. Afstemming met Tactus Verslavingszorg of de gedragsdeskundige is hierin belangrijk (fragment 1.3.25, 1.3.26, 1.5.14).

Een vierde punt is dat verschillende professionals aangeven dat het belangrijk is om binnen het Homerunhuis hele duidelijke regels te stellen over middelengebruik. Daarnaast is een eenduidige visie nodig over het toelaten van jongeren met een verslaving. Teveel gebruik “onder één dak” moet worden voorkomen, want de jongeren beïnvloeden elkaar (fragment 1.1.30, 1.5.14, 1.5.15 en 1.6.12).

Vanuit het LLC Ede zegt een professional dat zij intensief het gesprek met de jongeren aangaan. Dit wordt al in de intake gedaan, dat betekent niet dat daar altijd een eerlijk antwoord op komt. Wel is belangrijk om in ieder geval een verslaving bespreekbaar te maken (fragment 1.4.27). Wat het lastig maakt is dat je niet alles kan verbieden omdat het maatschappelijk geaccepteerd is, iedereen mag drinken of mag een bepaalde hoeveelheid wiet in zijn bezit hebben. Dat maakt dat je er minder grip op hebt (fragment 1.4.33).

WOONZORG LOJAL

Binnen de organisatie Woonzorg Lojal zijn er ook verschillen in wat professionals onderling benoemen over het wel of niet toelaten van jongeren met een verslaving binnen een Homerunhuis. Er zijn professionals die duidelijk aangeven dat verslaving binnen een Homerunhuis niet toegestaan moet worden. Zo zegt een professional:

“Als ze echt verslaafd zijn, dan moeten ze naar een specifieke verslavingskliniek, verslaving is anders ook zo voorliggend op alle andere problematiek” (fragment 2.1.15).

Een andere professional benoemd dat verslaafde jongeren hun eigen ontwikkeling en andere jongeren in de weg zitten (fragment 2.4.17 en 2.4.20). Er zijn ook professionals die duidelijk aangeven dat een jongere met een verslaving wel toegestaan moeten worden, omdat deze jongeren ook hulp nodig hebben (fragment 2.2.12). Tegelijkertijd wordt er wel de twijfel uitgesproken of het Homerunhuis de goede plek is als de verslavingsproblematiek voorop staat, misschien is dan verslavingszorg een betere plek (fragment 2.2.14).

Ook benoemd een professional dat bij toelating van een jongere binnen een Homerunhuis afspraken gemaakt moeten worden over gebruik in huis en directe omgeving. Een jongere moet aangeven te willen stoppen met het gebruik en er zou een behandeltraject voor de verslaving ingezet moeten worden (fragment 2.3.12). Als laatste geeft een professional aan dat bij veel jongeren de verslavingsproblematiek wel een issue is. Deze professional vind het belangrijk dat bespreekbaar maken van verslaving het doel is wat vooropgesteld moet worden. En dat er een bepaalde alliantie is met elkaar waarin gezegd word dat er wat met de verslaving gedaan wordt (fragment 2.5.12).

Vanuit de theorie worden nog belangrijke voorwaarden benoemd om middelengebruik bespreekbaar te maken. Het hebben van een teamvisie en voldoende kennis over middelen is van belang. Daarnaast moet men begrip tonen voor de redenen van de cliënt om middelen te gebruiken. Als laatste moet er rekening worden gehouden in het volgen van het tempo van de cliënt als het gaat om de veranderbaarheid. Het bespreekbaar maken van verslaving moet zorgvuldig plaatsvinden. Het voornaamste advies hierbij is: aansluiten bij wat de cliënt al weet en bij zijn veranderbaarheid (Nagel et al., 2017).

TACTUS VERSLAVINGSZORG

Binnen Tactus Verslavingszorg geeft één professional expliciet aan dat hij het een verkeerde gedachte vindt dat als iemand gebruikt geweigerd wordt in het Homerunhuis. Verslaving is niet altijd een keuze (fragment 3.4.10). Wel is het belangrijk dat er gesprekken gevoerd worden met zo'n jongere en dat er afspraken gemaakt worden. Wanneer het echt een tijdje niet goed gaat kan er vanuit Tactus Verslavingszorg voor klinische voorzieningen worden gezorgd om de verslaving weer onder controle te krijgen. Het is belangrijk om iemand niet af te keuren want dat is wat heel hun hele leven al gebeurd is (fragment 3.4.12).

Een professional geeft expliciet aan dat hij voorstander is van een Homerunhuis zonder middelengebruik. Zijn voorstel is om meerdere woonvormen te hebben en dat één woning echt middelenvrij blijft, de jongeren moeten niet door elkaar gemixt worden (fragment 3.1.11, 3.1.12, 3.1.13). Het feit dat er veel kwetsbare mensen bij elkaar wonen vraagt om een hele strakke norm. Het beïnvloedingsgevaar van deze doelgroep is heel groot. Daarom moet er per setting goed gekeken worden welke jongeren bij elkaar komen (fragment 3.3.16). Een andere professional vindt het belangrijk dat een jongere die in een Homerunhuis komt wel al enige tijd stabiel is. Het zou mooi zijn als iemand rechtstreeks vanuit een opname terecht zou kunnen komen in een Homerunhuis (fragment 3.2.18, 3.2.19).

Professionals vanuit Tactus verslavingszorg geven aan dat het belangrijk is een duidelijke visie te hebben op verslavingsproblematiek binnen het Homerunhuis. Het is belangrijk om van tevoren al over veel onderwerpen nagedacht te hebben. Wat doe je als iemand is teruggevallen, kan die dan blijven of niet? En hoe ga je om met interne discussies hierover. De complexiteit van de situatie wordt groter als er sprake is van verslaving in een huis. Maar het uitgangspunt van een professional blijft dat deze plekken er moeten zijn. Er is wel expertise vanuit de begeleiding nodig om met deze doelgroep om te gaan. Zo geeft deze professional aan dat het makkelijk is moeilijke dingen te weren, maar daar is de doelgroep niet mee geholpen (fragment 3.5.28, 3.5.26, 3.5.27).

Samenvattend zijn er verschillende opvattingen onder de professionals van de drie betrokken organisaties. Verschillende professionals vanuit Humanitas DMH geven aan dat wanneer verslaving binnen een Homerunhuis niet wordt toegestaan je een groot deel van de doelgroep mist. Aan de andere kant benoemen andere professionals dat een verslaving voorliggend kan zijn en het zo niet mogelijk is om aan doelen te werken. Intrinsieke motivatie om echt met een verslaving te stoppen is hierin nodig. Eén professional benoemd expliciet dat er per persoon bekeken moet worden of iemand word toegelaten. Als laatste wordt er door meerdere professionals aangegeven dat het belangrijk is om regels te stellen. Een eenduidige visie als hulpverlening over het gebruik en toelaten van middelengebruik en verslaving is onmisbaar.

De professionals van Tactus Verslavingszorg zitten op één lijn qua toelaten van jongeren met een verslaving binnen het Homerunhuis. Namelijk deze jongeren moeten toegelaten worden. Daarnaast geven professionals aan dat er een duidelijke visie moet zijn op verslavingsproblematiek

binnen het Homerunhuis.

Onder de professionals van Woonzorg Lojal zijn er verschillende opvattingen over het toelaten van jongeren met een verslaving binnen het Homerunhuis. Zo zijn er twee professionals die expliciet zeggen dat verslaving niet toegestaan moet worden binnen het Homerunhuis. Dit omdat verslaving voorliggend is op andere problematiek en ook omdat verslaving de eigen ontwikkeling en die van anderen in de weg zit. Andere professionals zijn minder stellig over de toelating van verslaving, wel wordt er een voorwaarde gesteld namelijk dat een jongere toezegt dat hij gaat werken aan zijn verslaving en dat het traject bespreekbaar gemaakt wordt.

VERSLAVING EN LVB

Dat ook mensen met een verstandelijke beperking middelen gebruiken, is inmiddels vastgesteld en wordt steeds meer erkend. In het verleden was men er lange tijd van overtuigd dat mensen met een verstandelijke beperking zo beschermd leefden dat ze nooit in aanraking kwamen met middelen. Inmiddels is er meer bekend over gebruik onder jongeren met een LVB. Het is vooral belangrijk om te benoemen dat jongeren met een LVB veelvuldig in de problemen komen door gebruik. Dit komt doordat zij veel verschillende middelen gebruiken en deze ook in combinatie met elkaar gebruiken. Verder hebben zij mogelijk een verhoogde gevoeligheid voor het gebruik van middelen. Ook blijkt dat jongeren met een LVB al op jonge leeftijd in aanraking komen met alcohol en drugs (Nagel et al., 2017)

KENNIS OVER VERSLAVING EN BEGELEIDING VAN VERSLAVING

In de interviews met de professionals is er gesproken over welke kennis professionals moeten beschikken die met jongeren en verslavingsproblematiek werken. Daarnaast is er besproken welke begeleiding bij deze doelgroep passend is. Daaruit kwamen verschillende punten naar voren.

HUMANITAS DMH

Vanuit Humanitas DMH zijn de professionals van mening dat het belangrijk is om kennis te hebben van verslaving als je met deze doelgroep werkt. Het is van belang dat een begeleider kan zien wat iemand gebruikt en hoe iemand er dan uit ziet. Zo kan de begeleider er ook specifiek op doorvragen. Ondanks dat er een samenwerking is met verslavingszorg, is het toch van waarde dat een begeleider getraind is, omdat de begeleider direct contact heeft met de jongeren (fragment 1.1.16, 1.1.17, 1.1.18, 1.2.19 en 1.6.10). Ook geeft een professional aan dat het belangrijk is om voorlichting te geven (fragment 1.4.28). Als laatst geven professionals aan dat de begeleiders ook de methodieken Community Reinforcement Approach (CRA) en Motiverende gespreksvoering (MGV) moeten kennen en weten wat de achterliggende gedachte hiervan is (fragment 1.2.20 en 1.5.18).

De CRA behandeling wordt vormgegeven door een aantal gedragstherapeutische technieken. Deze richten zich op het ontwikkelen van een andere leefstijl. Bij deze behandeling staat centraal dat negatief gedrag zo veel mogelijk word genegeerd en positief gedrag word beloond (Blanken et al., 2016).

MGV is ontwikkeld om op een constructieve manier om te gaan met de uitdagingen die zich voordoen als iemand het aandurft zich bezig te houden met motivatie voor verandering van een ander. MGV gaat vooral over het op zodanige manier voeren van gesprekken dat mensen zelf al pratend komen tot verandering die overeenstemt met hun waarden en belangen. Houding en opvattingen worden niet alleen uitgedrukt in, maar ook actief gevormd door gesproken taal (Miller & Rollnick, 2016).

Volgens een professional van Humanitas DMH vraagt een jongere met een verslaving én LVB een andere aanpak dan iemand die normaal begaafd is. Met deze jongeren is het lastiger om te reflecteren op hun gedrag en het gevolg hiervan. Deze jongeren hebben veel herhaling nodig en het vraagt veel oefenen in de situatie. Ze vragen om veel herhaling en nabijheid. Generaliseren is ook heel moeilijk voor ze (fragment 1.4.34 en 1.4.35). Ook geeft een professional aan dat het mooi zou zijn als Tactus Verslavingszorg helpt met ontwikkelen op een visie van verslaving en het delen van hun kennis (fragment 1.3.27). Tot slot geeft een professional aan dat de behandeling bij verslavingszorg vaak op cognitief niveau zit. Dit is voor LVB cliënten erg moeilijk (fragment 1.5.17).

TACTUS VERSLAVINGSZORG

Bij Tactus Verslavingszorg is er de vraag gesteld hoe zij de behandeling aansluiten op het niveau van jongeren met een LVB. Zij herkennen dat deze jongeren een andere aanpak nodig hebben dan iemand die normaal begaafd is. Zij sluiten hun behandeling daarom ook aan zodra bekend is dat iemand een verstandelijke beperking heeft. Alle professionals vanuit Tactus Verslavingszorg geven aan dat zij binnen hun organisatie werken met een aangepaste methodiek voor de LVB-problematiek. Zij werken met 'Verslaving de baas', dat is een gedragstherapeutische methodiek om mensen inzicht te geven in hun verslaving en verslavingsgedrag. Ook wordt daarin behandeld hoe zij die stap kunnen zetten naar meer weerbaarheid (fragment 3.1.7 en 3.2.21). Naast Verslaving de Baas werkt Tactus Verslavingszorg ook met de Cognitieve Gedragstherapie (CGT+) (fragment 3.5.33).

De CGT+ is een individuele behandeling voor mensen met matig en ernstige verslavingsproblematiek. De behandeling bestaat uit 18 sessies. Mensen met LVB leren het meest wanneer hun ervaringen concreet en praktisch zijn. Bij CGT+ wordt gebruik gemaakt van praktische oefeningen zoals o.a. rollenspellen en hulpkaarten (Kenniscentrum LVB en verslaving, sd).

Verder geven de professionals vanuit Tactus Verslavingszorg aandachtspunten mee die belangrijk zijn in de begeleiding van jongeren met een LVB en verslaving. Hieronder worden een aantal aandachtspunten weergegeven:

- ❖ Jongeren met een LVB moeten bij de hand genomen worden, zij vragen een andere manier van benaderen (fragment 3.1.10) Tactus Verslavingszorg biedt verschillende scholing voor LVB en verslaving. Daarin staat het tempo van spreken, behandelen en begeleiden centraal (fragment 3.4.7).
- ❖ Een belangrijk aandachtspunt bij een LVB is een positieve benadering. Meerdere medewerkers van Tactus Verslavingszorg gaven aan dat het hen opvalt dat jongeren vaak gestraft worden wanneer zij een terugval hebben. Dit kan een averechts effect hebben, een negatieve manier van benaderen moet worden voorkomen (fragment 3.1.9 en 3.4.6).
- ❖ Een goede dag invulling is heel erg belangrijk en zorgt o.a. voor ritme. Een professional benoemd dat zonder een goede dag invulling een poging tot stoppen met een verslaving zinloos is. Als iemand een verslavingsbehandeling doorloopt en de hele dag thuis zit, wordt de zucht heel groot. Het is dan moeilijk om de verleiding tot gebruik te weerstaan (fragment 3.5.19). Het belang van dagbesteding is ook beschreven in deelvraag 3.
- ❖ Het is belangrijk dat een begeleider de basiskennis over verslaving in huis heeft. De begeleider moet weten welke soorten drugs er zijn, wat het met mensen doet, ze moeten kunnen waarnemen als iemand onder invloed is en ze moeten het gesprek hierover kunnen aangaan (fragment 3.1.6, 3.3.10, 3.5.21, 3.5.23).

- ❖ Het is belangrijk dat de begeleiders passende interventies rondom verslaving in kunnen zetten. Daarnaast is het van belang dat de begeleiders de route weten naar gespecialiseerde hulp zodat zij kunnen meedenken in een casus (fragment 3.3.10, 3.5.24 en 3.5.25).

Vanuit de theorie wordt bevestigd dat het belangrijk is om als begeleider kennis te hebben over verslaving. Om risico's in een vroeg stadium te kunnen inschatten is het belangrijk om tijdig te signaleren dat een cliënt middelen gebruikt. Begeleiders zijn vaak de eerste die middelengebruik kunnen opmerken, daarom moeten zij kennis hebben over signalen van gebruik (Nagel et al., 2017).

WOONZORG LOJAL

Bij Woonzorg Lojal geeft één professional aan dat je een beetje moet weten wat middelengebruik inhoudt, wat dat met iemand doet. Ook gaf deze professional aan dat het belangrijk is om voorlichting te geven aan de jongeren (fragment 2.2.11 en 2.2.16). Een andere professional geeft aan dat je van alles moet weten maar dat als je iets niet weet het ook kan vragen (fragment 2.3.11). Twee andere professionals van Woonzorg Lojal geven aan dat hun expertise niet ligt op gebied van verslaving en dat zij dit willen uitbesteden aan verslavingszorg (fragment 2.4.15, 2.5.10).

Samengevat uit de interviews zijn de professionals van Humanitas DMH en Tactus Verslavingszorg van mening dat het belangrijk is om als begeleider kennis te hebben van verslaving als je met deze doelgroep werkt. Punten die daarin belangrijk zijn is het signaleren van verslaving, het inzetten van interventies en het in gesprek gaan over verslaving met deze jongeren. Vanuit Woonzorg Lojal geven professionals aan dat er een klein beetje kennis nodig is maar er zijn ook twee professionals die expliciet zeggen dat op gebied van verslaving hun kennis niet ligt en dat dit uitbesteedt moet worden aan verslavingszorg.

3.3.3 DEELCONCLUSIE

Uit deelvraag 4 kan het volgende geconcludeerd worden:

- ❖ Vanuit de theorie blijkt dat mensen met een verstandelijke beperking een hoger risico lopen op een verslaving. Middelengebruik bij mensen met een LVB leidt vaker tot misbruik en probleemgedrag. Zij lijken sneller verslaafd te raken, grenzeloos gedrag te vertonen en hierdoor verder in de problemen te komen. Ook wordt er benoemd dat deze beperking hen moeilijker bereikbaar maakt voor de hulpverlening. Vaak is er weinig bereidheid van de cliënt om het middelenmisbruik te onderkennen en eraan te werken
- ❖ Er is geen eenduidige visie onder de respondenten over het toelaten van jongeren met een verslaving in een Homerunhuis. Er zijn professionals die verslaving een contra vinden voor het Homerunhuis. Er zijn professionals die aangeven dat je een groot deel van de doelgroep mist als je de verslaafde jongeren niet toelaat. Andere professionals zeggen weer dat het toelaten van jongeren met een verslaving afhankelijk is van de persoon.
- ❖ De professionals van Tactus Verslavingszorg vinden het met name belangrijk dat jongeren met een verslaving toegelaten worden binnen het Homerunhuis. Maar er moeten wel duidelijke afspraken gemaakt worden. Eén professional oppert zelfs dat een Homerunhuis middelenvrij moet zijn. Anders is de kans van slagen van zo'n traject minimaal.
- ❖ Er is geen eenduidigheid onder de drie verschillende organisaties over het belang van goede kennis over verslaving als begeleider van deze doelgroep. Hierbij is opmerkelijk dat een paar professionals van Woonzorg Lojal met name aangeven dat hun expertise niet ligt bij

verslaving. Deze professionals geven aan dat deze expertise uitbesteed moet worden aan de verslavingszorg.

- ❖ Volgens professionals hebben jongeren met een verslaving en een LVB een andere aanpak nodig dan iemand die normaal begaafd is. Deze jongeren met een LVB moeten namelijk bij de hand genomen worden en hebben een positieve benadering nodig. Als laatst moet het spreken, begeleiden en behandelen aangepast worden aan het niveau van deze jongeren.

3.4 DEELVRAAG 5 DE SAMENWERKING

WAT KUNNEN DE ORGANISATIES HUMANITAS DMH, WOONZORG LOJAL EN TACTUS VERSLAVINGSZORG BIEDEN BINNEN EEN HOMERUNHUIS VOOR JONGEREN MET EEN LVB EN MULTIPROBLEMATIEK?

3.4.1 INLEIDING

In de interviews die afgenomen zijn met de verschillende professionals kwam hun rol met betrekking tot de beoogde doelgroep voor het Homerunhuis aan bod. In deze deelvraag wordt beschreven wat de rol van elke organisatie kan zijn binnen het Homerunhuis. Tenslotte wordt er gekeken naar de meerwaarde en de aandachtspunten van de samenwerking tussen de organisaties. Er wordt afgesloten met een korte deelconclusie. De kernlabels die in deze deelvraag aan de orde komen zijn: Rol Humanitas DMH, Rol Woonzorg Lojal, Rol Tactus Verslavingszorg, Meerwaarde samenwerking en Aandachtspunten samenwerking. Tevens wordt er ook data toegevoegd vanuit de vragenlijsten die verstuurd zijn binnen de drie betrokken organisaties en de gemeente van de regio Achterhoek. Zie bijlage 5.

3.4.2 BETOOG

ROL HUMANITAS DMH

Binnen Humanitas DMH worden al enkele jaren jongeren begeleid binnen Homerunhuizen. In 2009 zijn zij gestart met het eerste Homerunhuis, daarna volgden er meer in verschillende regio's (Elbers, 2016). Humanitas DMH kan deze ervaring meenemen in het realiseren van het Homerunhuis in de Achterhoek.

In de interviews met de professionals van Humanitas DMH is besproken wat hun rol kan zijn binnen het Homerunhuis in de Achterhoek. De professionals benoemden dat de kennis van de doelgroep (jongeren met een LVB en multiproblematiek) een belangrijk aspect is dat zij in kunnen brengen binnen een Homerunhuis (fragment 1.5.22). Er wordt binnen het ambulante werkveld al gewerkt met de zogenoemde Homerun doelgroep. Dit is ook de beoogde doelgroep voor het Homerunhuis. Een professional benoemd dat deze manier van werken binnen het Homerun traject ook goed zal zijn voor het Homerunhuis (fragment. 1.1.20). Binnen de ambulante Homerun trajecten wordt gewerkt met korte trajecten, veel evaluatiemomenten en worden er telkens nieuwe doelen gesteld met de cliënt. Dit komt overeen met het zogenoemde faseringsmodel wat beschreven is in deelvraag 3 (Elbers, 2016)

ROL TACTUS VERSLAVINGSZORG

Volgens de professionals van Tactus Verslavingszorg kunnen zij veel bieden op het specifieke stuk middelengebruik en verslaving van de doelgroep. Zo kan Tactus verslavingszorg een behandelingstraject bieden waarin zij de verslaving behandelen, mensen volgen tijdens een traject en nog een nazorgtraject inzetten (fragment 3.1.1). Daarnaast kan Tactus zich beschikbaar stellen als een jongere met een verslaving een Detox nodig heeft (fragment 3.1.14). Ook kan Tactus verslavingszorg scholing bieden en meedenken in een casus (fragment 3.3.21).

Meerdere professionals geven ook aan dat zij voorlichting kunnen geven vanuit Tactus Verslavingszorg (fragment 3.1.15). Met deze voorlichting is het van belang om ook de LVB-ers bewust te maken. Gebruik is vaak uit onwetendheid zo zegt een professional. Als begeleider is het dan ook

belangrijk te weten hoe het werkt en wat middelengebruik doet. Dan kunnen zij daar ook beter keuzes in maken en er zelf achter staan (fragment 3.3.14). Naast voorlichting geeft deze professional ook aan dat het belangrijk is dat Tactus Verslavingszorg mee denkt in de beleidsontwikkeling. Dat het Homerunhuis bijvoorbeeld weet hoe je huisregels kunt hanteren (fragment 3.3.21). Verder geeft een professional van Tactus Verslavingszorg aan dat het belangrijk is dat er een kort lijntje is met de verslavingsbehandeling. Als er zorgen zijn rondom cliënten moet Tactus Verslavingszorg dat snel kunnen zien en kan er gekeken worden of er meer nodig is voor de medewerkers (fragment 3.5.34).

ROL WOONZORG LOJAL

Vanuit Woonzorg Lojal hebben ze ervaring met ambulante begeleiding, bieden ze dagbesteding en begeleiding in woongroepen (fragment 2.1.2). Eén professional geeft aan dat Woonzorg Lojal de meeste kracht heeft zitten bij de woonbegeleiding (fragment 2.3.17). Daarnaast wordt benoemd dat Woonzorg Lojal veel weet in de Achterhoek (fragment 2.1.17).

Meerdere professionals benoemen dat Woonzorg Lojal veel ervaring heeft met de doelgroep LVB en psychiatrische problematiek (fragment 2.1.17 en 2.2.18). Professionals benoemen dat zij ook toegankelijk zijn voor mensen met gedragsproblematiek. Daarbij zeggen ze dat ze in tegenstelling tot vele andere organisaties, mensen niet proberen af te stoten (fragment 2.2.17 en 2.4.18). Een andere professional benoemt dat Woonzorg Lojal in de Achterhoek bekend staat als een organisatie die niet opgeeft, wat er ook gebeurt (fragment 2.5.13).

Er zijn vragenlijsten gestuurd naar de gemeente in de Achterhoek. Wat opvallend is dat één professional vanuit de gemeente hierin een twijfel uitspreekt over de rol van Woonzorg Lojal. Deze professional benoemt een twijfel of Woonzorg Lojal een partij is om multiproblematiek-setting op te zetten. Het ligt aan de ervaring en daadkracht van het personeel dat aangenomen wordt (bijlage 5.6).

MEERWAARDE SAMENWERKING

In de interviews hebben de onderzoekers aan de professionals gevraagd wat zij zien als de meerwaarde van de samenwerking tussen de organisaties Humanitas DMH, Woonzorg Lojal en Tactus Verslavingszorg. Daaruit kwamen de volgende punten naar voren:

KENNIS

Vanuit elke organisatie geven professionals aan dat kennis delen met elkaar een meerwaarde is van de samenwerking. Vanuit Humanitas DMH zijn er drie professionals die dit expliciet noemen (fragment 1.2.26, 1.3.29 en 1.4.36). Zo benoemt een professional dat het voor de jongere ook makkelijker is om een gesprek te hebben met iemand die veel kennis heeft van verslaving (fragment 1.1.25). Op deze manier kan Tactus aansluiten. Maar ook gebeurt het andersom dat Tactus Verslavingszorg Humanitas DMH inzet voor begeleiding van de andere levensgebieden of hun kennis van de LVB doelgroep (fragment 1.1.26). Vanuit Woonzorg Lojal benoemt een professional dat de samenwerking er voor zorgt dat je elkaar versterkt (fragment 2.3.14). Een andere professional van Woonzorg Lojal geeft aan dat Tactus Verslavingszorg en Humanitas DMH een andere expertise dan Woonzorg Lojal in huis hebben (fragment 2.5.16). Zo zegt deze professional ook dat Humanitas DMH veel meer expertise in huis heeft wat betreft de zwaardere doelgroep LVB (fragment 2.5.17).

Vanuit Tactus Verslavingszorg benoemt een professional dat de samenwerking ook kennis vergroot bij het personeel (fragment 3.3.23). Als laatst noemt een professional van Tactus Verslavingszorg dat ieder zijn eigen expertise heeft, waardoor je bij elkaar kan aansluiten en

daardoor een bredere doelgroep kan begeleiden en ondersteunen. Dit wordt gezien als grootste voordeel (fragment 3.2.23).

BETER AANBOD

Het inzetten van elkaars expertise leidt tot een beter aanbod van de doelgroep. Dit wordt bevestigd door verschillende professionals vanuit alle organisaties. Vanuit Humanitas DMH benoemd een professional dat de drie organisaties bij elkaar de specifieke kennis hebben en zo samen een goed product kunnen neerzetten (fragment 1.6.16). Vanuit Woonzorg Lojal wordt dit door een professional bevestigd. Hij benoemd hierin dat op deze manier een beter aanbod voor de doelgroep geboden kan worden. Ook zegt hij dat de doelgroep op deze manier sneller geholpen wordt (fragment 2.1.19). Een professional vanuit Tactus Verslavingszorg zegt dat je samen een mooier product hebt dan als je het alleen moet doen (fragment 3.1.16).

KORTE LIJNEN

Vanuit iedere organisatie wordt ook gezegd dat de korte lijnen van de samenwerking tussen drie organisaties de meerwaarde is. Zo benoemt een professional vanuit Humanitas DMH dat deze organisaties hun krachten kunnen bundelen en dat de cliënt het middelpunt is (fragment 1.5.24). Een professional vanuit Woonzorg Lojal geeft aan dat wanneer de lijntjes korter zijn het voor de jongeren niet zo'n stap is om naar verslavingszorg te gaan. Het maakt het laagdrempeliger (fragment 2.2.19). Vanuit Tactus Verslavingszorg wordt het door professionals ook meerdere keren aangegeven. Korte lijnen zijn een meerwaarde van de samenwerking (fragment 3.3.21 en 3.5.35).

AANDACHTSPUNTEN SAMENWERKING

Naast de meerwaarde van de samenwerking geven de respondenten ook aandachtspunten aan voor de samenwerking.

GOED GEREGLD VANAF DE START

Een samenwerking tussen verschillende organisaties brengt heel veel met zich mee. Meerdere professionals geven duidelijk het belang aan om goede afspraken te maken vanaf de start van de samenwerking (fragment 1.2.25 en 1.6.18). Het is belangrijk om af te spreken wat ieders rol is binnen de samenwerking. Wat wordt er van wie verwacht, wie is waar verantwoordelijk voor. En belangrijk in deze is dat zulke afspraken ook vastgelegd worden zodat er op teruggepakt kan worden (fragment 1.3.30, 1.3.31 en 3.5.36). Wat verder ook geadviseerd werd vanuit het LLC in Ede is dat er een samenwerking gezocht wordt met ketenpartners, een politie, een GGZ. Ga bijvoorbeeld voor de start in gesprek met een wijkagent en bespreek met elkaar hoe je kunt samenwerken (fragment 1.4.22).

VISIE

Om goed met elkaar te kunnen samenwerken is er een eenduidige visie nodig. Zo gaven professionals terug dat het belangrijk is om elkaars visie te leren kennen en daarin afstemming te zoeken (fragment 1.3.32, 1.3.33, 1.2.15 en 3.2.23).

CULTUUR

Verschillende organisaties brengen ook allemaal hun eigen cultuur mee. Dit kan ingewikkeld zijn en daarom is het belangrijk om samen weer een eigen cultuur te creëren (fragment 1.2.2, 1.4.37 en 3.3.24). Vanuit het LLC geeft een professional het advies om een cultuur van vertrouwen en

eerlijkheid te creëren en dat er ruimte is om aan te geven als je iets niet kan of durft (fragment 1.2.16).

OVERLEG EN COMMUNICEREN

Communicatie is ook een belangrijk aandachtspunt in de samenwerking tussen de verschillende organisaties. Het is belangrijk om vanuit verschillende disciplines met elkaar te communiceren en dat men van elkaar weet wat men doet (fragment 3.1.17, 2.3.15 en 2.3.16). Dat betekent dat er veel overleg nodig is, dat men voortdurend met elkaar in gesprek moet blijven en moet afstemmen (fragment 1.4.38 en 2.1.20).

3.4.3 DEELCONCLUSIE

Uit deelvraag 5 kan het volgende geconcludeerd worden

- ❖ Binnen Humanitas DMH worden al enkele jaren jongeren begeleid binnen Homerunhuizen. Op verschillende locaties werkt Humanitas DMH met het ambulante traject Homerun en zij hebben kennis en expertise van de doelgroep jongeren met een LVB en multiproblematiek.
- ❖ Tactus Verslavingszorg heeft met name expertise op het gebied van verslaving. Daarnaast werken zij ook met de LVB doelgroep in combinatie met verslavingsproblematiek. Tactus verslavingszorg kan behandeling bieden aan de jongeren. Ook kan Tactus verslavingszorg scholing bieden over verslaving aan de begeleiders. Daarnaast kunnen zij ook helpen om verdieping te brengen in de casus.
- ❖ Woonzorg Lojal heeft ervaring met woongroepen. Er zijn meerdere professionals die aangeven dat zij veel ervaring hebben met de doelgroep LVB jongeren met multiproblematiek. Vanuit de gemeente wordt de twijfel uitgesproken of Woonzorg Lojal wel een geschikte organisatie is voor de multiproblematiek. Wat deze twijfel verder precies inhoudt, hebben ze niet benoemd.
- ❖ Het delen van elkaars expertise zien de professionals als een meerwaarde, wat leidt tot een beter aanbod voor de doelgroep.
- ❖ Meerdere professionals geven aan dat het belangrijk is om goede afspraken met elkaar gemaakt te hebben voor de start.
- ❖ Meerdere professionals gaven aan dat het belangrijk is om een eenduidige visie te hebben wanneer organisaties met elkaar samenwerken.

HOOFDSTUK 4 – CONCLUSIES, AANBEVELING, DISCUSSIE EN EVALUATIE

4.1 CONCLUSIES

4.1.1 INLEIDING

In deze conclusie worden de resultaten van het onderzoek beschreven. De aanleiding van het onderzoek was de noodzaak van een Homerunhuis in de regio Achterhoek voor jongeren met LVB en multiproblematiek. Het onderzoek richtte zich op de hieronder geformuleerde hoofdvraag.

HOOFDVRAAG

Wat hebben jongeren met een LVB en multiproblematiek nodig binnen een Homerunhuis om hun zelfredzaamheid te vergroten en hoe kan Humanitas DMH dit in samenwerking met Tactus verslavingszorg en Woonzorg Lojal vormgeven binnen de regio Achterhoek?

4.1.2 ONDERZOEKSRESULTATEN

Om de hoofdvraag te kunnen beantwoorden, is het allereerst van belang om antwoord te geven op de vijf deelvragen. Tenslotte volgt het antwoord op de hoofdvraag.

DEELVRAAG 1 WAT IS ER VOLGENS DE LITERATUUR NODIG OM DE ZELFREDZAAMHEID VAN JONGEREN MET EEN LVB EN MULTIPROBLEMATIEK TE VERGROTEN?

Vanuit de literatuur kan er geconcludeerd worden dat er in begeleiding bepaalde voorwaarden nodig zijn om interventies effectief te laten zijn. Onderstaande voorwaarden dienen als basis om binnen een Homerunhuis effectief de zelfredzaamheid te kunnen vergroten.

De voorwaarden:

- ❖ in de begeleiding wordt rekening gehouden met het cognitieve, adaptieve en emotionele vermogen van de jongeren;
- ❖ is het noodzakelijk om vanwege de multiproblematiek bij de jongeren te werken met een (F)ACT team;
- ❖ er moet worden gewerkt volgens Richtlijnen Effectieve interventies LVB. Waarin o.a. diagnostiek, aansluiten bij LVB doelgroep en veilige leeromgeving belangrijke aspecten zijn.

Ook kan er vanuit de literatuur geconcludeerd worden dat de zelfredzaamheid vergroot wordt door te werken vanuit empowerment. Bij empowerment gericht werken staat het versterken van eigen kracht, het aanleren van vaardigheden, het versterken van zelfvertrouwen en het realiseren van sociale steun vanuit het eigen netwerk centraal. Op grond van het literatuuronderzoek dient de begeleiding gericht te zijn op het stimuleren van eigen kracht en het vergroten van probleemoplossend vermogen. De praktische invulling die aansluit bij jongeren met een LVB en multiproblematiek vraagt geduld, vinden van een goede aansluiting en afstemming op het cognitief niveau en me als voorwaarde dat doelen uitgewerkt worden in kleine stappen.

DEELVRAAG 2 WAT IS VOLGENS PROFESSIONALS DE MEERWAARDE VAN EEN HOMERUNHUIS VOOR JONGEREN MET EEN LVB EN MULTIPROBLEMATIEK?

Op basis van interviews met professionals kan geconstateerd worden dat er te weinig aanbod is in de regio Achterhoek. Ook sluiten hulpverleningsvormen niet goed op elkaar aan en is er geen passende overbrugging na verkregen behandeling in de verslavingszorg. Hierdoor ontstaan meer problemen in het leven van jongeren met een LVB en multiproblematiek. Deze problemen leiden in sommige gevallen tot dakloosheid, toename van crimineel gedrag en het in contact komen met justitie.

Het Homerunhuis blijkt te kunnen dienen als overbrugging en aanvulling op bestaande zorg zo stellen professionals. Het is een nieuwe vorm van hulpverlening die binnen regio Achterhoek nauwelijks geboden wordt. Professionals geven aan dat het Homerunhuis een gewenste oplossing is om de problemen voor de jongeren en de maatschappij terug te dringen. Tevens krijgen de jongeren met LVB en multiproblematiek de mogelijkheid om zich te ontwikkelen en hun zelfredzaamheid te vergroten. Om hierboven genoemde redenen kan geconcludeerd worden dat het Homerunhuis een meerwaarde is voor de jongeren en de maatschappij.

DEELVRAAG 3 WAT IS ER VOLGENS PROFESSIONALS NODIG OM DE ZELFREDZAAMHEID VAN JONGEREN MET EEN LVB EN MULTIPROBLEMATIEK TE VERGROTEN BINNEN EEN HOMERUNHUIS?

Aansluitend op het literatuuronderzoek is aan professionals gevraagd naar hun visie is op het vergroten van zelfredzaamheid binnen het Homerunhuis. Door professionals wordt aangegeven dat het werken vanuit empowerment, het in dialoog zijn met de jongeren, het bevorderen van zelfinzicht en het stimuleren van de eigen verantwoordelijkheid belangrijke aspecten zijn in de begeleiding. Deze aspecten sluiten aan bij de theorie van empowerment zoals beschreven onder deelvraag 1. Daarnaast benoemen professionals methodieken zoals oplossingsgericht werken, SOVA-training en agressieregulatie training als belangrijke werkwijzen. Deze werkwijzen kunnen in combinatie met het faseringsmodel, wat binnen Humanitas DMH gebruikt wordt, ingezet worden.

Naast deze methodieken en interventies benoemen de professionals nog een viertal aspecten die van belang zijn om de zelfredzaamheid van jongeren met een LVB en multiproblematiek te vergroten. Allereerst geven professionals aan dat de jongeren op alle levensgebieden van de zelfredzaamheid-Matrix ondersteuning nodig hebben. Met name benoemen zij de gebieden financiën en dagbesteding. Ten tweede is een gezamenlijke en eenduidige visie gericht op zelfredzaamheid van belang. Op basis van wat professionals zeggen, lijkt hier nog een verschil te zijn tussen de betrokken organisaties. Ten derde kan genoemd worden dat er vanuit de jongeren enige vorm van motivatie en acceptatie van hulp noodzakelijk is om zelfredzaamheid te vergroten. Tevens dienen begeleiders te beschikken over competenties als geduld en het op kunnen bouwen van een vertrouwensband met de jongeren. Als laatste is het noodzakelijk dat professionals afstemming zoeken met de doelgroep om zelfredzaamheid te vergroten. Belangrijke aspecten daarin zijn voornamelijk passende huisvesting en afstemmen van communicatie.

DEELVRAAG 4 WAT ZIJN VOLGENS PROFESSIONALS DE AANDACHTPUNTEN RONDOM VERSLAVING EN MIDDELENGEBRUIK IN EEN HOMERUNHUIS EN WAT IS ER AAN BEGELEIDING NODIG?

Vanuit interviews en literatuur kan er geconcludeerd worden dat middelengebruik en verslaving onderdelen zijn van de multiproblematiek. Dit komt veelvuldig voor bij jongeren met een LVB. Om deze reden is onderzocht welke aandachtspunten er zijn op het gebied van middelengebruik en verslaving binnen een Homerunhuis en hoe de begeleiding vormgegeven kan worden. Vanuit de

interviews met professionals blijkt dat er geen eenduidige visie is over de regels rondom middelengebruik binnen een Homerunhuis. Ook wordt er verschillende gedacht over het wel of niet toelaten van jongeren die een verslaving hebben. Daarnaast kan op basis van wat professionals vanuit Tactus Verslavingszorg noemen, geconcludeerd worden dat de begeleiding aangepast dient te worden op de licht verstandelijke beperking van de jongeren. Het is nodig om de jongeren bij de hand te nemen en hen positief te benaderen. Ook is het noodzakelijk dat begeleiders beschikken over kennis op het gebied van verslaving.

DEELVRAAG 5 WAT KUNNEN DE ORGANISATIES HUMANITAS DMH, WOONZORG LOJAL EN TACTUS VERSLAVINGSZORG BIEDEN BINNEN EEN HOMERUNHUIS VOOR JONGEREN MET EEN LVB EN MULTIPROBLEMATIEK?

De drie betrokken organisaties hebben een eigen rol binnen het Homerunhuis ten aanzien van het vergroten van de zelfredzaamheid. Hieronder wordt kort omschreven wat de organisaties volgens de geïnterviewde professionals zouden kunnen bieden.

- ❖ Humanitas DMH beschikt over veel kennis van de doelgroep en heeft al eerdere ervaringen met het opstarten en vormgeven van Homerunhuizen.
- ❖ Tactus verslavingszorg lijkt een noodzakelijke aanvulling in de samenwerking gezien de problematiek van de doelgroep. Deze organisatie en professionals hebben veel kennis en expertise op verslavingsgebied en middelengebruik wat noodzakelijk blijkt te zijn voor jongeren met LVB en multiproblematiek.
- ❖ Woonzorg Lojal heeft professionals die kennis van en ervaring hebben met doelgroep jongeren met een LVB en multiproblematiek. Daarnaast beschikt Woonzorg Lojal over verschillende woongroepen. Deze ervaring en kennis kan een meerwaarde zijn voor de opstart van een Homerunhuis in de regio Achterhoek. Verder lijkt op basis van wat de gemeente zegt dat hetgeen Woonzorg Lojal kan bieden niet in overeenstemming lijkt te zijn met wat de gemeente vraagt.

Tevens kan op basis van wat professionals aangeven geconcludeerd worden dat er aandachtspunten zijn in de samenwerking tussen de organisaties. Volgens professionals is het nodig om goede afspraken te maken en een eenduidige visie te hebben.

BEANTWOORDING HOOFDVRAAG

Samenvattend kan geconcludeerd worden dat het noodzakelijk is om te werken vanuit empowerment om de zelfredzaamheid te vergroten. Voorwaardelijk hierin is dat er rekening gehouden wordt met de kenmerken van de doelgroep en dat de genoemde richtlijnen hiervoor gevolgd worden. De samenwerking van de drie betrokken organisaties dient als meerwaarde voor de doelgroep, mits er heldere afspraken gemaakt worden en een eenduidige visie geformuleerd word.

4.2 AANBEVELINGEN

Op basis van de conclusies kunnen in dit onderzoek de volgende aanbevelingen gedaan worden aan Humanitas DMH. De onderstaande aanbevelingen zijn gericht op het vormgeven van een Homerunhuis in de regio Achterhoek. Een Homerunhuis waarin de zelfredzaamheid van jongeren met een LVB en multiproblematiek vergroot wordt.

MAAK GEBRUIK VAN EFFECTIEVE RICHTLIJNEN INTERVENTIES LVB

Vanuit de literatuur is gebleken dat er bepaalde richtlijnen zijn om interventies effectief te laten zijn. Hiervoor zijn de Effectieve Richtlijnen interventies LVB opgesteld die bestaan uit zes werkzame factoren. Deze zijn gericht op het begeleiden en behandelen van de doelgroep jongeren met een LVB en multiproblematiek. Ook vanuit de interviews met professionals werden verschillende richtlijnen benoemd die overeen kwamen met de Effectieve Richtlijnen interventies LVB. Het is noodzakelijk om binnen het Homerunhuis in de regio Achterhoek gebruik te maken van deze richtlijnen. De zestal factoren worden daarom als aanbevelingen voorgesteld aan Humanitas DMH om deze toe te passen binnen het Homerunhuis in de regio Achterhoek. (1) Maak gebruik van uitgebreide diagnostiek om gedrag te kunnen verklaren en aan te sluiten bij de ontwikkeling van de jongere. (2) Stem de communicatie af door taalgebruik eenvoudig te maken en gebruik te maken van visuele middelen. (3) Zorg voor concrete leerervaringen zodat de jongeren kunnen ontwikkelen. (4) Bied structuur, eenvoudige opdrachten en tijd. (5) Betrek het netwerk bij de geboden begeleiding. (6) Bied een positieve en veilige leeromgeving om het zelfvertrouwen bij de jongeren te vergroten (Nijgh et al., 2015). Wanneer deze zes factoren opgenomen worden binnen het Homerunhuis zal dit een positief effect hebben op het vergroten van de zelfredzaamheid van de jongeren met LVB en multiproblematiek.

ZET HET (F)ACT-TEAM IN

Gebleken is dat het noodzakelijk is om binnen een Homerunhuis te werken met een (F)ACT team. Naar aanleiding van dit onderzoek vraagt het verdere analyse in hoeverre het (F)ACT ingezet kan worden binnen het Homerunhuis in de regio Achterhoek. Er dient vastgesteld te worden welke facetten, die behoren bij het (F)ACT team, aanwezig zijn. Op basis daarvan dient er verder onderzoek gedaan te worden naar wat er nog noodzakelijk is om het (F)ACT team samen te stellen. Ook kan er onderzocht worden welke disciplines vanuit de betrokken organisaties onderdeel kunnen zijn van het (F)ACT team. Volgens de literatuur bestaat het multidisciplinaire team uit een goede verhouding van verpleegkundige, agogisch geschoold personeel, psychiaters en gedragsdeskundigen. Werken vanuit het (F)ACT team is noodzakelijk om aan te sluiten bij de doelgroep die te maken hebben met complexe bijkomende problematiek (Didden et al., 2017). Wanneer er gewerkt wordt met een (F)ACT team is er voldoende expertise aanwezig. Zo sluit de begeleiding en behandeling beter aan bij de doelgroep jongeren met een LVB en multiproblematiek om hun zelfredzaamheid te vergroten.

ZOEK AANSLUITING NA VERSLAVINGSBEHANDELING TRAJECT

Vanuit Tactus Verslavingszorg is nadrukkelijk aangegeven dat er na het behandeltraject aan jongeren met een LVB een hulpverleningsvorm gemist wordt in de regio Achterhoek. Om het Homerunhuis een meerwaarde te laten zijn, is het noodzakelijk om in overleg met Tactus Verslavingszorg helder te krijgen wat er precies gemist wordt. Op basis daarvan kan vastgesteld worden wat er in een

Homerunhuis geboden kan worden om dit beter aan te laten sluiten bij de behandeltrajecten vanuit Tactus Verslavingszorg. Vanuit de literatuur blijkt dat er vanuit verschillende verslavingsorganisaties al afdelingen zijn die zich richten op de voortzetting van behandeling voor jongeren met een LVB. Deze afdelingen zijn afgestemd op de LVB doelgroep. Dat blijkt uit het aangepaste behandelprogramma, de afstemming in communicatie en de afstemming van tempo. Ook staat het vergroten van zelfredzaamheid, zelfzorg en aanleren van woonvaardigheden centraal in dit traject (Nagel et al., 2017). Mogelijk kan het Homerunhuis ook dienen als een nazorgtraject. Het is noodzakelijk om verder onderzoek te doen naar de mogelijkheden hiervoor.

STEL BEGELEIDINGSDOELEN OP AAN DE HAND VAN DE ZELFREDZAAMHEID-MATRIX

De ZRM wordt binnen Humanitas DMH ingezet in de behandeling om de voortgang te meten en om vast te stellen of de interventies effect hebben (Elbers, 2016). Deze methode kan tevens binnen het Homerunhuis in de Achterhoek gebruikt worden om vast te stellen op welke gebieden er ondersteuning nodig is. Zo kunnen er cliëntgericht en op maat doelen gesteld worden op de verschillende leefgebieden vanuit de ZRM. Ook is voor iedere jongere helder op welke gebieden de zelfredzaamheid verbeterd kan worden. Vanuit het onderzoek is geconcludeerd dat er op het leefdomein dagbesteding veel ondersteuning nodig is bij jongeren met een LVB en multiproblematiek. Volgens de beschrijving van de ZRM kan dagbesteding bestaan uit een werkplek, vrijwilligerswerk, school, stages, re-integratie, opleidingen en cursussen (Elbers, 2016). Het hebben van dagbesteding is een belangrijk aspect dat bijdraagt aan een gevoel van betekenis en structuur. Dit sluit zowel aan bij wat professionals hierover zeggen als mede de literatuur. Daar staat dat het hebben van werk of dagbesteding bijdraagt aan de identiteit (Nijgh et al., 2015). Wanneer er sprake is van de problematiek middelengebruik of verslaving kan het soms ook nodig zijn om eerst doelen te stellen op andere levensgebieden voordat een doel rondom problematisch middelengebruik gesteld kan worden. Hiermee kunnen risicofactoren voor (problematisch) gebruik beïnvloed worden, of beschermende factoren versterkt worden. Dit vergroot de kans om middelengebruik ook te gaan veranderen. Het hebben van dagbesteding of werk kan hier tevens een rol in spelen (Nagel et al., 2017). Omdat het hebben van dagbesteding of werk zo'n belangrijk aspect is, wordt op basis van dit onderzoek aanbevolen om in de regio Achterhoek te onderzoeken welke mogelijkheden er zijn rondom werk en dagbesteding.

MAAK EEN EENDUIDIGE VISIE GERICHT OP ZELFREDZAAMHEID

Zelfredzaamheid vergroten is één van de doelstellingen waar het Homerunhuis zich op richt (Elbers, 2016). De betrokken organisaties hebben allemaal een visie die in meer of mindere mate gericht is op het vergroten van de zelfredzaamheid. Wanneer de organisaties met elkaar gaan samenwerken is het noodzakelijk dat er een eenduidige visie geformuleerd wordt die gericht is op het vergroten van zelfredzaamheid. Alle betrokken organisaties moeten zich hierin kunnen vinden en aan conformeren. De missie en visie van Humanitas DMH kan hierbij leidend zijn, mits de andere organisaties achter deze missie en visie staan.

Op basis van het onderzoek worden een aantal aanbevelingen gedaan van aspecten die de visie zouden kunnen bevatten namelijk:

- ❖ het uit kunnen voeren van algemene dagelijkse levensverrichtingen (ADL) (Ministerie van Volksgezondheid, 2014);
- ❖ het zelf mee kunnen doen (Brink, 2013);

- ❖ het beschikken over eigen verantwoordelijkheid, keuzevrijheid, eigen kracht en zeggenschap (Nass & Schuurman, 2015);
- ❖ het empowerment gericht werken (Scheffers, 2015).

Om de visie een praktische invulling te geven, kan gebruik gemaakt worden van wat professionals hebben aangegeven. Bijvoorbeeld werken vanuit empowerment, in dialoog zijn met de jongeren, het bevorderen van zelfinzicht en het stimuleren van de eigen verantwoordelijkheid. Dit zijn belangrijke aspecten in de begeleiding. Een eenduidige visie kan helpend zijn om de zelfredzaamheid van jongeren met LVB en multiproblematiek te bevorderen.

MAAK EEN EENDUIDIGE VISIE OP HET TOESTAAAN VAN MIDDELENGEBRUIK EN VERSLAVING BINNEN EEN HOMERUNHUIS

Voordat het Homerunhuis in de regio Achterhoek opgestart wordt is het noodzakelijk om met betrokken organisaties vast te stellen wat de visie en regels zijn rondom middelengebruik en verslaving binnen het Homerunhuis. Humanitas DMH kan hiervoor gebruik maken van de kennis en ervaringen van andere Homerunhuizen binnen de organisatie. Ook beschikt Tactus Verslavingszorg over veel expertise waarvan Humanitas DMH gebruik kan maken. Zo kunnen zij ondersteunen in visievorming en opstellen van regels. Dit alles in het belang van de doelgroep.

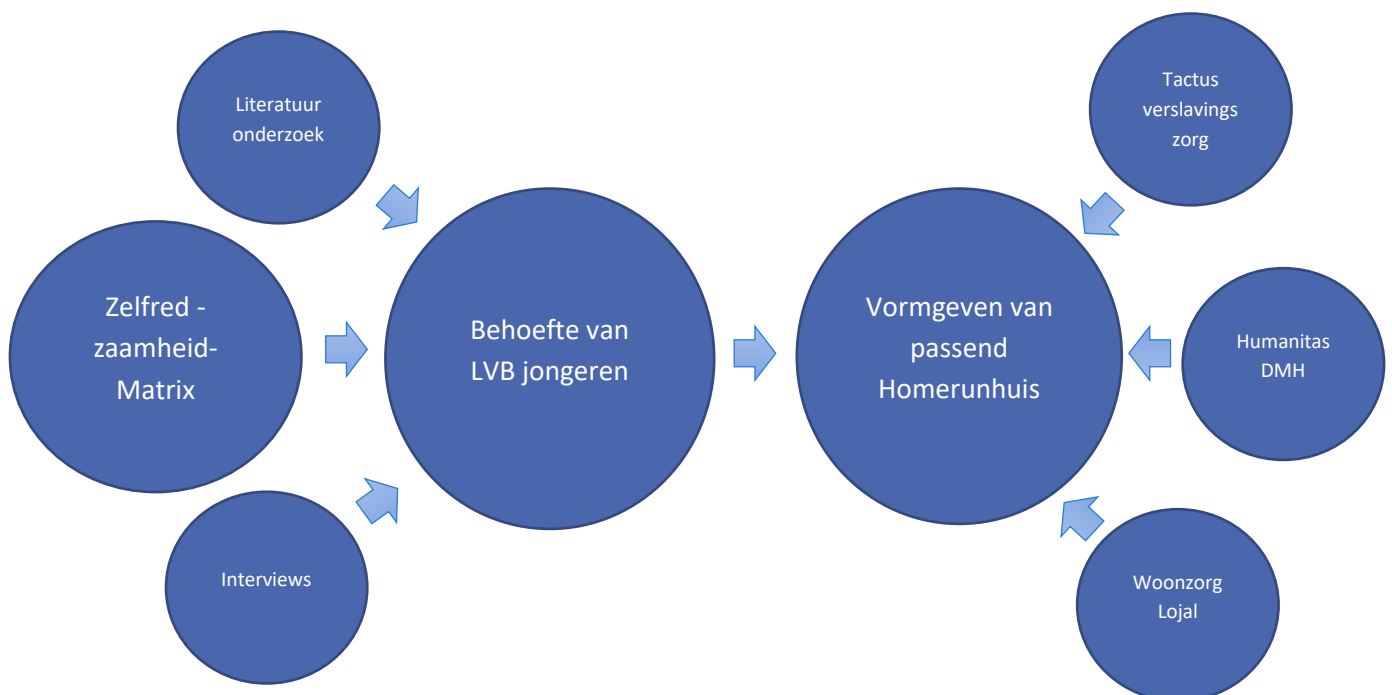
Vanuit de theorie wordt benoemd dat een wisselende benadering van gebruik door verschillende teamleden tot verwarring of 'stiekem' gedrag bij de cliënt kan leiden. Het is dan ook aan te bevelen dat begeleiders hun visie op middelengebruik bespreken met hun collega's. Een te losse of te restrictieve houding kan een open gesprek met de cliënt in de weg staan. Het voorkomen en beperken van verslavingsproblemen binnen een LVB-organisatie gebeurt het meest effectief wanneer problematisch middelengebruik samenhangend, afgestemd en gemeenschappelijk wordt aangepakt (Nagel et al., 2017).

ZORG DAT PROFESSIONALS BESCHIKKEN OVER KENNIS VAN VERSLAVING

Door veel professionals is aangegeven dat het hebben van kennis over middelengebruik noodzakelijk is wanneer er naast de licht verstandelijke beperking ook sprake is van een verslaving of overmatig middelengebruik. Professionals die werkzaam zijn binnen het Homerunhuis dienen te weten wat de symptomen zijn wanneer iemand gebruikt heeft, wat voor middelen er zijn, wat voor effect deze hebben op gedrag en wat er in de begeleiding noodzakelijk is om de jongeren te motiveren niet meer te gebruiken. Het is noodzakelijk om te weten over welke kennis professionals beschikken die werkzaam zijn binnen het Homerunhuis in de Achterhoek. Daarom wordt op basis bovengenoemde resultaten aanbevolen om te onderzoeken of professionals beschikken over voldoende kennis. Wanneer dit niet het geval is, wordt er geadviseerd aan Humanitas DMH om gebruik te maken van de expertise van Tactus Verslavingszorg. Op basis van de interviews blijkt dat zij scholing kunnen bieden aan professionals om de kennis over middelengebruik en verslaving te vergroten. Dit kan dienen als noodzakelijk aanvulling om de jongeren nog beter te kunnen begeleiden om met hun verslaving om te gaan. Wanneer de jongeren beter leren omgaan met hun verslaving heeft dit een positieve invloed op de zelfredzaamheid. Vanuit de theorie wordt bevestigd dat het belangrijk is om als begeleider kennis te hebben over verslaving. Omdat begeleiders intensief betrokken zijn bij de jongeren, zijn zij vaak de eersten die middelengebruik kunnen opmerken. Het is belangrijk dat er tijdig gesignaleerd wordt door begeleiders om risico's in te schatten en te beperken. Daarom is kennis over gebruik en het kunnen observeren van signalen van gebruik belangrijk (Nagel et al., 2017).

4.2.1 HET HOMERUNHUIS: EEN WEG NAAR ZELFREDZAAMHEID

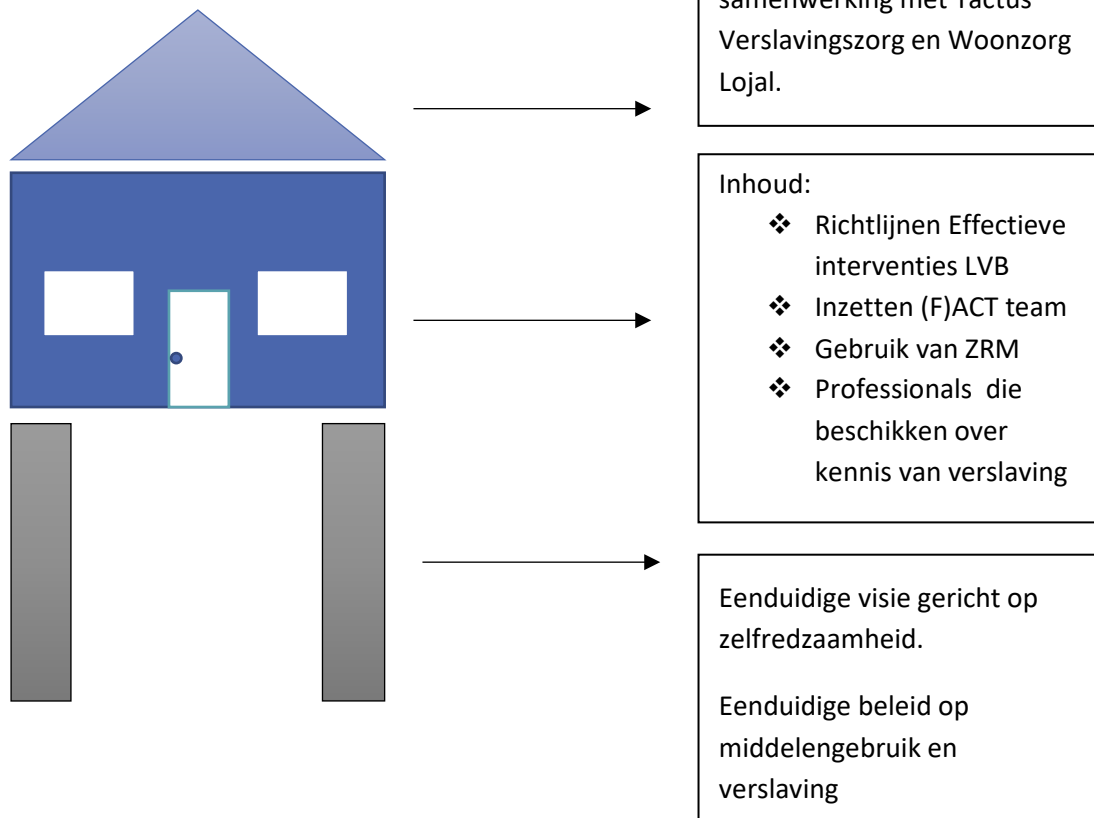
De vraag van dit onderzoek stelde wat er nodig is om binnen een Homerunhuis de zelfredzaamheid te vergroten van jongeren met een LVB en multiproblematiek en wat de samenwerking met de drie organisaties hierin kan betekenen. Zoals in het conceptueel model is aangegeven heeft, naast literatuuronderzoek en interviews, de Zelfredzaamheid-Matrix handvatten geboden om de behoeften van de jongeren in kaart te brengen. Vervolgens is, zoals beschreven in het model, vanuit de drie organisaties onderzocht hoe zij kunnen samenwerken om aan deze behoeften tegemoet te komen. Uiteindelijk is op basis van het onderzoek beschreven hoe een passend Homerunhuis vormgegeven dient te worden waarin de zelfredzaamheid van jongeren met een LVB en multiproblematiek vergroot kan worden.

FIGUUR 3 CONCEPTUEEL MODEL

De aanbevelingen die noodzakelijk zijn om de zelfredzaamheid te vergroten binnen een Homerunhuis zijn opgenomen in onderstaand figuur 4. De basis van het Homerunhuis is gebaseerd op twee dingen. (1) Op een eenduidige visie die gericht is op zelfredzaamheid. (2) Op een eenduidig beleid op middelgebruik en verslaving. De visie en het beleid dienen opgesteld te worden in overeenstemming met de drie betrokken organisaties. De inhoud van een Homerunhuis bestaat uit de zes factoren van Richtlijnen Effectieve interventies LVB, het inzetten van een (F)ACT team, gebruik van de zelfredzaamheid-Matrix en professionals die beschikken over kennis van middelengebruik en verslaving. Als laatste is het overkoepelend noodzakelijk dat er binnen het Homerunhuis afstemming en aansluiting gezocht blijft worden in de samenwerking met Tactus Verslavingszorg en Woonzorg Lojal. Het is noodzakelijk dat de organisatie Humanitas DMH met deze aanbevelingen aan de slag gaat om zo een passend Homerunhuis vorm te geven wat de jongeren met LVB en multiproblematiek leid naar meer zelfredzaamheid.

Het Homerunhuis in regio Achterhoek

Figuur 4 Het Homerunhuis in de regio Achterhoek

4.4 DISCUSSIE

Voorafgaand aan dit onderzoek is geen eerder onderzoek gedaan naar dit onderwerp zover bekend is bij de onderzoekers. Wel is er gedurende het onderzoek bekend geworden dat er binnen Humanitas DMH wordt gewerkt aan verdere ontwikkeling van de verschillende Homerunhuizen. De vragen die tijdens de bijeenkomst centraal stonden, waren: Wat is er nu? Wat moet er in de toekomst zijn?

Welke acties zijn hiervoor nodig? Deze bijeenkomst is bijgewoond door de onderzoekers. Dit onderzoek is een aanvulling op deze bijeenkomst. Er is specifiek voor de regio Achterhoek onderzocht wat er nodig is binnen een Homerunhuis en er zijn actiepunten aangeleverd in de vorm van aanbevelingen. De aanbevelingen van dit onderzoek bieden suggesties voor vervolg onderzoek als aanvulling op dit onderzoek. Deze worden hier kort nog even benoemd zoals: verder onderzoek doen naar wat er nog noodzakelijk is om een (F)ACT team samen te stellen binnen de regio Achterhoek en op welke manier disciplines van de betrokken organisaties onderdeel kunnen zijn van het (F)ACT team. Ook dient er verder onderzoek gedaan te worden naar de visie op kennis van verslaving, het beleid op middelengebruik en verslaving en de visie op zelfredzaamheid.

De diverse nieuwe vragen en onderzoeksonderwerpen worden hieronder beschreven.

- ❖ Het zou goed zijn als er ook nog met de jongeren, de beoogde doelgroep van dit onderzoek gesproken wordt. Aan hen kan gevraagd worden wat zij nodig hebben en hoe zij vinden dat een Homerunhuis vormgegeven kan worden. Hier kan in een vervolg onderzoek aandacht aan besteed worden.
- ❖ Om de effectiviteit van het Homerunhuis vast te stellen kan er vervolg onderzoek gedaan worden door middel van monitoring. Het doel van monitoring is het zicht houden op de praktijk en de resultaten van de geboden ondersteuning binnen het Homerunhuis. Dit kan gemeten worden door outcome-indicatoren die gericht zijn op het resultaat van de geboden hulp. Er zijn een aantal outcome-indicatoren vastgesteld. Deze zijn: uitval, tevredenheid en doelrealisatie. Dit onderzoek kan tegelijk aan de gemeente aangeboden worden om in overleg met elkaar vast te stellen welke ingekochte hulp het gewenste resultaat heeft (NJI, sd). Dit vraagt verdere verdieping en onderzoek.
- ❖ Voordat het Homerunhuis in de regio Achterhoek gestart wordt, is het noodzakelijk om de financiën te onderzoeken en deze in kaart te brengen. Hierbij kan gedacht worden aan een kosten-baten analyse en onderzoek hoe de financiering gerealiseerd kan worden om jongeren te kunnen ondersteunen in het Homerunhuis.

4.5 EVALUATIE

In de evaluatie wordt het onderzoeksproces beschreven een de hand van een Strength, Weaknesses, Opportunities en Threats (SWOT) analyse zoals vormgegeven in tabel 2 . In de SWOT-analyse wordt er ook kritisch gekeken naar de betrouwbaarheid en validiteit van het onderzoek. Als laatste wordt er in een korte evaluatie vastgesteld of de onderzoeksdoelstellingen bereikt zijn.

4.5.1 SWOT-ANALYSE

Sterke kanten	Zwakke kanten
❖ Interviews als onderzoeksmethode ❖ Literatuuronderzoek ❖ Meer professionals geïnterviewd dan vereist ❖ Professionals die geïnterviewd zijn zien de meerwaarde voor een Homerunhuis	❖ Breed onderzoeksonderwerp ❖ Veel verschillende onderzoeksmethoden ✓ Interviews ✓ Schriftelijke vragenlijsten
Kansen	Bedreigingen
❖ Met dit onderzoek is er meer inzichtelijk hoe een Homerunhuis gestart kan worden ❖ Mogelijkheden voor vervolg onderzoek ❖ Aanbod voor scholing vanuit Tactus Verslavingszorg	❖ Er is een verschil van visie binnen de verschillende organisaties die hebben meegewerkt. ✓ Kennis verslaving ✓ Toelating middelengebruik en verslaving. ✓ Zelfredzaamheid

Tabel 2 SWOT-analyse

Een aantal punten vanuit de SWOT analyse worden kort toegelicht.

STERKE KANTEN

In dit onderzoek is er gebruik gemaakt van de onderzoeksmethode interviewen. Dit is zowel een sterke als een zwakke kant van het onderzoek zoals hieronder beschreven. Er is toch voor deze methode gekozen om een zo objectief mogelijke indruk te krijgen van wat er nodig is binnen een Homerunhuis om de zelfredzaamheid te vergroten. Dit heeft veel bruikbare informatie opgeleverd waaruit aanbevelingen voorvloeien en vervolgonderzoek gedaan kan worden. Daarnaast zijn er meer professionals geïnterviewd dan vereist was. Dit zorgt voor een completer beeld van de drie betrokken organisaties. Als laatste is het goed te benoemen dat alle professionals die geïnterviewd zijn de meerwaarde van het te realiseren Homerunhuis zien. Iedere professional is ook benieuwd naar de uitkomst van het onderzoek.

KANSEN

Dit onderzoek biedt verschillende kansen. Door dit onderzoek is inzichtelijk geworden is wat er nodig is om een Homerunhuis te starten. Daarnaast is ook duidelijk geworden welke mogelijkheden er zijn tot vervolgonderzoek. Tevens zijn de onderzoekers zich bewust dat er veel mogelijkheden tot vervolgonderzoek zijn geformuleerd. Aan de organisatie is ook de vrijheid om hier keuzes in te maken. Als laatste biedt de samenwerking met Tactus Verslavingszorg een mooie kans om de kennis

over verslaving te vergroten. Tactus kan erg ondersteunend zijn met hun expertise op verslavingsproblematiek.

ZWAKKE KANTEN

Het houden van interviews heeft naast een kracht een zwakke kant. Een zwakke kant van het houden van interviews is dat de antwoorden, die gegeven zijn door de professionals, veelal afwijkend zijn waardoor er minder eenduidige antwoorden naar voren kwamen. Hierdoor is het lastiger om conclusies te trekken. Tevens ook een kritische noot bij het afnemen van de interviews. De onderzoekers hadden de professionals meer kunnen sturen d.m.v. concrete vragen te stellen en daarnaast wat meer door te vragen. Achteraf blijkt dat sommige vragen vanuit het onderzoek te breed waren waardoor deze door de professionals op andere manieren zijn geïnterpreteerd. Dit was bijvoorbeeld het geval bij de vraag wat de aandachtspunten zijn voor de doelgroep. Wanneer deze vraag specifiek was gesteld had dit kunnen leiden tot meer gerichte en eenduidige informatie.

Om in een korte tijd meer respondenten te bereiken is ervoor gekozen om vragenlijsten te verspreiden onder de professionals van de betrokken organisaties. Achteraf is gebleken dat deze vragenlijsten niet het gewenste resultaat hebben opgeleverd omdat deze maar door een beperkt aantal professionals zijn ingevuld. Wel is herhaaldelijk een herinnering gestuurd naar professionals. Dit zorgde er niet voor dat er meer lijsten werden ingevuld. Door de minimale respons op de schriftelijke vragenlijsten zijn de resultaten daarvan nauwelijks opgenomen in het onderzoek.

Gedurende het onderzoek werden de onderzoekers bevestigd dat het onderzoeksonderwerp te uitgebreid is voor een onderzoek met een periode van 3 maanden. Er komen veel sub onderwerpen aan de orde in de deelvragen zoals het Homerunhuis als meerwaarde voor de doelgroep en het middelengebruik en verslaving binnen een Homerunhuis. Deze deelvragen geven niet direct antwoord op de hoofdvraag. Doordat in de interviews veel onderwerpen aan de orde zijn gekomen, heeft dit als resultaat dat er op veel gebieden een beperkte hoeveelheid aan informatie is. Dit gegeven heeft ervoor gezorgd dat er veel en uitgebreide informatie beschikbaar was waarvan we overal minimaal gebruik konden maken. Voor de start van een Homerunhuis is het noodzakelijk dat meerdere onderwerpen nog verdiepend onderzocht worden.

BEDREIGINGEN

Een bedreiging die tijdens het onderzoeksproces duidelijk werd is dat er op meerdere gebieden een verschil van visie is binnen de drie organisaties. Zo is er een verschil op visie over de noodzaak van het hebben van kennis op verslaving. Een verschil over toelating middelengebruik en verslaving binnen het Homerunhuis. Als laatste is er ook een verschil in visie op zelfredzaamheid. Dit gegeven kan ingewikkeld zijn in de samenwerking tussen de drie organisaties. Dit betekent niet dat er geen oplossing is voor deze bedreiging. Deze bedreiging kan daarom positief geformuleerd worden, namelijk dat hier een kans in zit. Een kans om samen tot een eenduidige visie te komen op de verschillende bovengenoemde punten zoals ook opgenomen is in de aanbevelingen.

4.5.2 EVALUATIE VALIDITEIT EN BETROUWBAARHEID

De waarde van het onderzoek wordt kort geëvalueerd aan de hand van de validiteit en betrouwbaarheid. Door het gebruik van verschillende onderzoeksmethode zoals literatuuronderzoek, documentonderzoek, interviews en vragenlijsten is het meer mogelijk om literatuur en praktijk met elkaar te vergelijken. Door het feit dat de vragenlijsten minimaal zijn ingevuld, zijn deze nauwelijks aanbod gekomen in het onderzoek en is er minder vergelijking kunnen maken. Ook moet benoemd worden dat er vanuit de interviews veel verschillende data is gekomen. Dit maakt het lastiger om

resultaten met elkaar te vergelijken waardoor de validiteit van het onderzoek mogelijk verminderd word. Wel zijn de gegevens vanuit de interviews regelmatig vergeleken en aangevuld met de literatuur. Als laatste zijn de onderzoekers zich ervan bewust dat de vraag van het onderzoek is wat de jongeren nodig hebben. Toch is ervoor gekozen om alleen professionals te interviewen met als rede om het onderzoek beperkt en klein te houden. De betrouwbaarheid van dit onderzoek kan positief geëvalueerd worden. Er is, zoals beschreven in de werkwijze, gebruik gemaakt van recente en veelvuldige literatuur en deze zijn vermeld volgens APA stijl. Ook zijn de gegevens vanuit interviews, vragenlijsten en de bijeenkomst opgenomen in bijlagen en bronnenboek. Verder zijn er audio opnamen van de interviews. Bronnenboek en audio opname zijn op te vragen bij de onderzoekers.

4.5.3 ONDERZOEKSDOELSTELLING IS BEREIKT

Onderstaande doelstelling is aan het begin van het onderzoek geformuleerd.

Het onderzoek heeft tot doel het verkrijgen van kennis en inzicht over wat er nodig is binnen een Homerunhuis voor jongen met een LVB en multiproblematiek om hun zelfredzaamheid te vergroten. Daarnaast is het doel om te onderzoeken wat de organisaties Humanitas DMH, Tactus Verslavingszorg en Woonzorg Lojal kunnen bieden in dit leef-leer traject. De uitkomsten van het onderzoek worden door middel van aanbevelingen aangeboden aan Humanitas DMH.

Als er gekeken wordt naar de doelstelling van het onderzoek kan er geconcludeerd worden dat de doelstelling is bereikt. Er is meer kennis en inzicht over wat er nodig is om de zelfredzaamheid van jongeren met LVB en multiproblematiek te vergroten. Dit is vastgesteld op basis van de literatuur en wat professionals zeggen. Ook is er kennis verzameld over wat de drie betrokken organisaties kunnen bieden in een Homerunhuis ten aanzien van zelfredzaamheid. Uit het onderzoek komen aanbevelingen voort. Tevens nodigt het onderzoek uit voor vervolg onderzoek zoals beschreven in de discussie.

BIBLIOGRAFIE

- Baarda, B., Bakker, E., Fisher, T., Julsing, M., Goede, M. d., Peters, V., & Velden, T. v. (2013). *Basisboek Kwalitatief onderzoek*. Groningen/Houten: Noofhoff Uitgevers.
- Barendregt, C., Schrijvers, C., Baars, J., & Mheen, D. V. (2011, november). *Zorg voor zwerfjongeren met ernstige problematiek Onderzoek naar aansluiting tussen zorgvraag en zorgaanbod in Rotterdam*. Opgehaald van ivo.nl: <http://www.ivo.nl/UserFiles/File/Publicaties/2011-11%20Rapport%20Zwerfjongeren%20IVO%20reeks%2070.pdf>
- Beek, L. v. (2009, december 1). *Van cijfers naar mensen De hardnekkige wachtlijst in de zorg voor LVG-jeugd in de AWBZ*. Opgehaald van Rijksoverheid.nl: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2009/12/01/van-cijfers-naar-mensen>
- Beer, Y. d. (2016). *Kompas Licht Verstandelijke beperking. Definitie, aspecten en ondersteuning*. Amsterdam: Uitgeverij SWP.
- Blanken, C., Clijsen, M., Garenfeld, W., Paske, I. t., & Piere, M. v. (2016). *Psychiatrie voor de sociaal werker*. Houten: Bohn Stafleu van Loghum.
- Bosselaar, H., Molenaar-Cox, P., Maurits, E., & Prins, R. (2010, juli). *Multiproblematiek bij cliënten*. Opgehaald van Astri: http://www.astri.nl/media/uploads/files/Multiproblematiek_bij_clienten.pdf
- Brink, C. (2013, juli). *Kennisdossier 5: Zelfregie, eigenkracht, zelfredzaamheid en eigen verantwoordelijkheid. De begrippen ontward*. Opgehaald van www.movisie.nl: <https://www.movisie.nl/publicatie/zelfregie-eigen-kracht-zelfredzaamheid-eigen-verantwoordelijkheid-begrippen-ontward>
- Bruijn, J. d., Vonk, J., Broek, A. v., & Twint, B. (2017). *Handboek emotionele ontwikkeling en verstandelijke beperking*. Amsterdam: Boom.
- Buntinx, W. (2003). Wat is een verstandelijke handicap. *Nederlands Tijdschrift voor Zorg aan mensen met een verstandelijke beperking*, 4-24.
- Bureau HHM. (2015, juli 21). *Meerderjarigen met verstandelijke beperking en tijdelijke behoefte aan beschermende woonomgeving*. Opgehaald van Rijksoverheid.nl: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2015/07/21/meerderjarigen-met-verstandelijke-beperking-en-tijdelijke-behoefte-aan-beschermende-woonomgeving>
- Didden, R., Troost, P., Moonen, X., & Groen, W. (2017). *Handboek Psychiatrie en lichte verstandelijke beperking*. Utrecht: De Tijdstroom.
- Diepenhorst, M., & Hollander, M. (2011, mei 18). *Zorg voor licht verstandelijk gehandicapten Aard en omvang van LVG-zorg*. Opgehaald van kennispleingehandicaptensector.nl: http://www.kennispleingehandicaptensector.nl/docs/KNP/KNP%20GS/Zorg_voor_licht_verstandelijk_gehandicapten.pdf

- Došen, A. (2014). *Psychische stoornissen, probleemgedrag en verstandelijke beperking. Een intergratieve benadering bij kinderen en volwassenen*. Assen: Koninklijke van Gorcum b.v.
- Drost, V., Haaren, P. v., & Jongebreur, W. (2016, december 2). *Mensen met een licht verstandelijke beperking in het justitiële domein*. Opgehaald van Rijksoverheid.nl: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2017/01/23/mensen-met-een-licht-verstandelijke-beperking-in-het-justitiele-domein>
- Elbers, F. (2016). *Handboek Humanitas DMH Homerun Leef- en leercentrum*. Nieuwegein: Humanitas DMH.
- Estinea. (2018, januari 18). *Over Estinea*. Opgeroepen op januari 18, 2018, van Estinea.nl: <https://www.estinea.nl/over-estinea.aspx>
- Humanitas DMH. (sd). *Humanitas DMH*. Opgeroepen op januari 8, 2018, van Humanitas-dmh.nl: <https://www.humanitas-dmh.nl/>
- Ieperen-Schelhaas, K. v. (2011). *Contextuele hulpverlening*. Houten: Bohn Stafleu van Loghum.
- Kenniscentrum kinder- en jeugdpsychiatrie. (sd). *Jeugdigen met een Lichte Verstandelijke Beperking (LVB) én een psychiatrische stoornis*. Opgeroepen op januari 7, 2018, van Kenniscentrum KJP: <https://www.kenniscentrum-kjp.nl/Professionals/Verstandelijk-beperkten/Inleiding-15/Algemeen-16>
- Kenniscentrum LVB en verslaving. (sd). *Behandeling*. Opgeroepen op mei 5, 2018, van [www.lvbenverslaving.nl](http://lvbenverslaving.nl): <http://lvbenverslaving.nl/teksten/item/bekijk/id/66>
- Lauriks, S., Buster, M., Wit, M. d., Weerd, S. v., Kamann, T., Boom, W. v., & Fasssaert, T. (2017, juli). *Handleiding Zelfredzaamheid-Matrix 2017*. Opgehaald van www.zelfredzaamheidmatrix.nl: <https://www.zelfredzaamheidmatrix.nl/wp-content/uploads/Handleiding-Zelfredzaamheid-Matrix-2017.pdf>
- Miller, W., & Rollnick, S. (2016). *Motiverende gespreksvoering*. Gorinchem: Ekklesia.
- Ministerie van Volksgezondheid, W. e. (2014, juli 9). *Wet maatschappelijke ondersteuning 2015*. Opgehaald van wetten.overheid.nl: <http://wetten.overheid.nl/BWBR0035362/2018-01-01>
- Moonen, X. (2015). *Is inclusie van mensen met een verstandelijke beperking vanzelfsprekend?* Heerlen: Zuyd Onderzoek.
- Movisie. (2015, september 20). *De drie decentralisaties in het sociale domein*. Opgehaald van Movisie.nl: <https://www.movisie.nl/artikel/drie-decentralisaties-sociale-domein>
- Movisie. (sd). *De Zelfredzaamheid-Matrix (ZRM)*. Opgeroepen op februari 5, 2018, van [movisie.nl](http://www.movisie.nl): <https://www.movisie.nl/tools/zelfredzaamheid-matrix-zrm>
- Nagel, J. v., Kiewik, M., & Didden, R. (2017). *Handboek LVB en verslaving*. Amsterdam: Boom.

- Nass, G., & Schuurman, M. (2015). Mensen met verstandelijke beperkingen in de Wmo: opheldering van concepten en handelingsmogelijkheden. *Nederlands Tijdschrift voor Zorg aan mensen met een verstandelijke beperking*, 244-251.
- Nederlands Jeugdinstituut. (sd). *Middelenmisbruik en verslaving definitie*. Opgeroepen op mei 24, 2018, van www.nji.nl: <https://www.nji.nl/Middelenmisbruik-en-verslaving-Probleemschets-Definitie>
- Neijmeijer, L. (2014, april). *Aan de slag met (F) ACT voor LVB?!* Opgehaald van www.kennispleingehandicaptensector.nl:
file:///C:/Users/jacol/Dropbox/Afstudeeronderzoek/Literatuur/(F)%20ACT%20methode/aan-de-slag-met-fact-voor-lvb.pdf
- Nijgh, L., Bogerd-van den Brink, M., & Bogerd, A. (2015). *Basisboek ondersteuning aan mensen met een verstandelijke beperking*. Amsterdam: Boom Lemma Uitgevers.
- NJI. (sd). *Monitoring*. Opgeroepen op mei 24, 2018, van www.nji.nl:
<https://www.nji.nl/nl/Kennis/Dossier/Monitoring>
- Rijfers, J., & Leliveld, W. (2017). *Begeleidings-en behandelvisie Humanitas DMH*. Nieuwegein: Humanitas DMH.
- Scheffers, M. (2015). *Sterk met een vitaal netwerk Empowerment en de sociaal netwerkmethodiek*. Bussum: Uitgeverij Coutinho.
- Scheppingen, L. v., Jongeling, E., Kaal, H., & Donker, A. (2013, juli). *Huisvesting is de basis. Een probleemverkenning van huisverstingsproblematiek bij jongeren tussen de 16 en 23 jaar met een lichtverstandelijke beperking en reclasseringscontact*. Opgehaald van hsleiden.nl:
<https://www.hsleiden.nl/binaries/content/assets/hsl/lectoraten/lvb-en-jeugdcriminaliteit/rapport-huisvesting-is-de-basis.pdf>
- Stichting Woonzorg Lojal. (sd). *Stichting Woonzorg Lojal*. Opgeroepen op januari 16, 2018, van [Lojal.nl](http://www.lojal.nl): <http://www.lojal.nl>
- Tactus Verslavingszorg. (2016, oktober 31). *Professioneel statuut Tactus Verslavingszorg*. Opgehaald van tactus.nl:
https://www.tactus.nl/storage/c5cf3d8f2ab940d10e1c294fc2fb5c01c2d99f9a/files/Professioneel_statuut_31_oktober_2016_def.pdf
- Tactus verslavingszorg. (sd). *Over Tactus*. Opgeroepen op januari 16, 2018, van [Tactus.nl](http://tactus.nl):
<https://www.tactus.nl/Over-Tactus>
- Tactus Verslavingszorg. (sd). *Visie op behandeling en herstel*. Opgeroepen op maart 24, 2018, van tactus.nl: <https://www.tactus.nl/Over-Tactus/Visie>
- Tieleman, J. (2017). *Integrale ketenzorg LVB jongeren gemeente Utrecht*. Utrecht: Humanitas DMH.
- Vereniging van Nederlandse Gemeenten. (2016, augustus 30). *VNG en Rijk eens over aanpassingen budget Wmo en Jeugd*. Opgehaald van www.vng.nl:

<https://vng.nl/onderwerpenindex/sociaal-domein/nieuws/vng-en-rijk-eens-over-aanpassingen-budget-wmo-en-jeugd>

Wieland, J., Aldenkamp, E., & Brink, A. v. (2017). *Behandeling van patiënten met een laag IQ in de GGZ*. Houten: Bohn Stafleu van Loghum.

Yntema, P. (2016, april 13). *Te vroeg op eigen benen: lvb-jongeren keren de hulpverlening de rug toe*. Opgehaald van sheerenloo.nl: <https://www.sheerenloo.nl/blog/-/blogs/te-vroeg-op-eigen-benen-lvb-jongeren-keren-de-hulpverlening-de-rug-toe>

Zembla. (2016, april 13). *Losgelaten, losgeslagen*. Opgehaald van www.zembla.bnnvara.nl: <https://zembla.bnnvara.nl/nieuws/losgelaten-losgeslagen>

Zoon. (2012, januari). *Wat werkt bij jeugdigen met een licht verstandelijke beperking?* Opgehaald van www.nji.nl: https://www.nji.nl/nl/Download-NJi/LVB_Wat_werkt.pdf

BIJLAGE 1 - BIJEENKOMST HOMERUNHUIZEN

NOTULEN

Datum: 23 april 2018

Onderwerp: Homerunhuizen verder vanuit de bedoeling

Aanwezig: Managers en gedragsdeskundigen Homerunhuizen, twee onderzoekers

Het doel van de bijeenkomst is weer terug te kijken naar wat de oorspronkelijke bedoeling is van de Homerunhuizen. Dit vanuit de visie: wat wil de cliënt. Belangrijk uitgangspunt is een leidend principe wat pas door Humanitas DMH is opgesteld: Bram voelt zich gelukkig en doet ertoe.

Bij de bijeenkomst waren managers en gedragsdeskundigen aanwezig van minimaal zeven Homerunhuizen en ook enkele Homerun huizen die in opstart zijn waaronder de regio Achterhoek.

ONDERWERPEN

WAT IS ER NU?

Per Homerun huis is er geïnventariseerd wat er nu al is. Belangrijke en steeds terugkerende punten zijn:

- ❖ Doelgroep LVB +. Dit staat voor jongeren met een lichtverstandelijke beperking en multiproblematiek. De leeftijd van de jongeren is van 16-27 jaar, daarbij varieert de leeftijd per Homerunhuis,
- ❖ Zoeken naar de mogelijkheden van de cliënt
- ❖ Dagbesteding als voorwaarde voor de jongeren
- ❖ Gericht op het bevorderen van zelfstandigheid
- ❖ Samenwerking met ketenpartners
- ❖ Financiering vanuit verschillende vormen. Bij veel huizen is dit zoeken om dat voor elkaar te krijgen.
- ❖ Gericht op uitstroom en doorstroom

VANUIT REGIO ACHTERHOEK IS ER HET VOLGENDE AL:

- ❖ Samenwerking met Tactus Verslavingszorg. Inmiddels is bekend dat dit geen participerende samenwerking wordt in het Homerunhuis maar wel in de vorm van aanwezigheid in het pand om zo kennis en behandeling te bieden aan cliënt en begeleider.
- ❖ Samenwerking met Woonzorg Lojal
- ❖ Vestiging gaat naar alle waarschijnlijkheid in de Gemeente Oude IJsselstreek zijn
- ❖ Vaststellen waar de financiering vandaan komt
- ❖ Helder dat kennis en kunde m.b.t. de doelgroep, methodiek, contra's, middelengebruik nodig zijn n.a.v. het onderzoek. Deze kennis moet gericht zijn op de LVB+ doelgroep.

WAT WILLEN WE VOOR DE TOEKOMST?

Voor ieder Homerunhuis zijn dromen geformuleerd voor de toekomst. Deze dromen zijn:

- ❖ Passende huisvesting voor de doelgroep. Aandachtpunten daarbij zijn: betaalbaar, tijdelijke huisvesting, niet te groot en te luxe
- ❖ Een eenduidige visie vaststellen voor Homerunhuizen om duidelijk product aan gemeenten aan te bieden
- ❖ Goede samenwerking met de gemeenten
- ❖ Expertise van begeleiders en gedragsdeskundige
- ❖ Stabiel team om mee te werken
- ❖ Goede samenwerking met verschillende ketenpartners zoals GGZ, verslavingszorg, jobcoach
- ❖ Inbedding en participatie in gevestigde wijk, dorp, stad. Daarin zoeken naar samenwerking voor bijvoorbeeld dagbesteding bij plaatselijke supermarkt, sportclub, enz.
- ❖ Zoeken naar de mogelijkheden voor de cliënt, de cliënt voorop stellen
- ❖ Samenwerking met het FACT-team

DROOM VOOR HOMERUNHUIS ACHTERHOEK

- ❖ Participatie in de samenleving
- ❖ Eenduidige visie/beleid
- ❖ Realiseren van Homerunhuis
- ❖ Jongeren als uitgangspunt
- ❖ Samenwerking met andere organisaties is een meerwaarde, geen last

VERSCHIL EN OVEREENKOMST

Vanuit de bijeenkomst is er met elkaar nagedacht op welke punten er overeenstemming nodig is binnen de Homerunhuizen van Humanitas DMH. Hieruit zijn de volgende punten gekomen:

PROFESSIONEEL TEAM

Het is belangrijk om een goed professional team te hebben binnen de Homerunhuizen. Het gaat er hierbij om dat er kennis is van de LBV+ doelgroep, scholingsmogelijkheden en externe professionals betrokken zijn. Daarnaast is het vinden en binden van vaste medewerkers belangrijk voor een stabiel team.

VASTSTELLEN VAN VISIE OP DE FASERING

Fasering van begeleiding kaderen en vaststellen voor Homerunhuizen zodat deze richtinggevend is voor begeleiders en jongeren. Ook opstellen in de taal van de jongeren en jongeren betrekken bij het opstellen van de fasering.

VASTSTELLEN DE DOELGROEP

Hierin is overeenstemming nodig over de beschrijving van de doelgroep, vaststellen van leeftijd jongeren tussen 16-27 jaar die LVB problematiek hebben of LVB aanpak nodig hebben. Daarbij wordt voornamelijk rekening gehouden met het adaptief vermogen.

DOEL VAN DE HOMERUNHUIZEN

Doel wat omschreven is om de cliënt in enkele jaren te trainen naar een zo zelfstandig mogelijk leven. Daarbij is het uitgangspunt: Bram voelt zich gelukkig en doet er toe. Dit vraagt om maatwerk.

BIEDEN VAN BEGELEIDING EN BEHANDELING

In alle Homerunhuizen wordt er zowel begeleiding als behandeling geboden aan de jongeren. Dit wordt door de begeleiders en gedragsdeskundigen van Humanitas DMH gedaan of in samenwerking met andere ketenpartners. Vaststellen van methodieken voor behandeling en deze beschikbaar stellen voor begeleiders is een aandachtspunt.

VERBINDING MAKEN MET DE SAMENLEVING

Vastgesteld is dat inbedding en participatie in gevestigde wijk, dorp, stad belangrijk is voor Homerunhuizen. Daarin zoeken naar samenwerking voor bijvoorbeeld dagbesteding bij plaatselijke supermarkt, sportclub, enz.

WERK ONTWIKKELEN

Een belangrijke voorwaarde voor de jongeren die wonen binnen een Homerunhuis is het hebben van een dagbesteding zoals, werk, dagbesteding, school. Het is belangrijk om hierin samenwerking te zoeken met bijvoorbeeld JobRun en dagbestedingsmogelijkheden te ontwikkelen binnen Humanitas DMH zoals klussendienst, camping. JobRun is een begeleidingstraject van Humanitas DMH waarin jobcoaches mensen met een licht verstandelijke beperking aan het werk helpen. Voor meer informatie over Jobrun wordt verwezen naar de website: <https://jobrun.nl/>

VISIE OP HUISVESTING

Beschrijven en vaststellen hoe de huisvesting voor de Homerunhuizen eruit moet komen te zien. De huisvesting is gericht op uitstroom en doorstroom. Belangrijke aandachtspunten zijn: betaalbaarheid, tijdelijke uitstraling, niet te groot om het overzichtelijk te houden.

ONTWIKKELEN EN INZETTEN VAN TECHNOLOGIE

Inzetten van technologie wat helpend is voor de jongeren en om de wereld simpeler te maken. De overeenstemming hierover is hiermee te gaan experimenteren. Bijvoorbeeld ook onderzoek wat voor apps er bruikbaar zijn om jongeren vaardigheden aan te leren, begeleiding en behandeling te bieden.

ACTIES

Vanuit de bijeenkomst zijn er voor de komende tijd een drietal acties vastgesteld die opgepakt gaan worden door verschillende mensen. Dit zijn de drie belangrijkste acties tot nu toe.

- ❖ Evalueren en bijstellen van het Homerunhuis handboek. Hierbij hoort het vaststellen van de fasering, visie en doelgroep. Dit wordt gedaan door afgevaardigde van de Homerunteams en JobRun. Daarnaast is het belangrijk om samenwerkende partners hierin te betrekken zoals Pluryn vanuit Ede.
- ❖ Kenniskring opzetten. Dit is bedoelt om kennis en ervaringen te delen en om van elkaar te leren, waar deze bijeenkomst een start van is.
- ❖ Richten op scholing van medewerkers.

BIJLAGE 2 - INTERVIEWPROTOCOL

INTERVIEWVRAGEN

INLEIDING

Wij zijn Nelleke Vroegop en Jacoline van Groningen. Wij doen onderzoek vanuit Humanitas DMH regio Achterhoek. De doelstelling van het onderzoek is het verkrijgen van kennis en inzicht over wat er nodig is binnen een leef-leer traject voor jongeren met LVB en multiproblematiek om hun zelfredzaamheid te vergroten. Daarnaast is het doel om te onderzoeken wat de organisaties Humanitas DMH, Tactus Verslavingszorg en Woonzorg Lojal kunnen bieden en hoe deze samenwerking een meerwaarde is in het belang van de doelgroep.

Om de informatie vanuit de interviews te verwerken, hebben we uw toestemming nodig. Gaat u ermee akkoord dat de informatie die u geeft verwerkt wordt?

ALGEMEEN

- ❖ Wat is je functie binnen Humanitas DMH / Tactus Verslavingszorg / Woonzorg Lojal?
- ❖ Wat is de doelgroep jongeren met LVB en multiproblematiek?
- ❖ Organisaties visie?

LEEF-LEERTRAJECT

- ❖ Wat is het doel van een leef-leertraject voor deze jongeren?
- ❖ Wat is de meerwaarde van een leef-leer traject in de Achterhoek voor jongeren met LVB en multiproblematiek?
- ❖ Waarom binnen een leef-leer traject en niet binnen bestaande instellingen?
- ❖ Wat is de kracht van een leef-leer traject?
- ❖ Wat zou er met de jongeren gebeuren wanneer zij geen begeleiding krijgen binnen het leef-leer traject?
- ❖ Wat is nu de meerwaarde vanuit leef-leer traject Ede?
- ❖ Wat vraagt meedoen aan leef-leer traject van de jongeren?
- ❖ Wat zijn aandachtspunten binnen het bestaande leef-leer traject in Ede?
 - ✓ Voor jongeren?
 - ✓ Voor begeleiders?

BEHANDELING/BEGELEIDING

- ❖ Wat versta je onder zelfredzaamheid?
 - ✓ Organisatievisie?
 - ✓ Woonzorg Lojal: visie documenten??
- ❖ Hoe bevorder je zelfredzaamheid bij jongeren met LVB en multiproblematiek?
 - ✓ Welke methodieken zet je in?
 - ✓ Welke methodieken gebruikt de organisaties? Waarom wel/niet?
- ❖ Op welke levensgebieden hebben de jongeren voornamelijk begeleiding nodig?
 - ✓ Voorbeelden noemen? Financiën, Dagbesteding, Huisvesting, huiselijke relaties, geestelijke gezondheid, lichamelijke gezondheid, verslaving, activiteiten van het dagelijkse leven (ADL), sociaal netwerk, maatschappelijke participatie, justitie.
 - ✓ Hoe biedt je ondersteuning op de gebieden?

LEVENSGEBIED VERSLAVING

- ❖ Wat voor begeleiding hebben jongeren nodig in gebruik van alcohol/drugs en verslaving?
 - ✓ Over welke kennis moet begeleiding beschikken over alcohol / drugs en verslaving en waarom?
- ❖ In hoeverre sta je de doelgroep jongeren met een verslaving toe (contra)?
 - ✓ Waarom wel / niet?
 - ✓ Mogelijkheid om af te kicken binnen leef-leer traject. Waarom wel/niet?
- ❖ Is behandeling binnen een leef-leer traject mogelijk?
 - ✓ Welke behandeling?
 - ✓ Waarom wel / niet?
 - ✓ Hoe wordt dat nu vormgegeven in leef-leer centrum Ede?

ROL ORGANISATIES EN SAMENWERKING

HUMANITAS DMH

- ❖ Wat kan Humanitas bieden in het Leef-Leer traject?
 - ✓ Voor de doelgroep?
 - ✓ Wat is hun rol?
 - ✓ Ervaring vanuit Ede?

WOONZORG LOJAL

- ❖ Wat is meerwaarde van woonzorg Lojal, wat kunnen zij bieden?
 - ✓ Voor de doelgroep?
 - ✓ Wat zou jullie rol zijn binnen een leef-leer traject?

TACTUS VERSLAVINGSZORG

- ❖ Wat is meerwaarde van tactus verslavingszorg, wat kunnen zij bieden?
 - ✓ Voor de doelgroep?
 - ✓ Wat zou jullie rol zijn binnen een leef-leer traject?

ALGEMEEN SAMENWERKING

- ❖ Welke voordelen biedt de samenwerking tussen de verschillende organisaties aan een leef-leer traject voor jongeren met een LVB en multiproblematiek?
 - ✓ Vragen voor Humanitas: waarom samenwerking met Tactus Verslavingszorg en Woonzorg Lojal?
 - ✓ Belang van de doelgroep?
- ❖ Wat kunnen nadelen zijn van de samenwerking?
- ❖ Wat is er nodig om als organisaties samen te werken?

BIJLAGE 3 - KERNLABELS DEFINITIE

KERNLABEL DEFINITIES

AANDACHTSPUNTEN SAMENWERKING

Met dit kernlabel wordt bedoelt op welke aandachtspunten er gelet moet worden in de samenwerking tussen de drie organisatie Humanitas DMH, Woonzorg Lojal en Tactus Verslavingszorg.

BEGELEIDING

Met het begrip begeleiding wordt bedoelt welke specifieke aandachtspunten er in de begeleiding nodig zijn voor de doelgroep jongeren met LVB en multiproblematiek. Daarnaast behoren hier ook de fragmenten bij waarin het gaat over het vergroten van zelfredzaamheid. Ook wordt met dit begrip bedoelt welke methodieken er ingezet kunnen worden in de begeleiding van jongeren met LVB en multiproblematiek.

BEGELEIDING VERSLAVING

Dit kernlabel gaat over de begeleiding die jongeren met LVB nodig hebben op het gebied van middelengebruik van alcohol en drugs en verslaving. Daarnaast worden onder dit kernlabel methodieken genoemd die ingezet kunnen worden als begeleiding of behandeling.

INZET BEGELEIDERS

Onder deze kernlabel behoren de fragmenten die gaan over wat er vanuit de begeleiders nodig is om de jongeren te begeleiden en hun zelfredzaamheid te vergroten.

INZET JONGEREN

Dit kernlabel gaat over de inzet die nodig is van jongeren met een LVB en multiproblematiek om te wonen binnen een Homerunhuis.

KENNIS VERSLAVING

De fragmenten die bij dit kernlabel behoren gaan over wat er nodig is aan kennis over middelengebruik en verslaving in de begeleiding van jongeren met een LVB en multiproblematiek. Ook wordt hiermee de noodzaak van de kennis en specifieke voorbeelden van die kennis benoemd.

MEERWAARDE HOMERUNHUIS

Onder dit kernlabel vallen de fragmenten waarin gesproken wordt over de meerwaarde van een Homerunhuis voor de doelgroep jongeren met LVB en multiproblematiek. Het gaat hierin over de noodzaak van een Homerunhuis en het te kort van aanbod hieraan.

MEERWAARDE SAMENWERKING

Met dit kernlabel wordt aangeduid wat de meerwaarde van de samenwerking is tussen de drie betrokken organisaties Humanitas DMH, Woonzorg Lojal en Tactus Verslavingszorg. Het gaat hierbij ook om de meerwaarde van de samenwerking voor de doelgroep en hoe dit bij kan dragen aan het vergroten van hun zelfredzaamheid.

ONTBREKEN HOMERUNHUIS

Bij dit kernlabel behoren de fragmenten die gaan over de gevolgen voor de jongeren met LVB en multiproblematiek wanneer zij geen ondersteuning krijgen binnen een Homerunhuis. Het benadrukt de noodzaak van het Homerunhuis voor de doelgroep.

ROL HUMANITAS DMH

Onder dit kernlabel vallen de fragmenten waar gesproken wordt over de rol de Humanitas DMH kan hebben binnen het Homerunhuis.

ROL WOONZORG LOJAL

Onder dit kernlabel vallen de fragmenten waar gesproken wordt over de rol de Woonzorg Lojal kan hebben binnen het Homerunhuis en hoe zij daarin kunnen participeren zodat het een meerwaarde voor de doelgroep is.

ROL TACTUS VERSLAVINGSZORG

Onder dit kernlabel vallen de fragmenten waar gesproken wordt over de rol de Tactus verslavingszorg kan hebben binnen het Homerunhuis en hoe zij daarin kunnen participeren zodat het een meerwaarde voor de doelgroep is.

VERSLAVING HOMERUNHUIS

Dit kernlabel gaat over de fragmenten die te maken hebben met de visie van de drie betrokken organisaties over het middelengebruik en het opnemen van LVB jongeren met en verslaving in het Homerunhuis. Daarnaast zijn dit ook fragmenten van advies van professionals hoe er om gegaan kan worden met middelengebruik en verslaving binnen het Homerunhuis in het belang van de doelgroep.

ZELFREDZAAMHEID-MATRIX

Met dit kernlabel wordt bedoelt op welke leefgebieden de jongeren met LVB en multiproblematiek ondersteuning nodig hebben. Dit komt voort uit het onderzoek model waar d.m.v. de zelfredzaamheid-Matrix in kaart wordt gebracht wat er nodig is aan ondersteuning binnen een Homerunhuis.

ZELFREDZAAMHEID

Onder de kernlabel zelfredzaamheid vallen de fragmenten die gaan over de visie van de drie betrokken organisaties op zelfredzaamheid. Daarnaast zijn dit ook fragmenten waarin er door professionals aangegeven wordt hoe ze zelfredzaamheid van jongeren met LVB en multiproblematiek vergroot kan worden. Als laatste is het doel van het Homerunhuis de zelfredzaamheid van de doelgroep vergroten. Ook deze fragmenten behoren tot dit kernlabel.

BIJLAGE 4 - KERNLABELS

UITLEG AAN FRAGMENTNUMMERS

Eerste cijfer geeft de organisatie aan.

- 1) Humanitas DMH
- 2) Woonzorg Lojal
- 3) Tactus Verslavingszorg

Tweede cijfer geeft de respondent aan.

Derde cijfer geeft het fragment nummer aan.

HIERONDER VOORBEELD TER VERDUIDELIJING

- (fragment 1.3.5) = Humanitas DMH, 3^e respondent , 5^e fragment
(fragment 2.1.3) = Woonzorg Lojal, 1^e respondent, 3^e fragment
(fragment 3.4.16) = Tactus Verslavingszorg, 4^e respondent, 16^e fragment

KERNLABEL AANDACHTSPUNTEN SAMENWERKING

Fragment	Tekst	Label	Kernlabel
1.1.23	Ik vind Lojal ook een hele zelforganisatie die goed is voor zijn cliënten alleen qua organisatiestructuur en hoe regel je de dingen en als er een inspectie komt is het dan eigenlijk allemaal wel goed geregeld enz. dat vind ik nog wel een beetje spannend.	Aansluiting organisatiestructuur	Aandachtspunten samenwerking
1.2.2	Wat het ook lastig maakt is dat je natuurlijk ook twee organisaties hebt die samen één tent moeten draaien	Aandachtspunten samenwerking	Aandachtspunten samenwerking
1.2.3	Dat betekent dat je het ontzetten goed geregeld moet hebben, van start af	Heldere regels vanaf de start	Aandachtspunten samenwerking
1.2.4	onwerkbaar vind eigenlijk is dat je in twee verschillende cliënt dossier zit te werken.	Meerdere cliëntsystemen onwerkbaar	Aandachtspunten samenwerking
1.2.11	Wat het ingewikkeld maakt is dat je met twee verschillende organisaties te maken hebt	Samenwerking twee organisaties	Aandachtspunten samenwerking
1.2.12	Dat betekent gewoon dat je een botsing van loyaliteit krijgt elk naar zijn eigen organisaties toe. En als je daarin van de top of vanuit de hiërarchie niet goed op aanstuurt ontstaat daar een probleem.	Loyaliteit eigen organisatie	Aandachtspunten samenwerking
1.2.14	ga nooit direct zelforganiserende of zelfsturende teams doen	Advies geen zelforganiserende teams	Aandachtspunten samenwerking

1.2.15	die neuzen dezelfde kant op hebt staan	Op één lijn werken	Aandachtspunten samenwerking
1.2.16	dat je een cultuur maakt binnen je organisatie. Een cultuur van vertrouwen en van eerlijkheid en van het gewoon zeggen als je iets niet kunt of durft	Eén cultuur creëren	Aandachtspunten samenwerking
1.2.25	buitengewoon doordacht model voordat je start, heel goede afspraken daarover. En eerlijke mensen aan de top	Doordacht model voor start	Aandachtspunten samenwerking
1.3.30	Goed helder zijn over wie doet wat, je moet aan de voorkant heel strak gaan regelen wie waar verantwoordelijk voor is, welk systeem je gebruikt	Heldere regels start	Aandachtspunten samenwerking
1.3.31	samenwerkingsovereenkomst heel strak vastleggen	Samenwerkingsovereenkomst maken	Aandachtspunten samenwerking
1.3.32	afstemmen op visie	Visie afstemmen	Aandachtspunten samenwerking
1.3.33	dus goed verkennen op visie	Verkennen op visie	Aandachtspunten samenwerking
1.4.14	Het is ingewikkeld want iedere organisatie brengt zijn eigen cultuur mee. En als die al, als die al redelijk overeenkomt. je moet dan wel goed kijken wat doen we dan	Eén cultuur creëren	Aandachtspunten samenwerking
1.4.22	samenwerking met ketenpartners, een politie, een GGZ, en heb daar samenwerking mee. Start voor je ga voordat je van start gaat, met de wijkagent om tafel zitten en zeg joh Deze jongeren komen hier wonen en wat kunnen we voor elkaar betekenen.	Multidisciplinaire samenwerking	Aandachtspunten samenwerking
1.4.37	eigen cultuur creëren	cultuur creëren	Aandachtspunten samenwerking
1.4.38	Overleg, samen tot een aantal kaders komen. Continue in gesprek blijven	Overleg, kaders en gesprek	Aandachtspunten samenwerking
2.1.20	Dat betekent meer overleg, Dat betekent betere meer afstemming	Overleg en afstemming	Aandachtspunten samenwerking
1.5.25	afstemming met elkaar zoeken en dus kijken wat de mogelijkheden zijn voor het probleem wat je bedoelt. Ik weet niet of het handig is om in hetzelfde systeem te rapporteren.	Afstemming organisaties	Aandachtspunten samenwerking
1.6.17	Nou ja, er zullen afspraken gemaakt moeten worden natuurlijk met het financiële stuk, het organisatorische stuk. Dat is natuurlijk met hoe meer organisaties je samenwerkt, hoe lastiger dat is en hoe meer mensen ergens over mee moeten beslissen, dus ja. Dat zijn denk ik de lastige punten	Afstemming organisaties	Aandachtspunten samenwerking
1.6.18	goeie afspraken maken	Afspraken maken	Aandachtspunten samenwerking

2.2.20	betrokkenheid is nodig om te kunnen samen werken met elkaar	Betrokkenheid	Aandachtspunten samenwerking
2.3.15	communicatie is hier is natuurlijk de basis, dat diverse disciplines inderdaad met elkaar communiceren en met elkaar weten wat de een doet en wat de ander doet. en misschien wel wat je moet laten en wat je niet doet	Communicatie	Aandachtspunten samenwerking
2.3.16	daar in afstemming krijgen waardoor je, ook naar je klant toe de uitstraling hebt van wij doen het samen. start bij communicatie, ook in de communicatie naar de klant toe.	Afstemming organisaties	Aandachtspunten samenwerking
2.4.21	Een open blik naar elkaar toe en openheid	Openheid	Aandachtspunten samenwerking
2.5.19	van ja dat je even met elkaar moet gaan beseffen dat het een tijdsinvestering is. Je moet opstarten En dat voelt in eerste instantie, ja, niet direct als resultaat. Maar op langer termijn in verloop van tijd denk ik dat je dat wel terug verdiend.	Tijdsinvestering	Aandachtspunten samenwerking
2.5.20	ja je moet je even verplaatsen in elkaars woorden zeg maar	Verplaatsen in elkaars bewoordingen	Aandachtspunten samenwerking
3.1.17	moet communiceren,	Communicatie	Aandachtspunten samenwerking
3.1.17	korte lijntjes, maar dat zijn de hele algemene dingen, houd de lijntjes kort.	Korte lijnen	Aandachtspunten samenwerking
3.2.7	Dat daarin de lijnen gewoon kort zijn	Lijnen kort	Aandachtspunten samenwerking
3.2.8	Dat je goede overdracht daarin krijgt	Goede overdracht	Aandachtspunten samenwerking
3.2.23	en het nadeel daarvan is het uitkijken dat het niet teveel over schijven gaat en dat iedereen ook wel zijn eigen visie heeft en dat je daarin moet afstemmen met elkaar	Verschillende visies	Aandachtspunten samenwerking
3.3.24	je hebt natuurlijk altijd met cultuur te maken van verschillende instellingen, Dus daarin hebben we echt wel wat te overbruggen met elkaar maar goed mijn ervaring is ook wel als je de cliënt voor op houd en weet waarvoor je doet dat al die bezwaren. Ook wel overbrugbaar zijn en dat je daar wel uitkomt met elkaar. en uiteindelijk heeft het ook wel heel erg te maken met Dat de medewerkers op de werkvloer elkaar weten te vinden. namen, (onverstaanbaar) nummers, telefoonnummers dan gaat het vaak wel lopen	Verschillende culturen	Aandachtspunten samenwerking

3.3.25	Ja ik denk bereidwilligheid, je moet ook niet bang zijn om concurrentie te ervaren of dingen weg te geven of je moet elkaar meerwaarde zien Je moet elkaar weten te waarderen en de cliënt voorop.	Cliënt voorop stellen	Aandachtspunten samenwerking
3.4.19	Dus een nadeel zou dan kunnen zijn dat je gewoon goed moet zorgen dat je aan de achterkant ook mensen uit stuur zeg maar, dat het niet een vast iets is ofzo. Want er zijn echt verschrikkelijk veel jongeren LVB en helemaal als je tot 28 gaat die voor dit soort woonvormen wel in aanmerking komen.	Doorstroming jongeren	Aandachtspunten samenwerking
3.5.36	Aandachtspunten, ja even denken, nouja misschien dat je op menselijk niveau wel een beetje moet afspreken, wat is precies ieders rol hierin dat samenwerking, ja wat houdt dan precies is. Wat wordt van wie verwacht en op welk moment, dat dat wel een beetje geformaliseerd wordt. En dat je daarop ook kan terug kan slaan en dat voor de medewerkers onderling ook wel makkelijk is ja wat, hoe werken we samen en hoe kunnen we elkaar benaderen en dat soort dingen.	Afspraken maken	Aandachtspunten samenwerking

KERNLABEL BEGELEIDING

Fragment	Tekst	Label	Kernlabel
1.1.13	het aanvaarden van de hulp en vertrouwen heeft al vaak tijd nodig. En ondertussen structureren werkt, is vaak heel lastig, maar werkt vaak wel, dus overzicht creëren en meestal toe leiden ook wel naar bewind of en schuldhulpverlening	Structuur en overzicht bieden	Begeleiding
1.2.6	Niet vanuit een straffen en beloningsmodel	Advies begeleiding LLC	Begeleiding
1.2.13	maar hier vraag het toch om onderhandelen, om judoën, om inzetten van vaardigheden als motivation interviewing	Inzet van Vaardigheden/Met hodieken	Begeleiding
1.2.21	het faseringsmodel natuurlijk van de organisatie zelf	Inzet methodieken	Begeleiding
1.2.22	de presentie benadering	Inzet methodieken	Begeleiding
1.2.23	hoe ga je mensen die op dit moment de regie over hun eigen leven niet kunnen voeren, hoe ga je dan met hun samen kijken hoe ze dat wel kunnen doen. En dat betekent dus dat je volstrekt gelijkwaardig	Gelijkwaardigheid begeleider/cliënt	Begeleiding

	werkt anders ben je hem al kwijt. En heel veel accepteren		
1.2.24	Zien dat je zo iemand rustig krijgt en dat je weer met iemand in gesprek kan	Gesprek aangaan	Begeleiding
1.3.1	is dat het jongeren zijn die overschat worden, die waarvan de samenleving de mensen om hun heen vaak denken dat ze meer kunnen dan dat het feitelijk kan. ze zijn verbaal vaak wel sterk en je krijgt de indruk van nou je weet het echt wel waarover hij het heeft en in de praktijk zie je dan dat het eigenlijk helemaal niet zo is. Dat het echt wel mensen zijn die redelijk kwetsbaar zijn, gevoelig voor groepsdruk, gevoelig voor nou mensen met verkeerde bedoeling he dat er ook criminelen zijn met witwaspraktijken, dat kunnen loverboys zijn	Aandachtspunten begeleiding LVB jongeren	Begeleiding
1.3.2	jongeren die uit kwetsbare gezinnen komen, als je een stabiel gezin hebt en je bent een jongen met LVB dan ontspoot dat vaak minder dan als je het gewoon gezinnen zijn als ouders een verstandelijke beperking hebben of sociaal zwak	Aandachtspunten begeleiding LVB jongeren	Begeleiding
1.3.6	de huisvesting al aanpassen aan de levensfase van degene die we begeleiden. (...) een kamer is te overzien (...) dus wil je trainen dan moet je klein beginnen	huisvesting aanpassen levensfase	Begeleiding
1.3.12	als je daar komt dan ga je werken of een opleiding, maar we gaan niet niets doen (...) structuur en gevoel van betekenis voor deze jongeren (...) voor deze jongeren van groot belang	Dagbesteding als voorwaarde	Begeleiding
1.3.21	competentiemodel is er eentje, of het sociaal competentiemodel (...) Rehabilitatiegericht werken (...) en het past bij presentietheorie	Methodieken	Begeleiding
1.3.23	maar als het gaat om werk, dagbesteding opleiding, En geld als daarin al enige stabiliteit zou zitten, Dat zouden jongeren wel heel erg helpen. vaak zie je dat het ook zoveel zorgen geeft, dat ze aan andere dingen niet toekomen	Stabiliteit op levensgebieden	Begeleiding
1.4.11	Wij werken dus met minderjarigen en meerderjarige	Leeftijd jongeren	Begeleiding
1.4.12	de kans op meer misbruik	Misbruik	Begeleiding
1.4.20	oplossingsgericht te werken en systemisch te werken en en het stukje competentiegericht, dat zijn wel de basis dingen die er in staan	Inzet methodieken	Begeleiding

1.4.21	heb in je kast, heb al een aantal instrumenten liggen die ik het gebruiken. Zorg dat je de thermometer hebt liggen die je zo gepakt van hebben, Zorg dat je stoplicht methodes heb die gepakt kunnen worden	Begeleidingsmethoden inzetten	Begeleiding
1.4.25	eigenlijk de basis het gesprek aangaan en help met het maken van keuzes	Gesprek aangaan	Begeleiding
1.4.26	bemiddeling met het gezin	Netwerk betrekken	Begeleiding
1.5.16	lvb'ers dat je duidelijke afspraken moet hebben	Duidelijke afspraken	Begeleiding
1.5.20	binnen Humanitas zelf zitten we natuurlijk de agressie regulatie op maat, zit nu in de uitrol. Dus ik denk dat dat ook wel een heel mooie behandeling is die begeleiders kunnen bieden binnen een leef-leer centrum als er sprake is van agressieregulatie problematiek. En er komt ook een SOVA op maat, (...) Het is een bestaande methodiek maar die is omgezet naar de LVB'ers	Methodieken begeleiding	Begeleiding
2.1.1	Het Zijn jongeren die op meerdere terreinen problemen hebben en daardoor zichzelf onvoldoende kunnen redden en dus ondersteuning nodig hebben op welke manier dan ook	Omschrijving doelgroep	Begeleiding
2.1.8	Zeker, een groot probleem is dat deze cliënten vaak overschat worden dat ze aan de buitenkant denken daar kun je niet zien dat mensen wat minder intelligent zijn. dat stralen ze niet uit, en op bepaalde punten kunnen ze dingen net zo goed als iemand anders dat kan en daardoor verwacht je dat andere dingen ook kunnen en het is dus vaak niet zo. en dan in contacten met andere komen ze daarin tekort. omdat ze het juist die sociale omgang en de sociale regels die we moeten hebben om met elkaar verder te kunnen komen Dat is voor hun een groot probleem.	Overschatting LVB jongeren	Begeleiding
2.1.14	sommige jongeren moet je uitdagen, op die manier benaderen en andere moet je juist meer belonen en bij anderen moet je zorgen dat je de stappen niet te groot maakt. dat zijn dan de elementen waar je rekening mee houdt	Aansluiten begeleiding	Begeleiding
2.2.1	een licht verstandelijke beperking, mensen met problemen op meerdere gebieden en dat is vaak bij mensen met een verstandelijke beperking altijd wel aan de orde dat het op meerdere levensgebieden	Omschrijving doelgroep	Begeleiding

	plaatsvindt. Ja ze hebben veel sturing nodig, vaak kom je veel weerstand tegen.		
2.3.1	maar als je het individueel houdt heeft dat een meerwaarde. probeer te voorkomen dat je een eenheid voor ze gaat creëren	Individueel benaderen	Begeleiding
2.3.7	De start is denk ik structuur	Structuur bieden	Begeleiding
2.4.12	Wij proberen juist het systeem eromheen erbij te betrekken, zodat wij wat meer naar de achtergrond te moeten want dat is wat de regering wil, dat het systeem om hen heen ook de jongeren kan opvangen zodat jongeren ook hulp kan vragen wanneer hij of zij dat nodig heeft	Netwerk inzetten	Begeleiding
2.4.14	Contextuele hulpverlening voor elkaar proberen te krijgen. door constant de ouders of het systeem eromheen erbij te betrekken en te zeggen welke weg slaan wij nu in en Welke doelen zijn er nu? En hoe gaan we dat samen vormgeven en met het ene systeem werkt het wel en met het andere systeem werkt het helaas niet.	Contextuele hulpverlening	Begeleiding
2.5.6	De ervaren leren methodiek en we gebruiken met name ook de contextuele benadering.	Inzet methodieken	Begeleiding
2.5.7	wat we proberen is om hen eerst weer te verbinden en eigenlijk een soort zijnsmogelijkheid te geven zeg maar dus en op zoek te gaan van waar liggen de loyaliteiten, waar ligt het zoals dat zo mooi genoemd wordt en gevende kind. En vanuit daar weer dat de versterking weer te pakken en de verbintenis met de maatschappij. De verbintenis naar behoren weer te pakken zeg maar	Inzet contextuele benadering	Begeleiding
3.1.4	dagbesteding, in alle maten en soorten en opleidingstrajecten mogelijkheden. Zo dat mensen ook weer iets hebben waar ze kunnen werken	Dagbesteding bieden	Begeleiding
3.2.10	Krachtgericht werken	Krachtgericht werken	Begeleiding
3.2.11	Wij hebben het format daarvoor, daar staan dus alle woongebieden in, of alle leefgebieden in en daarin ga je dus inderdaad kijken naar het verleden, hoe is het toen gegaan, wie had je daar bij nodig, hoe is het nu? En waar wil je naar toe, wat zijn jouw wensen. Eigenlijk een vrij positieve insteek, om te kijken niet naar wat iemand niet kan, maar wat iemand wel kan en dat dan bevorderen (...) Ja het is	Empowerment	Begeleiding

	eigenlijk ook beetje richting Empowerment als basis zeg maar het is een beetje een samen		
3.2.12	Met name dat, ik heb ook wel elementen uit de cognitieve gedragstherapie die ik ook weleens toepas.	Cognitieve gedragstherapie	Begeleiding
3.2.13	Waar ik dan weleens gebruik van maak is dat ik een format heb gemaakt van het krachtgericht werken, met wat meer plaatjes en voorbeeldvragen die wat makkelijker toepasbaar zijn voor mensen met LVB.	Krachtgericht werken	Begeleiding
3.3.6	En ik denk dat het heel veel heeft te maken met bejegening, hoe je mensen benaderd, toespreekt en dat we daar ook wel wat in doen	Bejegening	Begeleiding
3.3.7	Dat we toch wel gewoon proberen met de cliënt in gesprek te blijven En die ook aan zet te laten En ook aan te sluiten bij de wensen en de doelen van de cliënt want vaak heeft de omgeving dan van bijvoorbeeld je moet stoppen en alles en de cliënt zegt dan eigenlijk Ik wil elke avond dan een jointje blijven roken weet je wel dat je dan toch probeert om vanuit daar, dat weten wij misschien ook wel dat het niet realistisch is Je moet gewoon helemaal stoppen. maar daar te beginnen, toewerken naar, dan heb je langere tijd om inzicht te geven. Dat zijn wel dingen die wij ook doen in bejegening.	Gesprek en aansluiten	Begeleiding
3.3.8	structuur, dagritme, invulling, de piramide van Maslow, wonen werken zingeving	Levensgebieden	Begeleiding
3.4.2	En ik denk waar ze baat bij hebben is vooral goede dagbesteding, vooral goede dag invulling, heel gericht dat is echt een gebrek als ze dat allemaal zouden hebben, dat ze iets te doen hebben, iets zingevend ook. dat is wel een belangrijke aanvulling.	Dagbesteding	Begeleiding
3.4.3	Dagstructuur hebben op tijd uit zijn bed Weet je iemand daarop wijzen iemand het idee geven dat er een ochtend en een middag is en een avond is dat er ook rondom ADL gewoon zelfzorg weet je gewoon de hele Basic dingen. dat daar begeleiding bij is dat is en ja en ik ben ervan overtuigd dat je daarna een vorm van cognitieve gedragstherapie in kan zetten. Dat eerst die basis van zelfzorg,	Dagstructuur aanbrengen	Begeleiding

	woon werk dat dat echt daarvoor moet zijn dat daar ook heel veel begeleiding voor nodig voor is. Want dat kunnen ze niet, dat overzien ze niet ze weten de weg niet.		
3.4.13	Ja simpel taalgebruik, korte zinnen, 7 woorden volgens mij was het, veel in samenwerking met ambulante begeleider. nooit een gesprek alleen voeren	Simpel taalgebruik	Begeleiding
3.5.6	ik denk dat je best wel heel breed opgeleid moet zijn want je moet behoorlijk deskundig zijn op allerlei terreinen he, je moet deskundig zijn op LVB je moet deskundig zijn op verslaving, psychiatrie, je moet de ingangen weten te vinden naar scholing en werk en nou ik denk dat vergt nogal wat om dat allemaal in goede banen te leiden	Veelkleurige deskundigheid	Begeleiding
3.5.6	zeker als je het hebt over LVB ja die hebben natuurlijk heel veel steun en ondersteuning nodig terwijl ze dat zelf soms niet willen of niet zien.	Veel ondersteuning, weinig inzicht	Begeleiding
3.5.6	Nouja dat vraagt ook wel bepaald manier van kunnen werken met LVB, met LVB doelgroep om daar toch de juiste samenwerking in te vinden met de jongeren en ja nou zeker ze maken vaak vertraagd die ontwikkelstappen door he, dat is in gebruik al zo dat je ontwikkeling stagneert. En je eigenlijk jonger bent op ontwikkelingsniveau dan je leeftijd	Begeleiding LVB	Begeleiding
3.5.7	Ja en voor de rest is in die combinatie van problemen natuurlijk dit zowel LVB, het beheersen van impulsen zeg maar nou ja dat is bij verslaving zo ie zo heel lastig dat is in combinatie met LVB nog lastiger. En om mensen zelf te leren grip te hebben op zichzelf, dat is bij LVB nog veel moeilijker zeker in combinatie met verslaving dan een verslaving met normale intelligentie. Dus je kan afspraken maken maar je mag, je moet niet meer, je mag niet dit of dat of je moet wel dit of dat bij oplopende zin in middelen dat toe te kunnen passen dat is natuurlijk heel erg lastig. Dus ja je moet nogal wat in huis hebben denk ik	LVB multiproblematiek	Begeleiding
3.5.9	vooral in het begin veel hand in hand begeleiden en dat die begeleiding steeds meer afhouden om te kijken in wat voor mate iemand dat zelf overneemt	Hand in hand begeleiding	Begeleiding

3.5.10	volgens mij kan je in het begin beter meer in zetten en dan afbouwen dan iemand eigenlijk iemand te weinig en dat hij aan moet modderen en dat hij het net niet redt en dan weer een faalervaring opdoet.	Begeleiding aanpassen	Begeleiding
3.5.11	Ik denk dat het bij deze doelgroep extra belangrijk is om faalmomenten te voorkomen want dat hebben ze natuurlijk al wel vaak genoeg meegemaakt. Het niet kunnen en lukken, anderen kunnen dingen beter, dus om een weg te vinden waarin ze wel nou ook een stuk zelfvertrouwen opdoen van zie je ik kan het en het lukt.	Faalmomenten voorkomen	Begeleiding
3.5.12	en hoe je het brengt dat is natuurlijk ook al heel he, daar zijn mensen met LVB ook al heel gevoelig voor want die boodschappen pikken ze natuurlijk wel op van het niet goed doen of dingen niet kunnen	Benadering LVB	Begeleiding
3.5.12	uitgaan van gelijkwaardigheid maar wel weten dat iemand wel een stuk ondersteuning nodig heeft	Gelijkwaardigheid	Begeleiding
3.5.14	Maar dat is ook binnen de structuur en de begeleiding en nouja soms ook echt een stukje hand in hand begeleiding dingen helemaal uit en voorkauwen	Hand in hand begeleiding	Begeleiding
3.5.16	een geschikte werk of dagbesteding opleidingsplek	Dagbesteding	Begeleiding
3.5.17	tegen de verveling en het gevoel van zinvol bezig zijn onder de mensen en dat soort dingen En ze daarin op een geschikte plek te krijgen Dat is wel vind ik als je het hebt over trainingshuis dan hoort daar een stuk dagbesteding, maar ook wel een zinvolle dagbesteding bij Bedoel hele dagen dingetjes vouwen dat is voor ons leuk en dat is voor hun ook niet leuk. maar qua niveau past het misschien wel bij ze	Zinvolle dagbesteding	Begeleiding

KERNELABEL BEGELEIDING VERSLAVING

Fragment	Tekst	Label	Kernlabel
1.1.31	heel duidelijk gaan kaderen, het gebruik heel erg controleren	Kaderen en controleren	Begeleiding verslaving
1.4.27	Ook daarin proberen we heel veel het gesprek met ze aan te gaan, is iets wat in de intake al, niet dat je daar altijd eerlijk antwoord op krijgt. maar wel echt onderwerp is van gebruik je en wat gebruik je en hoe vaak. En hoe vind je het om ook ergens komen wonen waar ze af en toe wel	Verslaving bespreekbaar maken	Begeleiding verslaving

	gebruikt wordt, dat is ook wel goed om te benoemen		
1.4.29	en ook met de jongeren	Voorlichting geven	Begeleiding verslaving
1.4.34	het is wel lastiger om samen met cliënten te reflecteren op wat doe je nou en waar leidt dat toe en hij vraagt ook een ander soort aanpak dan met een normale begaafdheid	Aandacht voor reflectievermogen	Begeleiding verslaving
1.4.35	LVB vraagt daar om heel veel herhaling, en heel veel terugkomen en heel veel oefenen in de situatie. en we denken wat doe jij als je op de hoek weet dat de dealers staan. eigenlijk moet je met de lvb ers mee en daar langslopen en kijken Wat doet die. dus eigenlijk vragen ze om heel veel herhaling en nabijheid en generaliseren is moeilijk dat is het verschil.	Specifieke aandachtspunten LVB	Begeleiding verslaving
1.5.17	dan is heel erg de behandeling op cognitief niveau, nou dat is voor de LVB cliënten natuurlijk heel moeilijk	Behandeling LVB cliënten	Begeleiding verslaving
1.5.18	motiverende gespreksvoering is daarin denk ook heel belangrijk in. Dat ze ook de cliënt kunnen motiveren om te stoppen met het drugsgebruik	Motiverende gespreksvoering	Begeleiding verslaving
1.6.10	maar dat als je het soms niet weet dat geeft soms wel de openheid om er heel onnozel en dom op te stellen en dat ik dan ook echt niet houding gebruik van ja wat is het dan, en wat gebeurt er dan en wat doe je dan (...).	Open houding, vragen stellen	Begeleiding verslaving
1.6.13	ik denk dat verslaving echt een soort van expertise gebied is. En ik denk dat als je dat wil behandelen en ook wil dat dat positief wordt afgesloten zeg maar dat je echt iemand iets wil mee geven dat je daar wel de mensen voor in moet zetten die daar echt de goeie kennis over hebben.	Expertise nodig begeleiding verslaving	Begeleiding verslaving
2.2.11	een stukje voorlichting geven wat je tussendoor heel veel doet zeg maar	Voorlichting geven	Begeleiding verslaving
2.2.13	helpen in iets te vinden, waardoor die verslaving eigenlijk niet meer voorop staat zeg maar	Ondersteuning terugdringen verslaving	Begeleiding verslaving
2.3.9	denk dat structuur een is en vanuit daar kun je dan met elkaar loslaten	Structuur en loslaten	Begeleiding verslaving
2.4.15	En degene met de kennis, in dit geval dan Iriszorg hun werk laten doen.	Iriszorg inzetten	Begeleiding verslaving
2.4.16	Het is vooral informatie inwinnen bij de behandelaren	Informatie inwinnen	Begeleiding verslaving

2.5.10	Daar ligt niet onze expertise dus daar vliegen we andere organisaties voor in.	Expertise andere organisatie	Begeleiding verslaving
3.1.7	We hebben bijvoorbeeld verslaving de baas, dat is een ambulante vorm dat wordt ook wel in de kliniek gebruikt, dat is een gedragstherapeutische methodiek om mensen van inzicht te krijgen in hun verslaving en in hun verslavingsgedrag en ook hoe ze daar een stap in kunnen zetten om zich weerbaarder te maken om niet te hoeven drinken of te gebruiken.	Verslaving de baas	Begeleiding verslaving
3.1.8	We hebben een aangepaste versie (...) die heeft eigenlijk de methodiek herschreven dus de verslaving de baas methodiek, hergeschreven of laten herschrijven op voor de mensen met een verstandelijke beperking.	Aangepaste methodiek	Begeleiding verslaving
3.1.9	Ik denk dat het de combinatie is van de structuur, dus duidelijkheid en dat de methodieken zijn aangepast op hun niveau en op dat niveau worden ze ook aangesproken. En ik denk dat dat heel belangrijk is dat medewerkers snappen van ja, dit vraagt gewoon een andere manier van benaderen en behandelen. En ook vooral je zit heel snel op het bestraffende deel of je hebt de neiging en dat moet je juist zien te voorkomen, je moet juist, je moet ook met iemand mee kunnen denken van waar zitten ze nou in hun verslaving of in hun proces. Dat je daarbij aansluit, dat je vooral aansluit bij hun niveau, hun denkwereld en niet schiet in het bestraffende deel	Specifieke aandachtspunten LVB	Begeleiding verslaving
3.1.10	Bij de hand nemen, ja dat. Maar ook, dat je die andere manier van benaderen, dat je daar ook weer contact mee krijgt. Want het contact maakt of het slaagt of niet slaagt.	Specifieke aandachtspunten LVB	Begeleiding verslaving
3.2.21	Nou verslaving de Baas is echt wat ze binnen behandeling doen dus dat doen mijn collega's	Verslaving de baas	Begeleiding verslaving
3.4.14	je graag wilt Dat dingen herhalen wordt. En als het niet herhaald wordt door de directe begeleiding dan is de kans van slagen klein dus vandaar Zoveel mogelijk daar waar mogelijk het gesprek samen.	Gesprek samen	Begeleiding verslaving
3.5.13	wat wij hier zien is dat het lastig is om dingen in de praktijk te brengen he want je kunt hier wel dingen in een	Praktisch toepassen	Begeleiding verslaving

	verslavingsbehandeling aanpakken of met een werkboek werken		
3.5.15	een stuk intensieve begeleiding nodig en bij verslaving blijft dat gewoon nog heel lang dat dat flink wel begeleiding op moet zitten.	Intensieve begeleiding	Begeleiding verslaving
3.5.19	Het zorgt voor ritme, eigenlijk op alle vlakken is het ondersteunend om niet te gebruiken dus dat, ik denk dat dat iemand geen fatsoenlijke dag invulling heeft, maar kan je, dan is het een beetje water naar de zee dragen. Ja want stel je voor je zit in verslavingsbehandeling en iemand zit hele dagen thuis te koekeloeren en hij stikt van de trek. ja wat is dan sneller om even naar de coffeeshop iets te halen	Belang dagbesteding	Begeleiding verslaving
3.5.29	Ja volgens mij kan je dat heel mooi combineren, juist combineren want dan zijn de overige omstandigheden goed ingebed, Het is juist een hele mooie combinatie	Behandeling is mooie combinatie	Begeleiding verslaving
3.5.30	want als iemand op andere terreinen aan het werk is, scholing, werk weet ik veel, dagritme, voor zichzelf zorgen, dan moet hij ook aan het werk met zijn verslaving. dat kan niet anders, hij moet dat onder controle zien te krijgen want anders krijgt hij het andere ook niet onder controle. en dat kan mooi tegelijk op gaan denk ik	Behandeling is mooie combinatie	Begeleiding verslaving
3.5.33	we hebben hier niet een specifieke methodiek, we hebben wel een bepaald werkboek waar we meewerken. Hier is dan CGT+ of minder drank en drugs. Dat is meer ook een methodiek ja, een aangepaste CGT behandeling	Methodiek aangepast LVB	Begeleiding verslaving

KERNLABEL INZET BEGELEIDERS

Fragment	Tekst	Label	Kernlabel
1.1.9	een vertrouwensband, dat is wel het allerbelangrijkst	Vertrouwensband opbouwen	Inzet begeleiders
1.3.11	continue toch initiatief van ons en van de jongere, om heel gericht bezig te zijn met z'n training en ontwikkeling	Initiatief in training	Inzet begeleiders
1.3.13	mensen zijn die echt heel erg snappen dat die jongeren het straks zelf moeten gaan doen. Dus het niet overnemen, maar dus ook moeten proberen los te laten	Begeleiden met handen op rug	Inzet begeleiders
1.3.14	dus het vraagt ook wel lef. En risico's nemen	Lef en risico	Inzet begeleiders

1.3.24	kennis hebben wat is mogelijk wat betreft met betrekking tot werk, opleiding en daar ook. Je bent volgens mij continu om af te stemmen met betreffende instanties er omheen om te kijken wat past voor deze jongeren.	Kennis over verschillende levensgebieden	Inzet begeleiders
2.4.8	Doorzetten, vooral doorzetten en op die structuur blijven hameren. en zelf de strijd voeren	Doorzettingsvermogen	Inzet begeleiders
2.5.11	Begeleiding die niet opgeeft. Die blijft. Wie denkt in kansen en in hele kleine stapjes. Iedere keer weer opnieuw	Denken in kansen	Inzet begeleiders
3.2.17	Ja veel geduld.	Geduld	Inzet begeleiders
3.3.3	Dat en lange adem denk ik	Geduld	Inzet begeleiders
3.5.7	ook een stukje mentale weerbaarheid	Weerbaarheid	Inzet begeleiders
3.5.7	crisissituaties kunnen hanteren	Hanteren crisissituaties	Inzet begeleiders

KERNLABEL INZET JONGEREN

Fragment	Tekst	Label	Kernlabel
1.1.7	Het vraagt dat ze accepteren dat hulp krijgen	Acceptatie hulp	Inzet jongeren
1.1.8	en dat ze de meerwaarde daar van zien	Meerwaarde inzien	Inzet jongeren
1.3.10	het enige wat nodig is dat we iets van motivatie zien	Motivatatie	Inzet jongeren
1.4.2	een stuk motivatie, je moet wel iets willen niet alleen een woonplek zoeken	Motivatatie	Inzet jongeren
1.4.9	Dat vraagt motivatie	Motivatatie	Inzet jongeren
1.4.10	het vraagt veel van ze en ze moeten ook nog eens met begeleiding dealen. Enerzijds is het mooi dat het hele vangnet er is en alle hulp maar dan moeten ze zich wel in schikken	Aanpassen aan begeleiding	Inzet jongeren
1.4.13	en we willen dat je dagbesteding hebt	Dagbesteding als voorwaarde	Inzet jongeren
1.5.7	De cliënt moet wel gemotiveerd zijn. Dus er moet echt wel een interne motivatie zijn om aan jezelf te werken. Als dat er niet is dan word het lastig	Interne motivatie	Inzet jongeren
1.5.8	ik kan heel veel vinden, maar vaak is het juist beter om te zeggen hè van wat zijn jou doelen en waar wil jij aan werken, waar wil jij verbetering in zien	Eigen regie jongere	Inzet jongeren
2.1.7	dat ze bereid zijn om een periode te conformeren aan begeleiding en dat ze daarin voldoende zich realiseren dat ze, dat betekent dat ze dus dingen moet opgeven	Conformereren aan begeleiding	Inzet jongeren

	en dat ze andere dingen moeten laten. en dat ze daarmee opnieuw weer gaan leren waardoor ze een stap verder kunnen komen.		
2.1.7	en moet enigszins motivatie zijn want als ze dat niet hebben gaat het nooit lukken	Motivatie	Inzet jongeren
2.3.5	iemand er voor open staat om, om te leren omgaan met zijn beperkingen	Open staan	Inzet jongeren
2.3.6	dat hij het gevoel krijgt dat hij hè, Ik wil gewoon verder met mijn leven	Verder willen komen	Inzet jongeren
2.4.6	het een kans moeten geven	Kans geven	Inzet jongeren
2.4.7	ze zouden volgens de regels moeten leven, structuur moeten leven en daar zal wel wat strijd aan vooraf gaan	Volgens regels/structuur leven	Inzet jongeren
2.5.3	dat ze er in ieder geval zijn en dat ze een bepaalde vorm van motivatie hebben. En een bepaalde alliantie aangaan met hulpverlening	Motivatie en alliantie	Inzet jongeren
2.5.4	Gemotiveerd zijn om een bepaald veranderingsproces aan te gaan. Om wat processen aan te gaan met name met zichzelf natuurlijk. Dat is in ieder geval iets waar de jongeren zich van bewust moeten zijn. Dat er daar om gaat.	Veranderingsprocessen aangaan	Inzet jongeren

KERNLABEL KENNIS VERSLAVING

Fragment	Tekst	Label	Kernlabel
1.1.16	must dat je er kennis van hebt	Must kennis verslaving	Kennis verslaving
1.1.17	kan zien wat iemand gebruikt, hoe iemand er uit ziet hoe dat zou kunnen komen dat je daar ook specifiek op kan doorvragen	Signaleren verslaving	Kennis verslaving
1.1.18	En op het moment dat je een Leef-leercentrum gaat starten en je zou dat met een verslavingszorgpartij gaan doen dan heb je natuurlijk die kennis al wel binnen maar ook als begeleider van Humanitas DMH moet je gewoon getraind zijn voor dat je met deze jongeren te maken gaat krijgen denk ik op het stukje verslaving	Meerwaarde van kennis over verslaving	Kennis verslaving
1.2.19	Dus je moet op een gegeven moment het gedrag kunnen verklaren vanuit het gebruik van drugs	Inzicht krijgen gebruik	Kennis verslaving
1.2.20	Dus dat je wel degelijk moet weten wat is CRA, wat is motivation interviewing, wat zijn de achterliggende ideeën van hoe dat werkt. Het verbieden helpt niet maar je kunt wel andere dingen doen.	Kennis van drugs/methodieken	Kennis verslaving

1.4.28	voorlichting, we hebben Iris zorg in de buurt en ook gehad, die doen gewoon preventief dan wat in het team, voorlichting gegeven	Voorlichting geven	Kennis verslaving
1.5.18	de begeleiding wel moet weten van hoe dingen er ook uit zien	Kennis drugs	Kennis verslaving
1.5.18	kennis van zaken hebben	Kennis drugs	Kennis verslaving
1.5.18	inzicht in hebben van hé dat is een observatiepunt	Inzicht drugs	Kennis verslaving
1.6.10	Maar ik denk wel dat het belangrijk is dat je zelf wel wat kennis hebt en dan vooral in hoe je het kunt herkennen, wat de functie is van zo'n drugs en waarvoor iemand het inneemt, dat je dan, ja dat je dat wel weet.	Kennis en herkennen v. drugs	Kennis verslaving
2.2.16	wel een beetje moet weten wat middelengebruik wat iemand gebruikt, wat dat met iemand doet. wat het effect is en hoe iemand zich gedraagt als hij gebruikt heeft	Kennis middelengebruik	Kennis verslaving
2.3.10	moet een deel van de theorie of methodiek of theorie kennis van hebben, of kennis van nemen	Kennis methodieken	Kennis verslaving
2.3.11	Je moet van alles wat weten maar kijk als je iets niet weet kun je het ook vragen	Kennis middelengebruik	Kennis verslaving
2.4.15	kunt er heel erg boven op zitten maar meestal werkt het niet En ook afstand houden naar de jongeren toe.	Ruimte geven	Kennis verslaving
3.1.6	Nou in ieder geval moet je de basiskennis weten ze moeten wel iets weten van de soorten drugs, en wat dat met mensen doet, ze moeten kunnen waarnemen van is iemand onder invloed en ze moeten het gesprek er over aan kunnen gaan, gespreksvoering over en niet in de zin van persé bestraffend maar begrijpend en vanuit daaruit kijkend van ja wat ga je er nou mee doen	Kennis middelengebruik en ondersteuning	Kennis verslaving
3.2.15	Ik denk dat dat het stukje shoppen is, dat is wel belangrijkste om te weten (...) Dat mensen wel altijd proberen om het toch zo te draaien dat ze bij jou iets voor elkaar krijgen wat ze bij een ander, waar bij de ander de grens zet zeg maar.	Shopgedrag verslaafden	Kennis verslaving
3.2.16	Ik denk dat het belangrijkste ook wel is het beeld van verslaving, vaak is dat mensen heel snel zeggen van het is de knop omzetten, maar het is heel vaak een traject van vallen en opstaan. En mensen kunnen gewoon terugvallen maar dan is het belangrijk dat ze de draad weer oppakken en ik denk dat dat gewoon een ding is waar	Proces gaat met vallen en opstaan	Kennis verslaving

	je mee om moet leren gaan, omdat het soms niet zo snel gaat als dat je zou willen als begeleider zeg maar		
3.3.10	Wat ik vooral zou willen is dat ze de eerste signalen Zeg maar dat ze die wat herkennen, wanneer heeft iemand nou gebruikt waar zie je dat aan?	Signaleren verslaving	Kennis verslaving
3.3.10	En dat het heel belangrijk is dat ze de route weten, dat ze de weg weten naar de gespecialiseerde hulp zeg maar. dat ze in ieder geval mee kunnen denken in wat is goed en wat wij heel vaak zien waar wij voor worden gevraagd Is Hoe ga je ermee om? Hoe maak je het bespreekbaar?	Weten wat te doen	Kennis verslaving
3.4.6	Motiverende gespreksvoering dat een hele belangrijke (...) we zien heel vaak dat mensen met LVB die gaan gebruiken, of het voornemen hebben om te gaan stoppen dat ze gaan terugvallen dat ze daarvoor bijna gestraft worden ofzo of hè. Dat heeft zo'n averechts effect	Motiverende gespreksvoering	Kennis verslaving
3.4.7	Dus goede training in motiverende gespreksvoering, en Tactus heeft ook verschillende scholing voor lvb en verslaving Waarin het tempo van spreken het tempo van behandelen het tempo van begeleiden heel erg Centraal staat	Kennis motiverende gespreksvoering	Kennis verslaving
3.4.8	dus kennis daarvan en ook gewoon een goed beleid waar medewerkers woonbegeleiders zich aan kunnen houden	Goed beleid	Kennis verslaving
3.5.20	ik denk het ieder geval algemene Kennis over verslaving en de werking van verslaving en de werking van de hersenen bij verslaving. want het is heel makkelijk om uit te gaan van dat iemand dat iemand zich anders moet gedragen en niet meer moet gebruiken Maar het is ook een heel sterk, zeg maar brein Component die de trek en de zucht en de impulscontrole overruled zeg maar. Dus dat zijn denk ik belangrijke dingen om te weten	Werking hersenen bij verslaving	Kennis verslaving
3.5.21	kennis van de verschillende middelen, Welke gevaren of risico's van de verschillende middelen herkennen van ja onder invloed zijn, wanneer wordt het zorgelijk of hè dat soort dingen. kennis van hoe begeleid je iemand met verslaving,	Middelen en invloed herkennen	Kennis verslaving

3.5.22	stukje motiverende gespreksvoering	Methodiek kennis	Kennis verslaving
3.5.23	Hoe houd je verslaving bespreekbaar	Hoe bespreekbaar houden	Kennis verslaving
3.5.24	misschien een aantal basis behandeltechnieken toch wel of begeleidingstechnieken rondom Nou ja wat zijn de gebruikelijke interventies bij verslavingen	Basiskennis interventies	Kennis verslaving
3.5.25	dat je de basis dingen gewoon wel weet en kan bespreken, tips kan geven als iemand heel veel zucht heeft wat kan helpen	Basiskennis interventies	Kennis verslaving
3.5.28	Dus het vraagt gewoon meer van de medewerkers om met de doelgroep om te kunnen gaan en het is het makkelijkste om alle lastige dingen te weren, dat is het makkelijkst. maar ja daar is de doelgroep niet mee geholpen zeg maar.	Vraagt meer van begeleiding	Kennis verslaving

KERNLABEL MEERWAARDE HOMERUNHUIS

Fragment	Tekst	Label	Kernlabel
1.1.1	ik vind het ook voor de doelgroep heel nodig,	Noodzaak	Meerwaarde Homerunhuis
1.1.2	maar ik merk gewoon dat wij echt aanlopen tegen het feit dat wij het niet kunnen bieden, dat wij geen woonplekken hebben zo ie zo niet. Ook in Arnhem en omgeving en ook de achterhoek. En dat zorgt er vaak voor dat je op moment dat er een nieuwe cliënt binnenkomt die geen vaste woon of verblijfsplaats heeft dat je dan echt aan het zoeken ben van hoe gaan we dat wel voorzien voor deze cliënt	Weinig aanbod huisvesting	Meerwaarde Homerunhuis
1.1.3	en voor de doelgroep vind ik het heel erg belangrijk omdat wij heel vaak merken dat er cliënten zijn die gewoon nog niet klaar zijn om zelfstandig te zijn maar die het wel moeten om wat voor reden dan ook, maar ook te veel vastlopen.	Niet zelfstandig	Meerwaarde Homerunhuis
1.1.4	En wat we natuurlijk heel veel zien is dat er pas op latere oudere leeftijd aangemeld worden die eigenlijk in het voortraject, het eerste deel van hun volwassen leven iets te kort zijn gekomen. Ze zijn uit de gesloten jeugdzorg gekomen, op hun achttiende vrijgelaten zeg maar. Zo van, ze kunnen het zelf gaan doen, en dat willen ze natuurlijk	Geen overbrugging	Meerwaarde Homerunhuis

	ook wel vaak. Maar dan loopt het mis. Maar op hun 23 ^e levensjaar komen ze dan eindelijk opeens weer in beeld omdat het dan één grote ellende is.		
1.1.14	Vaak net 18, dan kun je eigenlijk een hoop preventief natuurlijk voorkomen, je kunt dan voorkomen dat die problemen ontstaan?	Preventie problemen	Meerwaarde Homerunhuis
1.1.15	ik denk dat je binnen zo'n trainingshuis al heel veel kan voordat iemand toe geleidt wordt naar GGZ of verslaving	Mogelijkheden trainingshuis	Meerwaarde Homerunhuis
1.1.27	dat hoop ik echt dat gewoon ze gewoon de kans moeten krijgen om minimaal een jaar te laten zien dat ze het dan daarna zelfstandig of met een beetje ambulante begeleiding kunnen redden dan denk ik echt dat 80 procent van de doelgroep het echt wel kan, als ze goed getraind worden en echt op die levensgebieden gewoon stabiel zijn dan gaat dat wel lukken.	Kans om te ontwikkelen	Meerwaarde Homerunhuis
1.2.5	echt gericht zijn op het verkrijgen van eigen regie of een eigen leven	Doel zelfredzaamheid vergroten	Meerwaarde Homerunhuis
1.2.8	Dat betekent wel dat je altijd erg werkt vanuit een veilige situatie. Er is altijd iemand waarbij ze terecht kunnen wanneer er iets is. Dat geeft denk ik sowieso al een vertrouwd gevoel. Zeker voor een hele grote groep met jongeren met hechtingsstoornissen is dat natuurlijk uitermate belangrijk. En je krijgt natuurlijk veel meer kans om wat te bieden.	Veilige omgeving	Meerwaarde Homerunhuis
1.2.9	Ik denk dat er van de jongeren die we nu hebben een heleboel in de crisis opvang terecht zouden komen. Of in hun systeem nog meer gaan verliezen	Gevolg geen Leef-leertraject	Meerwaarde Homerunhuis
1.2.10	Ja dan raken ze dakloos en met name ook psychotische problematiek. Of in de gevangenis terecht komen. Dan komen ze uiteindelijk toch bij detentie terecht. Ik bedoel ze kunnen natuurlijk niet met geld omgaan, het geld gaat op, ze moeten ergens slapen, nou dan ga je het toch ergens stelen.	Gevolg geen Leef-leertraject	Meerwaarde Homerunhuis
1.3.3	het is eigenlijk de doelgroep die we snel missen na hun 18 ^e en die dan eigenlijk gaan ervaren dat het hun allemaal zelf niet lukt en waardoor veel grote problemen ontstaan en wat wij heel graag willen is dat we eigenlijk in die keten van 16 tot 27,	Beoogde doelgroep voor Leef-leertraject	Meerwaarde Homerunhuis

	eigenlijk zo kunnen samenwerken zo ver zijn we nog lang niet maar ook met voorliggende voorzieningen waar je jongeren uit komen dat je al eigenlijk op 16 jarige leeftijd dat contact hebt en kijken kunnen we ze verleiden om toch enigszins aangesloten te blijven om te voorkomen dat ze echt heel erg escaleert en dat gebeurd nu gewoon heel veel en dat we zien, soms is er zoveel aan de hand dat we jongeren echt even een langere tijd nodig hebben om te wonen, getraind te worden, maar ook met vallen en opstaan, hun hoofd te stoten en weer verder, maar dat bepaalde patronen, gezonde patronen echt moeten inslijten		
1.3.4	het bieden van perspectief voor de jongeren en eigenlijk samen gaan kijken of ze veel meer zelfstandig hun leven kunnen oppakken	Perspectief bieden	Meerwaarde Homerunhuis
1.3.5	Omdat de jongere meer gerichte aandacht nodig heeft zeg maar dan bijvoorbeeld 3 /4 uur per week. Dus dat is eigenlijk de enige reden dat het in een trainingshuis zou moeten.	Jongere meer begeleiding nodig	Meerwaarde Homerunhuis
1.3.7	zegt eigenlijk elke gemeente dat hebben we niet, eigenlijk zouden wij dit zulk soort dingen moeten hebben, dus het specifiek trainen en ontwikkelen	Gemis trainingshuis bij gemeente	Meerwaarde Homerunhuis
1.3.8	risico is natuurlijk dat ze niet voldoende leren om op eigen benen te staan	Risico Leef-leertraject	Meerwaarde Homerunhuis
1.3.9	je hebt langere tijd nodig om gedrag zeg maar, nieuwe patronen aan te leren en dat moeten ze zeg maar echt inslijten	Tijd aanleren nieuw gedrag	Meerwaarde Homerunhuis
1.4.1	trajecten op maat die leiden tot een grotere zelfstandigheid	Traject gericht op zelfstandigheid	Meerwaarde Homerunhuis
1.4.3	Ze mogen op hun 18e los maar dat trekken ze vaak niet en daarom is het leef-leercentrum vaak wel meerwaarde. Omdat je ze al wat eerder te pakken hebt	Overbrugging	Meerwaarde Homerunhuis
1.4.4	ze vroegtijdig pakt om dingen te leren dat ze wel kunnen groeien	Vroegtijdig ingrijpen	Meerwaarde Homerunhuis
1.4.5	het leef leertraject heeft ook wel effect op Hoe jongeren op een gegeven moment ook zelf kijken, er is toch echt nog wel iets meer nodig dan alleen een huis en een uitkering om te kunnen wonen	Inzicht jongeren	Meerwaarde Homerunhuis
1.4.6	Ik denk dus echt de overgang en een stuk sterker worden stabiel worden, dat je zoveel mogelijk zelf moet doen	Sterker en stabiel worden	Meerwaarde Homerunhuis

1.4.7	dan is net dat stukje meer, wat we proberen te bieden dat aan de hand nemen. dat is daar aanwezig wat je binnen ambulante trajecten veel minder hebt, dat kan je ook veel minder realiseren ook en hier is 24 uur per dag iemand waar ze op terug kunnen vallen en die ze ook als het nodig is aan de hand meeneemt. en we zien eigenlijk bij de jongeren dat bij de meeste, is het bijde hand meenemen aan het begin nodig.	Meer begeleiding bieden	Meerwaarde Homerunhuis
1.4.8	dat is wel heel groot gat. die cliënten hebben het heel erg nodig om bijdehand en langzaam ze leren de verantwoordelijkheid te nemen en het zelf te doen	Overbrugging	Meerwaarde Homerunhuis
1.5.1	Zelfredzaamheid vergroten. Dus dat ze het zelf leren van nou wat betekent het nou om een huishouden te runnen, wat voor vaardigheden moet je daarvoor hebben. Wat betekent het om te koken, je wat te doen. En dat ze daarin eigenlijk echt wel een opstap nodig hebben, en dat er iemand echt naast hen staat om dat samen mee te doen	Vergroten van zelfredzaamheid	Meerwaarde Homerunhuis
1.5.2	voor onze doelgroep is niet veel aanbod	Weinig aanbod	Meerwaarde Homerunhuis
1.5.3	echt voor zo'n leef-leer centrum dat is echt eigenlijk een opstapje wat ze nog nodig hebben maar wat nog niet veel aangeboden word. Als je ook kijkt, als er vaak ook GGZ problematiek bij komt en je noemt dat ze een LVB hebben, nou daar is het gat van de deur want daar doen we niks mee. Dus het is een hele grote doelgroep waar eigenlijk ook behandel aanbod voor nodig is	Noodzaak leef-leer traject, weinig aanbod	Meerwaarde Homerunhuis
1.5.4	een contra is natuurlijk heel vaak drugsgebruik. Nou heel veel cliënten van ons, met name als ik hier in de omgeving kijk, dan zijn er heel veel cliënten die gewoon aan de drugs zitten. Nou dat is vaak een contra bij woningen. Of je komt dan vaak bij een RIBW waar je vaak allemaal zwaar drugsverslaafd zijn en dat is vaak niet de goeie omgeving waarin ze dan verder kunnen. Dan gaan ze eigenlijk alleen nog maar verder de diepte in. Dus eigenlijk wil je ze een kans geven dat ze juist op kunnen klimmen in plaats van dat ze met nog meer verkeerde types in aanraking	Contra drugsverslaving, geen aansluiting bij bestaande woningen	Meerwaarde Homerunhuis

	komen. En vaak is een RIBW echt op GGZ ja daarop ontwikkelt en niet op de LVB en daar weten ze vaak ook niet mee om te gaan.		
1.5.5	of ze blijven nog heel lang bij ouders wonen, nou daar zijn dan vaak escalaties dus en is er sprake van agressieproblematiek. Of ze komen op straat te leven. Of ze komen ambulantly maar dat dat dan weer net niet de juiste zorg is waardoor ze weer afglijden	Geen juiste zorg	Meerwaarde Homerunhuis
1.5.6	Nou als ze niet de juiste zorg krijgen, merkt de maatschappij er juist van dat ze juist meer op straat gaan zwerven, meer gaan stelen, de criminaliteit gaat ook omhoog. Dus dan wordt het een maatschappelijk probleem en volgens mijn wil je dat juist inperken. En dat je er juist zo vroeg mogelijk al bij bent zodat ze nog leerbaar zijn en niet al binnen dat negatieve netwerk ook zitten	Maatschappelijk probleem, vroeg ingrijpen	Meerwaarde Homerunhuis
1.6.1	jongere heb met een beperking o dan weet ik het, dan kan ik daar naartoe. Dus voor mij het grote onbekende gat zeg maar, en volgens mij is er ook heel veel vraag naar dat als ik ook zie als wij hier in de regio door willen verwijzen zou dan duren de wachtlijsten echt een half jaar of een jaar dus ja wij zitten soms best wel met de jongeren in onze maag	Veel vraag naar Leef-leertraject	Meerwaarde Homerunhuis
1.6.2	voor hun eigen zelfredzaamheid, hun eigen groei, hun eigen proces	Ontwikkelen zelfredzaamheid	Meerwaarde Homerunhuis
1.6.3	dan blijven ze dus langer in de situatie hangen	Gevolg geen Leef-leertraject	Meerwaarde Homerunhuis
1.6.5	hoe sneller iemand door kan groeien hoe beter dat dat is	Doorgroeien jongeren	Meerwaarde Homerunhuis
2.1.3	dat cliënten doorstromen na zoveel mogelijk zelfstandigheid.	Zelfredzaamheid vergroten	Meerwaarde Homerunhuis
2.1.4	er zijn plekken waar onvoldoende woonruimte is voor jongeren die toch echt een periode van beschermd wonen nodig hebben en dat is onvoldoende aanwezig althans voor deze problematiek	Weinig aanbod	Meerwaarde Homerunhuis
2.1.6	dat ze daar in een wat langere periode ondersteuning in kunnen krijgen.	Langer ondersteuning	Meerwaarde Homerunhuis
2.1.6	en dat ze kunnen getraind worden om zelfstandig te worden	Trainen zelfredzaamheid	Meerwaarde Homerunhuis

2.2.2	jongeren we weer meer zelfstandiger op pad te krijgen en de verslavingsproblematiek aan te pakken	Zelfstandigheid vergroten, verslavingsproblematiek aanpakken	Meerwaarde Homerunhuis
2.2.3	meer aansturing nodig hebben in de dagelijkse verzorging, of dagelijks leven, dat ze meer aansturing nodig hebben dan dat ze ambulant kunnen krijgen. Aan structuur, huishouding en dat soort	Jongere meer begeleiding nodig	Meerwaarde Homerunhuis
2.2.5	aansturing en structuur	Aansturing/structuur bieden	Meerwaarde Homerunhuis
2.3.2	dat ze zicht krijgen op een eigen beperking, dan heb ik het niet over de verstandelijke beperking maar in zijn totaliteit	Inzicht eigen beperking	Meerwaarde Homerunhuis
2.3.3	en dat ze leren er mee om te gaan met een handicap en dan kun je iets met de verslaving doen of aan een verslaving of aan een fobie gaan werken	Leren omgaan met problematiek	Meerwaarde Homerunhuis
2.3.4	Ja dat kan zijn omdat ze het alleen nog niet redden	Alleen niet redden	Meerwaarde Homerunhuis
2.3.4	Dan kan hij beter naar een trainingshuis gaan dan moet hij nog een aantal dingen leren. Meer zelfstandigheid en die structuur	Zelfstandigheid leren	Meerwaarde Homerunhuis
2.4.1	Dat ze wat meer voorbereid gaan richting het ambulante of zelfstandige wonen gaan want er komt enorm veel op ze af waar ze zelf totaal niet bijilstaan	Vorbereiding zelfstandig wonen	Meerwaarde Homerunhuis
2.4.2	leef leertraject bereidt ze toch wel voor op de dingen waar ze juist niet mee bezig zijn.	Vorbereiding	Meerwaarde Homerunhuis
2.4.3	Ik denk dat je dan als ambulant begeleider ieder geval heel druk bent met allereerst de basisvaardigheden, Ik denk dat het juist in zo'n leef leertraject wordt aangeboden, gestructureerd zodat dat in hun hoofdje blijft zitten.	Basisvaardigheden gestructureerd aanleren	Meerwaarde Homerunhuis
2.4.4	En dat ze vanuit die basis de rest van de wereld kunnen ontdekken. Er komt zoveel op ze af waar ze niet bij stil staan dus ik denk dat zo'n leef-leertraject een hele goede eerste stap is die zij allemaal nodig hebben stuk voor stuk en vooral het structureren, stabiliseren.	Leef-leertraject goede eerste stap	Meerwaarde Homerunhuis
2.5.1	Omdat je meer regie krijgt over alle leefgebieden zeg maar en anders heb je dat je heel gefragmenteerd in gaat zetten. Dus het is eigenlijk het complete pakketje	Complete begeleiding bieden	Meerwaarde Homerunhuis
2.5.2	dat veel te maken hebben met veel hulpverleners waar ze allemaal hun verhaal moeten doen en allemaal. En nu heb je de	Regie bij één begeleider	Meerwaarde Homerunhuis

	regie bij één persoon liggen en dan doe je alles samen		
3.1.2	de overgang van een klinische setting naar weer de maatschappij vind ik zo ie zo al veel te groot, dat gaat heel vaak al mis omdat ze mogen bijvoorbeeld, ze moeten in de, ze mogen niet in de nacht weg bijvoorbeeld, ze mogen dus niet je kunt niet afbouwen in de kliniek zodat bijvoorbeeld aan het eind van de week iemand voor de helft thuis is en de andere helft in de kliniek. Dat kunnen ze met de beddenbezetting kunnen ze dat gewoon niet leveren. Daar staan een aantal of een periode het bed niet bezet, dus die overgang is heel groot. Bijna van volledig binnen in de kliniek in de behandelsetting en dan weer thuis. Nou die overgang is bijna niet te nemen	Overgang te groot	Meerwaarde Homerunhuis
3.2.1	Ja ik denk dat wij zo ie zo in de regio vrij weinig op het moment is. En ik denk dat de behoefte groter is dan dat we denken, Ik heb ook wel een aantal mensen waarvan ik denk dan zou het mooi zijn als daar een beschermde woonvorm of iets meer ondersteuning zou	Behoeft groter dan aanbod	Meerwaarde Homerunhuis
3.2.2	Ook in het stukje bescherming voor iemand zelf, dat daar soms ja toch wel wat gaten zitten, waar die niet opgevuld zijn op het moment	Gaten in hulpverlening	Meerwaarde Homerunhuis
3.2.3	op het moment dat de mensen niet in staat zijn zelfstandig te wonen dat daar een overbrugging is voor dat ze weer terug kunnen zeg maar met name na een klinische opname bijvoorbeeld komen mensen weer thuis en het zou mooi zijn als daar een soort tussenstap is dat mensen ook nog leren om ja de puntjes op de i te zetten met betrekking tot het wonen en ja op dat gebied zeg maar financiën en dat soort dingen zeg maar dat daar iets meer ondersteuning is.	Overbrugging	Meerwaarde Homerunhuis
3.2.4	Ik denk dat de kans op terugval groter is. Op de lange termijn zeg maar, wij proberen dat nu wel een beetje te ondervangen door dus al de ambulante woonbegeleiding in te zetten maar de vraag is best wel groot	Kans op terugval	Meerwaarde Homerunhuis
3.2.5	Om mensen echt te leren om vanuit de opname zelfredzaam te worden daarin daar krijg je niet altijd de uren voor als	Ambulant begeleiden niet toereikend	Meerwaarde Homerunhuis

	ambulant woonbegeleider die soms nodig zijn.		
3.2.6	Maar voor 1 / 2 jaar dan heb je al een vrij lange periode waar in je iemand intensief begeleid en dat is wel heel mooi om dingen te kunnen bereiken	Intensieve begeleiding	Meerwaarde Homerunhuis
3.3.1	Langdurig en op alle levensgebieden dat het integraal is zeg maar, dat je niet een klein stukje doet maar het complete pakket. en ook gewoon als het moet letterlijk aan de hand meenemen. Echt naast iemand staan zeg maar	Begeleiding levensgebieden	Meerwaarde Homerunhuis
3.3.9	en dat is met onze cliënten helemaal op het moment dat jij geen veilige plek hebt om te wonen ja dan ga je ook makkelijk gebruiken want het maakt toch allemaal niet uit, en als je een huisje hebt en je weet wat je opgeeft dan maken mensen alweer andere keuzes. op het moment dat jij werk hebt waar je gewaardeerd wordt, waar je het naar je zin hebt. dan heb je ook dan ga je ook nadenken want ik moet vanavond niet zoveel drinken want ik moet morgenochtend gewoon weer fris aan het werk zeg maar. kijk op dat soort gebieden, als dat goed zit, nou dat zien we ook	Belang veilige plek/werk	Meerwaarde Homerunhuis
3.4.1	Ja absoluut dat is ontzettend gebrek aan, weet je we doen nu van alles. maar het is een beetje gebouwd op los zand dat zo voelt het een beetje. Je hebt je consult, dan maak je mooie afspraken maar vervolgens loopt iemand weg en dan is het alweer weggevlogen weet je wel. En om die verbinding met wonen te vinden ja dat is van groot belang	Verbinding wonen	Meerwaarde Homerunhuis
3.5.1	En dan is het soms wel inderdaad zoeken wat is een passende woonvorm, wat je ook nog wel vaak tegenkomt is woonvormen die vooral gericht zijn op LVB maar die het dan heel lastig vinden om de verslaving goed mee te nemen of daar ja wat is daar een passend beleid hoe ga je daar mee om, hoe ga je met gebruik in huis om	Passende woonvorm	Meerwaarde Homerunhuis
3.5.2	Ja ik denk, ja en dan denk ik ook beetje vanuit de kliniekperspectief dat we, we zijn daar ook wel heel wat jongeren tegengekomen, ja die die stap, die die ontwikkelingsstap gewoon niet verder kunnen maken die blijven hangen in het blowen of sterke middelen. En daardoor eigenlijk gewoon die stap naar	Te grote ontwikkelingsstap	Meerwaarde Homerunhuis

	zelfstandigheid niet kunnen maken en die dan ook moeilijk te plaatsen zijn in een woonvorm vanwege het gebruik of het risico van terugvallen in het gebruik		
3.5.3	Goed het is best wel soms kan je misschien wel ook een opname mee voor zijn. Als je voor de rest iemand goed inbed, kan je daarmee natuurlijk al heel veel mee ondervangen. Dat soms een kliniek niet nodig is.	Opname voorkomen	Meerwaarde Homerunhuis
3.5.5	Dus daar zit wel ergens een gat tussen ambulant en klinisch en ja voor die doelgroep is het juist ja als je daar niet ergens in kan grijpen dan loop je voor de rest van je leven vast, terwijl als je daar de goede draai kan maken ja dan kan iemand nog allerlei kansen ontwikkelen zeg maar	Vroegtijdig ingrijpen	Meerwaarde Homerunhuis
3.5.31	Nee maar dat je echt aansluitend kijkt van, nu gaan we de eerste drie vier maanden opname, dat kan wij hebben ook een jeugdkliniek of een lvb kliniek waar ook jongeren zitten. Want het is echt zonde als die mogelijkheden er wel zijn, maar daar valt dan een gat tussen, dat is echt een perfect traject dat je van opname naar zo'n trainingshuis gaat. En dan nog meer naar een stukje zelfstandigheid	Opvullen gat na behandeling	Meerwaarde Homerunhuis
3.5.32	Ja want als iemand dan toch weer, bijvoorbeeld je moet nog een half jaar wachten, Dan zit iemand weer in zijn oude netwerk, in zijn oude omgeving dat is misschien niet optimaal. En als hij wel na opname op alle levensgebieden Waar het belangrijk is begeleiding krijgt. ja dan heb je natuurlijk een perfect traject	Opvullen gat na behandeling	Meerwaarde Homerunhuis

KERNLABEL MEERWAARDE SAMENWERKING

Fragment	Tekst	Label	Kernlabel
1.1.24	Lojal heeft denk ik iets meer kennis van het psychische stuk dus daarin kun je elkaar wel heel mooi aanvullen	Kennis psychische problemen	Meerwaarde samenwerking
1.1.25	Het maakt voor de cliënten gewoon veel makkelijker om een keer een gesprek te hebben met iemand die veel kennis heeft van verslaving en hoe kom je hoe kom je binnen de verslavingszorg om gewoon eerst maar eens gesprekken te hebben en hoe word je uiteindelijk toch geleid naar	Meerwaarde voor cliënt van samenwerking	Meerwaarde samenwerking

	misschien zelf wel een opname een kortdurende opname voor detox		
1.1.26	Ja heel erg en dat is wat Tactus heel erg mist en waardoor ze het ook prettig vinden om met ons dan contact te hebben op het moment dat zij merken dat ze te maken hebben met LVB problematiek dan wordt altijd ook wel eventjes contact gelegd al is het niet altijd een cliënt die bij ons in zorg is echt zo van ja dit en dit is er aan de hand zouden jullie er nog iets extra's in kunnen als het gaat om andere levensgebieden en andersom is het ook zo,	Afstemming rol organisatie samenwerking	Meerwaarde samenwerking
1.1.28	Door het makkelijk te hebben, minder korte lijntjes, een gezicht in plaats van een organisatie.	Korte lijnen	Meerwaarde samenwerking
1.2.1	We kunnen natuurlijk gebruik maken van alle producten en diensten van Pluryn. Therapeuten, cognitieve gedragstherapie, EMDR of PMT of wat dan ook. Die kunnen daar vandaan komen zeg maar en die kunnen hier ingezet worden	Ervaring LLC Ede	Meerwaarde samenwerking
1.2.26	Dus elkaar aanvullen in kennis. Antwoord respondent: Ja	Aanvulling kennis	Meerwaarde samenwerking
1.3.27	een visie op moeten ontwikkelen samen met hun. en kunnen wij heel veel gebruik maken van hun kennis	Visie ontwikkelen over verslaving	Meerwaarde samenwerking
1.3.29	vooral de kennis van de verschillende organisaties	Kennis organisaties	Meerwaarde samenwerking
1.4.36	dat kennis delen	Kennis delen	Meerwaarde samenwerking
1.4.39	voor de verslavingsdoelgroep de korte lijnen	Korte lijnen	Meerwaarde samenwerking
1.5.19	Nou ik denk dat je sowieso wel een partner nodig hebt binnen de GGZ die ook met LVB kan werken dus daarin ook behandeling kan bieden. Ik denk dat dat wel een meerwaarde is.	Samenwerking GGZ	Meerwaarde samenwerking
1.5.24	korte lijnen heel fijn zijn voor deze doelgroep. En dat we eventueel ook kunnen zeggen van hè één team één plan soort van, (...) dat we juist onze krachten bundelen en dat we zeggen dat we één keer in de zoveel tijd komen we met elkaar en dan is de cliënt is het middelpunt en dan gaan we het over de cliënt hebben zo van hè waar sta je nu en waar wil je naartoe en dat tie dat niet bij ons moet	Korte lijnen, krachten bundelen	Meerwaarde samenwerking

	doen en bij Pietje en bij Jantje, maar dat tie dat in één keer doet.		
1.6.15	Ja dat er dus 24 uur op een dag iemand is. Ja van Humanitas, we kunnen wel iets langer bereikbaar zijn dan kantoortijden, maar deze jongeren hebben ook 's avonds vragen, hebben ook 's nachts vragen, hebben ook in het weekend vragen, ja dat er dan altijd iemand is dan is er ook altijd iemand bereikbaar en hoeven ze niet langer met hun problemen rond te lopen.	24 uur bereikbaar	Meerwaarde samenwerking
1.6.16	Nou dan denk ik wel dat je die hele specifieke organisaties hebt die echt kennis hebben die samen wel een heel goed product neer kunnen zetten	Goed product neerzetten	Meerwaarde samenwerking
2.1.19	dat je daarin een beter aanbod aan de doelgroep kunt bieden. dat is sneller geholpen kunnen worden, beter geholpen kunnen worden.	Beter aanbod doelgroep	Meerwaarde samenwerking
2.1.21	en als je het hebt over specifiek in de behandeling dan haal je de kennis van buiten. als het over psychiatrische problematiek gaat Wij hebben een aantal cliënten die gewoon naar GGnet gaan of naar VGGnet. die vanuit daaruit een stuk behandeling krijgen, gesprekken of medicatie of afstemming dat soort dingen.	Behandeling uitbesteden	Meerwaarde samenwerking
2.2.19	de lijntjes korter, dan is het niet zo'n stap om naar verslavingszorg te gaan (...) laagdrempelig	Kortere lijnen, laagdrempelig	Meerwaarde samenwerking
2.3.13	is juist mooi dat je er verschillende disciplines wat ik net al zei, je kunt niet alles weten	Verschillende disciplines	Meerwaarde samenwerking
2.3.14	Je versterkt elkaar alleen maar. je kunt ook vanuit je eigen omgeving, vanuit de directe omgeving van de klant, kun je, kun je de zorg bieden	Elkaar versterken	Meerwaarde samenwerking
2.4.19	zie vooral ook het voordeel van Tactus daarin. omdat verslavingszorg toch ook wel een heel groot probleem is een aan het worden is binnen de woongroepen en binnen het ambulante werk	Inzet verslavingszorg	Meerwaarde samenwerking
2.5.15	Ik denk dat we veel sneller dan kunnen uitwisselen. Dus veel sneller zeg maar cliënten bij de juiste match kunnen hebben	Sneller een juiste match	Meerwaarde samenwerking
2.5.16	Ik denk dat Tactus en Humanitas ander soort expertise in huis hebben dan dat wij dat hebben	Delen van expertise	Meerwaarde samenwerking

2.5.17	En Tactus die heeft natuurlijk helemaal een bijzondere expertise in deze. En Humanitas heeft echt veel meer expertise in huis, dan wij dat hebben, op het zwaardere LVB verhaal zeg maar	Delen van expertise	Meerwaarde samenwerking
2.5.18	ik denk dat met name uitwisseling, gewoon dat werkt. Gewoon casuïstiek uitwisseling. Dat werkt. En daarin krijg je erkenning van elkaars expertise	Uitwisseling casuïstiek	Meerwaarde samenwerking
3.1.16	Voordelen, ja als een organisatie ergens goed in is dan kun je samen ben je dan wat betreft eh, samen heb je dan nog een mooier product dan als je het alleen moet doen.	Mooier product bieden	Meerwaarde samenwerking
3.2.23	je hebt met elkaar je eigen expertise waardoor je bij elkaar kan aansluiten en daardoor een bredere doelgroep kunt begeleiden en ondersteunen. Ik denk dat dat het grootste voordeel is	Expertise/aansluiting	Meerwaarde samenwerking
3.3.22	drempel verlaging	Drempelverlagend	Meerwaarde samenwerking
3.3.23	Kennis vergroten bij personeel	Kennis vergroten	Meerwaarde samenwerking
3.4.18	Dat ze beter begeleid worden.	Betere begeleiding	Meerwaarde samenwerking
3.5.35	ik denk dat het heel erg prettig is om een kort lijntje te hebben en te weten van he, hier is zo'n leer-werk traject of he zo'n trainingstraject. Dat je gewoon korte lijntjes hebt met aanmelden en overleg van goh kan dit een cliënt zijn voor he voor jullie he, dat dat, en over en weer van wij hebben hier toch een beetje, wij zitten hier met ons handen in haar met deze cliënt rondom gebruik. Ik denk dat dat daar zie ik zeker wel meerwaarde in	Korte lijnen en meer overleg	Meerwaarde samenwerking

KERNELABEL ONTBREKEN HOMERUNHUIS

Fragment	Tekst	Label	Kernlabel
1.6.4	de situatie waarin ze op dat moment wonen of verkeren zal dan niet meer voldoen aan hun vraag	Gevolg geen Leef-leertraject	Ontbreken Homerunhuis
1.6.6	als die dan niet de goeie hulp krijgt wanneer die dat nodig heeft, dan blijft de een paar maanden langer in de verslaving hangen zeg maar. En geld en schulden	Ontstaan problemen	Ontbreken Homerunhuis
2.1.5	Daar komen ze op plekken terecht waar minder begeleiding is dan dat zij nodig hebben. En dan het zijn vaak overlevers dus die overleven het wel dat is ook het	Geen passend aanbod	Ontbreken Homerunhuis

	punt niet, of zij daar daadwerkelijk een stap verder mee komen Kijk dat is dan weer de vraag.		
2.2.4	niet zelfstandig kunnen functioneren in de maatschappij, ik denk dat zij vast gaan lopen of in verslaving, of een dagbesteding geen structuur	Gevolg geen Leef- leertraject	Ontbreken Homerunhuis
2.4.5	Ik denk dat zij vastlopen, zij gaan vastlopen in andere gebieden omdat ze te veel ballen omhoog moet houden. te veel moeten nadenken over wat van het doen zijn, bijvoorbeeld op het werk wel hun ding doen, omdat het gaat zoals het altijd gaat. en dat willen ze thuis de plank mislaan en een huishouden kan niet op orde komen of ze lopen geestelijk vast. meestal kunnen ze de bal best lang hoog houden, maar als die bal omlaag valt dan vallen hun ook hard. en dat is als je als ambulant begeleider constant wel mee bezig bent om zijn eigenlijk te beschermen, een stukje bescherming van doe het nou stap voor stap. en ik denk zo'n leef- leertraject dan krijgen ze het stap voor stap. En daarna kunnen ze het over pakken en op alle levensgebieden wat beter functioneren	Vastlopen en overvragen	Ontbreken Homerunhuis
3.1.3	Die gaan terugvallen in gebruik, die komen natuurlijk weer in de oude situatie, dus er moet iets tussen,	Kans op terugval	Ontbreken Homerunhuis
3.3.2	Ja dan gaan ze teveel tussen wal en schip vallen vaak en zeker als wij ze zien dan is er ook sprake van gebruik. een kwetsbare doelgroep die beïnvloedbaar is en die wordt ook beïnvloed door de slechte mensen zeg maar in de maatschappij	Tussen wal en schip	Ontbreken Homerunhuis
3.5.4	wat een lastig stuk is, is dat mensen weer terugkeren in hun eigen netwerk met eigen gebruikersvrienden en dat soort dingen en dan zit je heel snel weer in het oude. Op het moment dat daar geen intensieve begeleiding op zit en dan soms een paar uurtjes per week ondersteuning of woonbegeleiding daar kom je dan ook niet verder mee	Woonbegeleiding niet toereikend	Ontbreken Homerunhuis

KERNEL LABEL ROL HUMANITAS DMH

Fragment	Tekst	Label	Kernlabel
1.1.19	de kennis van deze doelgroep, het Homerun stuk dan denk ik dat het heel goed aansluit bij deze doelgroep	Kennis van doelgroep	Rol Humanitas DMH

1.1.20	manier van werken ook zoals we dat binnen Homerun doen is denk ik ook voor een leef-leercentrum heel goed dat dat geïmplementeerd kan worden	Ervaring Homerun	Rol Humanitas DMH
1.1.21	korte trajecten, veel evaluatiemomenten, veel met cliënten samen, veel nieuwe doelen opstellen, dat elke keer een beetje blijven bespreken met elkaar, vooral met de cliënt	Werkwijze Humanitas DMH	Rol Humanitas DMH
1.5.22	Een stukje expertise op de LVB denk ik, Dat je weet als begeleiding, hoe reageer ik hierop wat zet ik uit, wat zet ik niet uit. Hoe krijgt ik cliënten in beweging.	Expertise begeleiding LVB	Rol Humanitas DMH
1.6.14	Nou ik denk dat het voor de normale woonbegeleiding, dus zoals ik de normale woonbegeleiding zie is dat er echt iemand fysiek aanwezig is of in de woonkamer of samen kookt met de jongeren of in ieder geval die echt aanwezig is voor de vragen die rondom het wonen gaan.	Fysiek aanwezig begeleiding	Rol Humanitas DMH
1.6.14	En ik denk als Humanitas zijnde echt gewoon veel meer tijd is voor hele specifieke vragen	Aanspreekpunt specifieke vragen	Rol Humanitas DMH

KERNLABEL ROL TACTUS VERSLAVINGSZORG

Fragment	Tekst	Label	Kernlabel
1.5.23	Hun hebben die expertise over drugs en over de behandeling daarop	Expertise drugs behandeling	Rol Tactus Verslavingszorg
3.1.1	We doen binnen Tactus Verslavingszorg intake, behandelingen, we volgen mensen in een traject, als op intake komen of behandeling en we hebben nog een soort nazorgtraject	Behandelingstraject bieden	Rol Tactus Verslavingszorg
3.1.14	De inbreng van verslaving en behandelingen, signaleren van verslavingsproblematiek, en we kunnen natuurlijk altijd bij als het iemand toch niet lukt van of het gewoon moeilijk krijgt kunnen we hier ook weer tijdelijk een Detox doen of dat soort dingen	Inbreng van kennis en behandeling	Rol Tactus Verslavingszorg
3.1.15	Dat doet Tactus ook, in Deventer zit een afdeling preventie en die zou ook veel kunnen die geven cursussen in dat soort.	Cursussen geven	Rol Tactus Verslavingszorg
3.2.22	Ja maar goed er zijn ook heel veel korte lijnen ook binnen Tactus zeg maar waar heel veel trainingen en ontwikkelingen op gebied van verslaving en dat gedrag wat daar bij hoort en ik denk dat stuk is soms best wel lastig wat ik al zei van het vallen	Inbreng van kennis	Rol Tactus Verslavingszorg

	en opstaan van cliënten, het shopgedrag en hoe ga je daar dan mee om he.		
3.3.12	Je stelt wel die norm dat je met elkaar uitstraalt Hoe je er tegenaan kijkt in wat we belangrijk vinden. Zeg maar met die worsteling en hoe maak je dat dan bespreekbaar en stel je die grenzen of niet. en ik denk daar kunnen wij ze echt wel helpen.	Ondersteunen beleid maken	Rol Tactus Verslavingszorg
3.3.12	En een stukje verdieping, behandeling. daar hebben we gewoon veel mee te maken dat zorg dat ze bij ons binnen komen.	Verdieping behandeling	Rol Tactus Verslavingszorg
3.3.12	en met laagdrempeligheid dat is ook wel een ding, veel mensen zeker ook LVB-ers vinden het dan lastig een stap om naar de verslavingszorg te gaan terwijl als wij dan daar komen of ze zien dat hun huisgenoten ook gaan dan is het al veel minder eng zeg maar. En dan als we daar komen en we zijn gewoon een naam met een gezicht dan is het al heel anders dan oer zij zijn de verslavingszorg	Laagdrempeligheid	Rol Tactus Verslavingszorg
3.3.15	We geven ook wel voorlichting enz. bij LVB is het vaak net ook wel even een keertje vaker maar ja Jullie kennen het. Maar het heeft vaak te maken met onwetendheid Dat mensen dat doen Of blijven gebruiken dan met. of gewoonten of zo dat ze zich bewust zijn dan dat ze echt wat aan doen zijn. Dus daar hebben wij echt nog wel een rol vind ik als verslavingszorg instelling. en dat je daar mee als begeleider ook goed weet hoe het werkt en wat middelengebruik doet kunnen ze daar ook beter keuzes in maken waar ze zelf ook achter staan	Voorlichting geven	Rol Tactus Verslavingszorg
3.3.21	Ik denk een stuk scholing voor het personeel	Scholing personeel	Rol Tactus Verslavingszorg
3.3.21	meedenken op casus niveau.	Meedenken casus	Rol Tactus Verslavingszorg
3.3.21	misschien ook wel een stukje beleidsontwikkeling of hoe zeg ik dat we denken ook wel met LVB instellingen mee vaak in hoe hanteer je nou de huisregels, of wat doe je daar in welke afspraken En dat is een beetje wat ik net schetste dat vaak uit onwetendheid gaan mensen Hè mensen dingen tolereren en zo dus daar zouden wij in mee kunnen denken	Meedenken beleidsontwikkeling	Rol Tactus Verslavingszorg

3.3.21	en ik denk in korte lijnen richting de behandeling dat we daar in elkaar ook echt kunnen versterken. doordat vaak begeleiden zeg maar best wel goed contact met iemand en die kunnen ook de drempel weer verlagen voor ons zo is het zeg maar weer een win-winsituatie.	Drempelverlagend richting behandeling	Rol Tactus Verslavingszorg
3.4.15	Ja ik denk gezamenlijk een visie ontwikkelen op hoe je verslaving ziet en hoe je omgaat met terugval en hoe je omgaat met gebruik, behandeling verslavingsbehandeling de CGT+ MDOD, groepen desnoods ook op locatie aan kunnen bieden. in het trainingshuis, dat stuk denk ik	Visie verslaving	Rol Tactus Verslavingszorg
3.4.16	En ook personeel scholen	Personeel scholen	Rol Tactus Verslavingszorg
3.4.17	weet je ik vind wel als je zo'n trainingshuis met lvb en verslaving werkt moet je de scholing van Tactus hebben gehad. dat is wel een hele goede scholing over lvb en hoe daar mee om te gaan. de training van collega's is daarin wel heel belangrijk.	Advies Tactus	Rol Tactus Verslavingszorg
3.5.34	Nou ik denk dat het dan heel belangrijk is om een kort lijntje te hebben op het gebied van de verslavingsbehandeling of als er zorgen zijn rondom cliënten dat bijvoorbeeld ze is hier daar snel gezien kunnen worden van he is er iets meer nodig op dit vlak of voor de medewerkers. Dat kan inderdaad kleinschalig of deskundigheidsbevordering van Tactus zelf. Wij kunnen daar dingen in afgesproken worden, dus ik denk op individuele basis en breder qua deskundigheidsbevordering (...) ik denk dat qua verslaving dat het is goed om dat periodiek te doen. Een beetje bijscholing	Korte lijnen, deskundigheid bevorderen	Rol Tactus Verslavingszorg

KERNEL LABEL ROL WOONZORG LOJAL

Fragment	Tekst	Label	Kernlabel
1.1.22	kennis op het gebied van beschermd wonen	Kennis beschermd wonen	Rol Woonzorg Lojal
2.1.2	Wij bieden wonen, wij bieden ambulante begeleiding, en we doen ook nog dagbesteding. dat is meer bedoeld voor jongeren met die een woon indicatie hebben, geen dagbesteding hebben.	Verschillende hulpverleningsvormen	Rol Woonzorg Lojal

2.1.17	boel ervaring met deze doelgroep, nou dat is één en twee we weten ook een heleboel in de Achterhoek	Ervaring doelgroep	Rol Woonzorg Lojal
2.1.18	Nou ja wij kunnen zorgen voor het wonen, met een ook hoe heet het mensen zijn aan die iedereen meedoen, die dus een overstap maken naar zo'n locatie. en daar sowieso de begeleiding bieden dus dat kan.	Woning/begeleiding bieden	Rol Woonzorg Lojal
2.2.17	Lojal wel toegankelijk zijn voor de doelgroep, en dat wij ook mensen met gedragsproblematiek dat we wat je bij een licht verstandelijk beperkten ook vaak ziet, ja dat we daar ook toegankelijk voor zijn, vaak worden die mensen weer afgestoten weggestuurd En dat proberen wij vooral juist niet te doen.	Toegankelijk voor doelgroep	Rol Woonzorg Lojal
2.2.18	Kennis en ervaring van de doelgroep, begeleiding van mensen met een licht verstandelijke beperking en psychiatrische problematiek	Expertise doelgroep	Rol Woonzorg Lojal
2.3.17	de woonbegeleiding, Ik denk dat Lojal daar de meeste kracht heeft zitten. ja de woonbegeleiding en dat kan groepswerken zijn op de groep. of individuele op de ambulante woonbegeleiding	Woonbegeleiding	Rol Woonzorg Lojal
2.4.18	vooral het stukje structuur kunnen wij bieden	Structuur bieden	Rol Woonzorg Lojal
2.4.18	en het stukje Hoe om te gaan met jongeren die die net buiten de boot vallen	Omgang jongeren buiten de boot	Rol Woonzorg Lojal
2.5.13	Lojal onderscheid zich doordat ze echt groepsgericht wat dingen doen. En sommige jongeren kunnen in de begin fase zeg maar, niet meer het vertrouwen hebben in dat ze door een volwassene geholpen willen worden. En vanuit de groep zouden we daar de verbinding mee kunnen maken. Ik denk dat daar Lojal krachtig in is. Lojal staat hier in de Achterhoek bekend als een organisatie die niet opgeeft, wat er ook gebeurt	Groepsgericht, kracht van Woonzorg Lojal	Rol Woonzorg Lojal
2.5.14	we hebben ook mensen in dienst die daar ook, daarin getraind zijn (...) met verbale agressie maar wie dan gewend zijn om te blijven staan. En ook bij zichzelf kunnen reflecteren (...)Dus die getraind zijn om niet in de directe relatie te gaan staan	Getrainde medewerkers	Rol Woonzorg Lojal

KERNLABEL VERSLAVING HOMERUNHUIS

Fragment	Tekst	Label	Kernlabel
1.1.29	als jij een regel gaat stellen dat de eis is dat iemand niet verslaafd mag zijn en dat hij niet mag gebruiken omdat hij anders niet mag komen dan gaan wij echt 80 procent van de doelgroep missen en de belangrijkste doelgroep missen, ik vind het voor de doelgroep belangrijk dat zij niet per definitie moeten stoppen met gebruik om in aanmerking te komen als inwoner van het leef-leercentrum	Regels over toestaan verslaving	Verslaving Homerunhuis
1.1.30	Maar je moet natuurlijk wel binnen het centrum hele duidelijke regels gaan stellen en dat ontzettend goed in de gaten gaan houden.	Duidelijke regels	Verslaving Homerunhuis
1.2.17	Harddrugsverslaving om binnen te komen wel	Contra harddrugs verslaving	Verslaving Homerunhuis
1.2.18	Kijk, iemand die verslaafd is aan harddrugs, dan draait het bestaan alleen maar om die harddrugs. Je gaat dan dus gewoon niet leren.	Harddrugs alles bepalend	Verslaving Homerunhuis
1.3.25	je ziet jongeren waarvan je weet, daar is het zo voor liggend, daar moet eerst wat aan die verslaving gebeuren voordat we verder kunnen	Verslaving voorliggend	Verslaving Homerunhuis
1.3.26	want op het moment dat je zegt je mag geen alcohol gebruiken of geen drugs gebruiken en ze stromen uit dan hebben ze niet geleerd om mee om te gaan	Leren omgaan met verslaving	Verslaving Homerunhuis
1.3.28	afstemming met Tactus, met ons, met gedragsdeskundige, Dan kijken we ja wat verwachten we nou, wat heeft iemand voor gedrag laten zien, wat voor patronen zien we en denken we dat het gewoon te behandelen is als iemand bij ons woont tijdelijk of niet. En wat gebeurt als iemand gewoon bij ons woont en werk heeft het kan zomaar zijn dat het een enorme bijdrage is op het terugdringen van verslaving. Daarom moet je altijd goed kijken naar wat voor gezonde prikkels brengen we zelf in om die verslaving terug te dringen.	Visie op verslaving	Verslaving Homerunhuis
1.4.15	behoefte is aan die kaders. wat doen we nou met drugs, dat wordt daar ons beleid erop, wat doen we met alcohol, wat doen we met bezoek die blijft overnachten	Heldere regels start	Verslaving Homerunhuis

1.4.30	dus het moet niet op de voorgrond staan (...) maar dan moet je wel naar de detox toe en anders moet je op een gegeven moment weg. want dan kun je ook niet meer begeleiden	Regels over toestaan verslaving	Verslaving Homerunhuis
1.4.31	het verkrijgen van de middelen is belangrijk en daar is geen afspraak mee te maken	Harddrugs alles bepalend	Verslaving Homerunhuis
1.4.32	Ja dat maakt leren echt onmogelijk	Drugs maakt leren onmogelijk	Verslaving Homerunhuis
1.4.33	Je dingen niet gewoon kan verbieden (...) iedereen mag drinken iedereen mag een bepaalde hoeveelheid wiet in zijn bezit hebben, dus het is ook geaccepteerd maatschappelijk. en het maakt het lastig dat je allerlei processen dan ziet ontstaan binnen die Club jongeren. waarbij je geen grip meer hebt	Drugs maatschappelijk geaccepteerd	Verslaving Homerunhuis
1.5.13	als het echt voorliggend is, dan kunnen de begeleiders natuurlijk heel hard gaan werken maar dan heeft het geen nut. Want dan gaan ze daarna blowen en dan zijn ze het allemaal weer vergeten wat je daarvoor hebt gemeld. Dus ze moeten ook echt wel die intrinsieke motivatie hebben om daar uiteindelijk ook ja mee te stoppen	Intrinsieke motivatie stoppen drugs	Verslaving Homerunhuis
1.5.14	daarin goed moet selecteren en regels moet uitzetten	Duidelijke regels	Verslaving Homerunhuis
1.5.15	duidelijke visie zijn	Visie	Verslaving Homerunhuis
1.5.21	de zware gevallen dat dat niet helpend is want die moeten eerst aan hun verslaving gaan werken voordat je ze in een leef-leer centrum moet stoppen (...) dat het niet lukt om dat als ze zo zwaar verslaafd zijn dat alles voor de drugs gaat, dan kun je hele mooie doelen verzinnen maar dan gaan ze er niet aan werken want die drugs of die alcohol is voorliggend	Visie toelating jongeren harddrugsverslaving	Verslaving Homerunhuis
1.6.11	Ja ik vind het ik vind het wel heel dubbel want eigenlijk bijna alle jongeren waar we mee werken die hebben wel een verslaving, anders gaat het ook niet zo slecht. Dus ik denk als je echt in de voorwaarden gaat zetten dat iemand niet mag drinken of geen drugs mag gebruiken dan zitten alleen de brave jongeren met een beperking dan in je woonvorm. Ja dat zullen er niet zoveel zijn. En dan krijgen degene die juist die hulp nodig hebben die krijgen dan nog steeds niet	Visie toelating jongeren verslaving	Verslaving Homerunhuis

1.6.12	want dan zou je als jongere op vrijdagavond ook geen biertje of geen wijntje mogen drinken. Maar goed, je moet wel voorkomen dat er onder je dak gewoon niet teveel gebruikt wordt omdat de jongeren ook onder elkaar, met elkaar omgaan en er moet niet gedeald worden er moet geen feestje gehouden, dus ik denk dat het echt een heel lastig onderwerp is van hoe hou je daar nu toezicht op want ze krijgen het toch wel binnen en ze komen er toch wel aan.	Voorkom teveel gebruik	Verslaving Homerunhuis
2.1.15	als ze echt verslaafd zijn, dan moeten ze naar een specifieke verslavingskliniek, verslaving is anders ook zo voorliggend op alle andere problematiek	Verslaving voorliggend	Verslaving Homerunhuis
2.1.16	Nee gewoon niet	Visie toestaan verslaving	Verslaving Homerunhuis
2.2.12	mensen met een verslaving die moeten natuurlijk ook wel geholpen worden. Ik denk het is heel lastig hoor, De Mate van verslaving is natuurlijk ook nog wel een beetje bepalend en de middelen, Ja het is gewoon lastig en dan mag natuurlijk hier binnen de locatie nooit wat gebruikt worden. Dat gebeurt natuurlijk ook wel maar, dat blijft Lastig, dat is ,Ik vind wel ja die moeten ook wel binnenkomen.	Visie toestaan verslaving	Verslaving Homerunhuis
2.2.14	ik denk wel dat je het hebt over jongeren binnenlaten, denk ik als de verslaving echt in de problematiek voorop staat weet ik niet of dit de goede plek is, dan kun je beter voor behandeling bij Iriszorg gaan.	Visie toestaan verslaving	Verslaving Homerunhuis
2.2.15	maar als je echt begeleiding hebt en je bent verslaafd, dat blijft natuurlijk altijd lastig en ik denk dat je dat ook per persoon moet bekijken. Het moet natuurlijk niet zo zijn dat straks de hele groep aan het blowen is of zoiets.	Visie toestaan verslaving	Verslaving Homerunhuis
2.3.12	Oké er komt iemand binnen en dan spreek je af oké jij bent Verslaafd, hierbinnen wordt niet gebruikt in de directe omgeving wordt niet gebruikt, dan doe je het maar wat verder weg. je hebt dan wel aangeven dat je wilt stoppen met met gebruik, Dus we gaan het traject in zetten	Duidelijke regels	Verslaving Homerunhuis
2.4.17	Nee dat vind ik niet, je ziet het een verslaving bovenliggend is en ik vind dat verslaafde jongeren, andere jongeren in de weg zitten	Visie toelating jongeren verslaving	Verslaving Homerunhuis

2.4.20	wil ze wel begeleiden op het stukje wonen op een stukje zelfredzaamheid, maar zo'n verslaving zat toch wel vaak een heleboel in de weg en hele grote ontwikkeling in de weg.	Verslaving voorliggend	Verslaving Homerunhuis
2.5.12	nee want ik denk dat het bij heel veel jongeren dat verslavingsproblematiek echt wel een issue is. Ik denk dat het belangrijk is, misschien moeten we dat doel dan wel voorop stellen, dat het bespreekbaar is. En dat je, dat er in ieder geval een bepaalde alliantie met elkaar hebt, zeg maar van we gaan er wat mee doen.	Verslaving bespreekbaar maken	Verslaving Homerunhuis
3.1.11	Middelenvrij, anders is het kansloos	Middelenvrij	Verslaving Homerunhuis
3.1.12	Maar daarom moet je misschien meerdere beschermde woonvormen hebben ook op verschillende locaties, de één die er voor kiest en zeg van ik ben middelenvrij en dat blijf ik ook en daar wil ik anders aan doen samen met jullie, en een afdeling waar dat misschien minder sterk is.	Keuze maken	Verslaving Homerunhuis
3.1.13	Niet door elkaar heen	Keuze maken	Verslaving Homerunhuis
3.2.18	Ik denk dat dat wel goed mogelijk is maar ik denk dat iemand wel op dat moment gewoon stabiel moet zijn.	Visie toestaan verslaving	Verslaving Homerunhuis
3.2.19	Dat er, dat iemand een periode in ieder geval niet gebruikt heeft en die periode zal in ieder geval wel langer dan een maand moeten zijn, dat zo ie zo wel. Maar ik denk dat het mooiste zou zijn dat iemand vanuit een opname terecht zou komen.	Verslaving stabiel	Verslaving Homerunhuis
3.2.20	Ik moet heel eerlijk zeggen dat ik daar niet echt een onderscheid in maak	Geen onderscheid	Verslaving Homerunhuis
3.3.3	Je praat natuurlijk nu met een verslaving zorginstelling Ik zou zeggen middelengebruik en ook de beïnvloedbaarheid daarin dat dat echt wel een ding is dat je ziet dat geld verdwijnt of mensen zich wat raarder gedragen of onvoorspelbaar	Aandachtspunt middelengebruik	Verslaving Homerunhuis
3.3.11	en wat we bij LVB instellingen ook wel zien, norm stellen dat is ook wat ze lastig vinden	Norm stellen	Verslaving Homerunhuis
3.3.13	In die zin dezelfde norm hanteren als in de maatschappij zeg maar, maar dat is in deze regio nogal een ding, Niks onder de 18, hier vinden ze soms dat ze er nog wel een uitzondering op zijn soms.	Norm stellen	Verslaving Homerunhuis

3.3.14	dus ik denk er zit ook wel heel wat in het preventief stuk en zeker ook wel bij LVB-ers.	Preventief	Verslaving Homerunhuis
3.3.16	Ja ik denk dat je dat per setting moet kijken wie je bij elkaar zet. ik vind dat als je veel kwetsbare mensen bij elkaar zet dat je, dat je eigenlijk wel heel strak in de norm moet zitten, de beïnvloeding gevaar is heel groot. Dus dat is wel heel goed om met elkaar over na te denken.	Norm stellen	Verslaving Homerunhuis
3.3.17	Wel kijken welke doelgroep je binnenhaalt sommige gebruiken gewoon dan ben je al lang blij dat je ze binnen hebt. want dan ga je dat verbieden dan heb je gelijk je huis leeg, Dat is dan de andere kant. maar de norm kan ook zijn nog 3 maanden Maar je gaat wat te doen weet je wel of op gezette Tijden, of alleen in je eigen kamer en niet bij andere weet je wel. Ik denk dat we daar echt met elkaar naar cliëntgericht traject op zouden moeten maken. maar wel met uitgangspunten van zo niet of zo min mogelijk. Ik denk dat we daar echt wel strak in moeten zijn	Norm stellen	Verslaving Homerunhuis
3.3.18	Ja die is ook gewoon groter als je kwetsbare mensen bij elkaar zet dat gebeurt, en ondanks dat die gebruiken vaak ook mensen LVB zijn, vaak op hun stukje zijn ze heel slim, zeker in het misbruiken van mensen	Misbruiken van mensen	Verslaving Homerunhuis
3.3.19	Ja voordat je het weet worden andere kwetsbare mensen die daar ook wonen misbruikt om dingen te ritselen of dingen op hun naam te laten zetten	Beïnvloedbaar gedrag	Verslaving Homerunhuis
3.3.20	ook als bescherming naar andere bewoners zou ik bijvoorbeeld strak in de norm gaan zitten maar goed wat ik zeg het is voor nu kort door de bocht om te zeggen doe maar niet maar wel echt bekijken per cliënt. een uitgangspunt is niet verkeerd en dan is alcohol nog weer anders dan drugs omdat drugs zijn over het algemeen duurder Dus daar komt automatisch ook meer criminaliteit bij kijken. Alcohol kan je nog redelijk als je het gebruikt binnen de maten houden	Norm stellen	Verslaving Homerunhuis
3.4.9	De externe structuur de begeleiding daarvan, veiligheid perspectief bieden, samenwerking met voor afgenomen afspraken met ook de Samenwerking met	Aandachtpunten begeleiding	Verslaving Homerunhuis

	verslavingszorg. en als dat een goed eenduidig beleid is dan is het helpend		
3.4.10	Nee maar dat zou ook vreemd zijn als dat als je doelgroep LVB en verslaving is. ja want dat vind ik heel vaak een verkeerde gedachte dat als iemand dan gebruikt dat het dan ja dat hij dan weg moet of dat hij dan op zijn kop krijgt want het is niet altijd een keuze ofzo	Visie toestaan verslaving	Verslaving Homerunhuis
3.4.11	Ja ja op gebruik, maar dat gebeurt ook je ziet heel veel instellingen als er gebruiken in huis is of het wordt dan half gedoogd Waardoor vervolgens al de LVB-ers aan het gebruiken zijn in huis Dat zie je heel snel. het mag toch en dan is het einde zoek want dan is de controle kwijt en wat je aan de andere kant ook ziet dat je dat iemand heel rigide wordt ofzo En dat is ook niet goed. dan verlies je iemand uit contact. En ik denk dat het dan op dat moment de samenwerking met verslavingszorg belangrijk is	Samenwerking verslavingszorg belangrijk	Verslaving Homerunhuis
3.4.12	Wat je vanuit de visie van verslavingszorg je moet hele heldere afspraken hebben hoe je daarmee omgaat, dat je een soort stoplichtmodel hebt hè, Waar je het hebt over die zucht en hebt over het gebruik. En als iemand dan over de streep is gegaan dat hij daarvoor in ieder geval gesprekken krijgt, dat daar over in gesprek gegaan wordt dat er opnieuw afspraken gemaakt wordt. Dat als het een tijdje niet goed gaat, dat er voor klinische voorzieningen van ons uit Tactus In beeld kunnen komen om, hè om dat stukje weer onder controle te krijgen, juist niet iemand afkeuren of iemand of iets gedogen want dat is juist wat heel hun leven al gebeurd is.	Heldere afspraken	Verslaving Homerunhuis
3.5.18	Nou dat vind ik eigenlijk met iedereen, met wat voor problemen ook. maar met iemand met verslavingsprobleem is het zo belangrijk om zinvol bezig te zijn overdag. het remt allerlei dingen, je bent bezig Je bent onder de mensen, het voorkomt piekeren Je hebt gewoon geen tijd om te gebruiken. je hebt verantwoordelijkheid je moet morgen weer werken	Belang dagbesteding	Verslaving Homerunhuis
3.5.26	En dan in bredere zin Denk ik vanuit management maar de leiding ook wat is de visie op gebruiken he in huis of op de verslavingsproblematiek. Wat doen we	Visie ontwikkelen over verslaving	Verslaving Homerunhuis

	een keer bijvoorbeeld als iemand is teruggevallen kan die dan blijven of niet. mag er gebruikt worden of niet. En wie wel en wie niet en waar wel en waar niet. En Hoe om te gaan met interne discussies daarover		
3.5.27	het maakt de boel een hoop complexer Als je verslaving in huis haalt Maar goed mijn uitgangspunt is dat die plekken er moeten zijn. Want het zijn juist de jongeren die ontzettend hard zo'n plek nodig hebben om hè want anders komen ze helemaal niet eruit. uit de problemen, dus ik denk wat mij betreft moet je het omgekeerd benaderen van die plekken zijn er nodig voor jongeren En hoe kan je dat, hoe kun je het zo doen dat het haalbaar is. en daarom heb je ook die expertise nodig.	Complexer maar noodzakelijk	Verslaving Homerunhuis

KERNLABEL ZELFREDZAAMHEID

Fragment	Tekst	Label	Kernlabel
1.1.5	Steeds meer proberen om de cliënten echt wel in zijn eigen kracht te laten of zetten en ook die verantwoordelijkheid heel erg bij de cliënten laten.	Visie is eigen kracht/verantwoordelijkheid	Zelfredzaamheid
1.1.6	vooral om te zorgen dat ze zelf zien wat je moet doen om je leven op de rit te krijgen maar vervolgens ook zo te houden. En dat lukt alleen maar door het samen te doen, dat kan niet anders.	Inzicht geven	Zelfredzaamheid
1.2.7	We zijn ook wel voortdurend bezig om verantwoordelijkheden aan te kweken bij jongeren. Zo van joh je bent zelf verantwoordelijk voor jou leven . We kunnen aan alle kanten jou daarin bijstaan om dat te gaan verwezenlijken. En af en toe ga je dus gewoon ook op je bek. En dat betekend dat we je af en toe gewoon ook op je bek laten gaan	Zelfredzaamheid stimuleren door loslaten	Zelfredzaamheid
1.3.15	Het is eigenlijk van belang dat de cliënten waar wij begeleiding aangeven zoveel mogelijk mee kunnen doen in de samenleving	Participatie in de samenleving	Zelfredzaamheid
1.3.16	de visie op zelfredzaamheid is eigenlijk, dat de cliënt altijd zelf aangeeft of hij daar dan wel gelukkig is, en dat wij daarin niet allemaal dingen overnemen maar dat we veel meer dialoog zijn.	Meer het dialoog aangaan	Zelfredzaamheid

1.3.17	zelfredzaamheid is dan dat wat de cliënt vind en zegt er net zoveel toe doet misschien nog wel meer dan dat wij vinden of zeggen.	Visie zelfredzaamheid Humanitas DMH	Zelfredzaamheid
1.3.18	cliënt is onze partner volstrekt gelijkwaardig. Dat is eigenlijk waar we heel erg voor staan En dat leidt wel tot een bepaalde vorm van zelfredzaamheid	Visie zelfredzaamheid Humanitas DMH	Zelfredzaamheid
1.3.19	zelf nadenken zelf prikkelen en uitdagen en gewoon in dialoog.	Advies zelfredzaamheid vergroten	Zelfredzaamheid
1.3.20	niet voor te schrijven maar heel erg aansluiten, van Waar zit de jongeren af te stemmen, en elke keer kijken of je toch ook alweer bij de jongeren terug kan leggen. niet zelf oplossen, maar werken aan het oplosbaar vermogen van de jongeren	Begeleiden met handen op rug	Zelfredzaamheid
1.4.16	zelfredzaamheid kan je natuurlijk heel praktisch opvatten. wat ik net al zei. maar het zit vaak al heel erg op psychische zelfredzaamheid	Psychische zelfredzaamheid	Zelfredzaamheid
1.4.17	Hoe reguleer ik mijn emoties, dat is ook een heel belangrijk onderdeel voor de zelfredzaamheid	Emoties reguleren	Zelfredzaamheid
1.4.18	Adaptief vermogen aan de maatschappij ook	Adaptief vermogen	Zelfredzaamheid
1.4.19	Verder hebben we wel wat hulpmiddelen als je denkt zo map als weet wat ik kan, ik weet wat ik kan weet wat je kan. dat is om inzicht te geven in LVB, werkboek seksualiteit wat een nu is om ook seksueel gebied en intimiteit en Vriendschap een stukje psycho-educatie te geven, en een stuk inzicht te geven. motiverende gespreksvoering dat is wel heel belangrijk	Inzet methodieken	Zelfredzaamheid
1.4.24	in kaart brengen wat is je netwerk	Netwerk in kaart brengen	Zelfredzaamheid
1.5.9	dat je op meerdere levensgebieden jezelf kunt redden. En kijkend naar zelfredzaamheid kan dat zijn een stukje op wonen, een stukje op werk en vrijetijdsbesteding. Maar ook een stukje zelfredzaamheid van hoe ga ik verantwoordelijk om met drugs en alcohol. Het netwerk en de familie, hoe kunnen we dat inzetten om jou in je kracht te zetten. En dat je juist ook vraagt van wat is een negatief netwerk en wat is een positief netwerk en ze daar inzicht op geven.	Zelfredzaamheid verschillende levensgebieden	Zelfredzaamheid

1.5.10	oplossingsgericht te werken, dat je de cliënt in zijn kracht zet, dus dat je ervoor zorgt dat de cliënt zelf met een oplossing komt. Methodisch werken is ook heel belangrijk. Dus dat je ook op dingen terugkomt, op afspraken en dat je zegt van hé maar vorige week hebben we dit behandeld, wat heb je daar nu zelf aan gedaan? Bijvoorbeeld de stop, denk, doe methode of met de 3 G's 5 G's dat je daarin kijkt van hé dit is wel van bedenken en even stil staan bij deze gebeurtenis, wat is er gebeurt en wat kun je ervan leren voor de volgende keer	Methodieken inzetten vergroten zelfredzaamheid	Zelfredzaamheid
1.5.11	Bewustwording, kijk of er een stukje reflectie kan bij de cliënt	Bewustwording cliënt	Zelfredzaamheid
1.6.7	Dat je zelf mee kunt doen in de maatschappij en ik denk ook dat het met het zelfstandig begeleid wonen daarom daar ook om gaat dat het een opstapje is om het straks ook echt alleen in de maatschappij te kunnen redden.	Visie zelfredzaamheid Humanitas DMH	Zelfredzaamheid
1.6.8	Ja volgens mij ja, gebruikt je wel methodieken zeg maar, maar zit dan zo ingeweven in wat je doet en wat je zegt dat ik niet speciaal denk van oké als ik bij iemand bij de voordeur sta van nou ga ik deze methodiek gebruiken om hem zelf te laten bellen. Vaak is het gewoon als je een goede voorbereiding hebt ja dat scheelt al heel veel. Dus gewoon de tijd nemen om te luisteren wat de vraag nu is en dan samen voor te bereiden oké maar wat zeg je dan wat vraag je dan en wat is het doel van het gesprek als je dat helder hebt.	Goede voorbereiding, tijd nemen	Zelfredzaamheid
2.1.9	proberen jongeren altijd wel zo zelfstandig mogelijk te laten worden	Zelfredzaamheid vergroten	Zelfredzaamheid
2.1.10	heel veel gaat het daarin mis. Antwoord op de vraag: zelfredzaamheid ontwikkelen op het gebied van sociale omgang met anderen.	Sociale omgang	Zelfredzaamheid
2.1.11	maar ook ordening houden in je eigen leefwereld	Leefwereld ordenen	Zelfredzaamheid
2.1.13	Ik zou zeggen, Je gaat vooral kijken naar wat heeft een jongen nodig of een meisje. dat maakt niet uit, en Dat verschilt. en daar maak je weer gebruik van, dus je probeer te kijken naar Op welke manier kan je iemand het beste trainen? maar dat wil nog wel eens even verschillen, Niet	Visie begeleiding zelfredzaamheid	Zelfredzaamheid

	iedereen hoeft het op dezelfde manier te doen. we werken niet zo, We hebben deze methodiek, Zo dat is voor Die en dat is voor die. die vraag Kan je niet zo beantwoorden.		
2.2.6	jongeren wel zelfstandig mogelijk te laten functioneren	Visie Zelfredzaamheid Woonzorg Lojal	Zelfredzaamheid
2.2.7	Maar dat jongeren ook zichzelf mogen zijn en zeg maar wat het tegenwoordig heel erg gevraagd wordt dat je aan doelen moet werken en dat je ontwikkeling moet maken en wij lopen er wel tegenaan dat niet al onze jongeren dat kunnen en dat we soms ook op het hoogste haalbare zitten. op begeleiding en aansturing en dat dat ook oké is dat het er ook mag zijn en dat je niet altijd moet ontwikkelen	Aansluiten bij het niveau	Zelfredzaamheid
2.2.8	je werk wel aan doelen maar een doel kan ook het behouden zijn van iets, zodat iemand wel elke dag op bed tijd uit bed blijft gaan. weet je dat dat wel een doel is het hoeft niet altijd zo groot te zijn.	Werken aan doelen	Zelfredzaamheid
2.2.9	werken wel contextueel	Inzet methodieken	Zelfredzaamheid
2.3.8	je eigen leven vorm te geven	Omschrijving zelfredzaamheid	Zelfredzaamheid
2.4.9	want bij de 1 verwacht ik veel meer Qua zelfredzaamheid dan bij de ander	Zelfredzaamheid verschillend per niveau	Zelfredzaamheid
2.4.10	de dagstructuur, en bijna in hameren	Dagstructuur inhameren	Zelfredzaamheid
2.4.11	De contextuele hulpverlening waar wij dan mee werken en dat is vooral op de jongeren en het systeem erop gericht hè als je met de jongeren aan de slag bent en hij zit niet lekker in zijn vel en het zit allemaal tegen. en dan bel ik wel even zijn moeder en dan zeg ik ik heb dat en dat en dat met hem gedaan,	Contextuele hulpverlening	Zelfredzaamheid
2.5.5	bezig om de zelfredzaamheid zo groot mogelijk te maken. En over te nemen daar waar nodig is. En dat is in iedere situatie verschillend (...) Dus dat je een tijdje dingen overneemt en dat je steeds weer wat stapjes terug geeft. Zo ben je altijd bezig zeg maar om de zelfredzaamheid, vinden we in ieder geval zelf, te vergroten.	Overnemen waar nodig	Zelfredzaamheid
3.1.5	Dat zelfredzaamheid waar mogelijk en daarnaast voldoende coaching om iemand dat weer aan te leren. Waar hij zelfstandig kan functioneren. Dus coaching op alle	Coaching bieden	Zelfredzaamheid

	levensgebieden, met als doel om uiteindelijk zelfstandig te functioneren.		
3.2.9	Ik probeer altijd een inschatting te maken samen met iemand van goh wat is er in het verleden gelukt, waar heb je hulp bij nodig gehad en hoe sta je er nu in. Eh, op het moment dat mensen in het verleden wel dingen hebben kunnen bereiken en op moment niet meer kunnen dan kun je ze daar wel in motiveren en laten zien van in het verleden is het wel gelukt maar hoe is het je toen gelukt om dat te doen en daardoor weer gericht te zijn op de toekomst.	Terugkijken naar verleden	Zelfredzaamheid
3.3.4	denk ik dat we niet moeten onderschatten dat er ook mensen in deze maatschappij zijn die dat niet kunnen of heel moeilijk kunnen en daar moeten we ook de juiste zorg voor kiezen. En dat vind ik wel een valkuil van nu soms en het geldt nu niet alleen specifiek voor LVB	Overschatting LVB jongeren	Zelfredzaamheid
3.3.5	dat sommige mensen als je die blijft overvragen dan kun je beter voor zorgen dat ze goed zitten en steunt een plek laten wonen waar ze rust krijgen en zich veilig voelen, de juiste begeleiding,	Niet overvragen	Zelfredzaamheid
3.3.5	Ik denk dat kost de maatschappij minder geld dan maar steeds opnieuw politie, justitie Eromheen, overlast moet je kijken wat dat kost. wat voor een ellende dat de maatschappij oplevert. dat is ook zeker wel bij LVB En Al helemaal als ze gaan gebruiken. ja	Maatschappelijk probleem	Zelfredzaamheid
3.3.6	onze behandeling rondom LVB-ers dat de naaste altijd worden betrokken bij de behandeling en dat kunnen ouders zijn maar heel vaak is het ook iemand uit de instelling waar iemand verblijft of woont Dus dat is hoe we dat doen. ook omdat we weten dat we kunnen een uur lang hier iemand laten behandelen maar wij weten bij een LVB moet je juist herhalen dus dan werkt het dat je ook iemand meeneemt van thuis om zijn stof te kunnen laten halen zeg maar, dat is de gedachte erachter. dus dat is een stuk	Netwerk inzetten	Zelfredzaamheid
3.4.4	Wij gaan wel heel erg uit van eigen kracht dat is wel wat we bij iedereen doen. in iemands kracht zetten en vanuit daar de zelfredzaamheid vergroten	Eigen kracht	Zelfredzaamheid

3.4.4	Dat is wel in oplossingsgericht werken, praktisch aan de slag heel concreet doelen stellen dat past daar wel heel erg in thuis	Oplossingsgericht werken	Zelfredzaamheid
3.5.8	Maar ik denk bij de één is je doel dat iemand zelfstandig in staat is zijn dagritme aan te houden en zich aan te kleden en op tijd naar zijn daginvulling te gaan en dat soort dingen. En bij anderen hoop je dat zich dat nog veel verder uit kan bouwen tot zelf je week plannen, je boodschappen doen, je huishouden op orde te maken en dan met een klein stukje ondersteuning. Dus dat is denk ik heel erg afhankelijk van ja de mate van LVB en andere eventuele beperkingen die daar nog bij in zitten	Visie zelfredzaamheid	Zelfredzaamheid
3.5.8	het zou mooi zijn als je toe kan werken naar iemand die in ieder geval even zijn dagelijkse dingen kan doen zonder al te veel ondersteuning en dat je dan denkt nouja specifiekere dingen administratie, hulp bij het zoeken van werk en dat soort dingen ja dat he, dat zou je van verwachten daar hebben ze misschien altijd wel hulp bij nodig maar he een beetje je dagritme aanhouden, zelf naar je werk kunnen gaan of school of iets het zou mooi zijn als dat, als dat bereikt kan worden	Zelfredzaamheid vergroten	Zelfredzaamheid

KERNLABEL ZELFREDZAAMHEID-MATRIX

Fragment	Tekst	Label	Kernlabel
1.1.10	Eigenlijk op alle levensgebieden. Want het is natuurlijk zo op het moment wel zo dat, iemand nu bij ons in zorg komt dan zijn ze echt op een meer levensgebieden vastgelopen	Vastlopen meerdere levensgebieden	Zelfredzaamheid-Matrix
1.1.11	de cliënt ook aangegeven wordt is het financiële	Levensgebied financieel	Zelfredzaamheid-Matrix
1.1.12	verslaving, psychische problematiek, huisvesting, vaak of geen huisvesting of slechte huisvesting of verwaarloosde huisvesting, dagbesteding en werk	Levensgebieden	Zelfredzaamheid-Matrix
1.3.22	Financiën, schulden, welbevinden, verslaving, werk, dagbesteding, opleiding, netwerk	Levensgebieden	Zelfredzaamheid-Matrix
1.4.23	Psychisch denk ik wel heel erg, schulden is een groot ding, en sociaal netwerk	Levensgebieden	Zelfredzaamheid-Matrix
1.5.12	wonen, financiën, werk, dus een zinvolle dagbesteding. Dat zijn eigenlijk wel de eerste doelen waaraan je gaat werken.	Levensgebieden	Zelfredzaamheid-Matrix

	Drank en drugs zijn vaak ook voorliggende gebieden, netwerk, vrienden		
1.6.9	financiën, huisvesting, sociale vaardigheden, dagelijkse levensbehoeften, voor jezelf zorgen, boodschappen doen, financieel, met geld omgaan, hoe doe je dat nou, rekening betalen	Begeleiding levensgebieden	Zelfredzaamheid-Matrix
2.1.12	thuissituatie, zelfverzorging	Levensgebieden	Zelfredzaamheid-Matrix
2.2.10	dagelijks leven, structuur, huishouden en dat soort dingen maar ook financiën, werk en dagbesteding, verslavingsproblematiek, opvoedvragen	Begeleiding levensgebieden	Zelfredzaamheid-Matrix
2.4.13	Psychisch leefgebied, de zelfredzaamheid de praktische vaardigheden waar zij het plannen, de afspraken nakomen. persoonlijke verzorging	Levensgebieden	Zelfredzaamheid-Matrix
2.5.8	Over het algemeen is het altijd met financiën woon probleem in en werkproblemen. Vrijtijdsproblemen, hè de psychosociale zijn er natuurlijk ook.	Levensgebieden	Zelfredzaamheid-Matrix
2.5.9	Deels heel praktisch. Financiën daar willen we in ieder geval zicht op hebben zeg maar. Dus of we laten het overnemen (...) En met werk ja proberen we te bemiddelen of naar dagbesteding of naar via de participatie wet aan het werk. Wat de mogelijkheden ook zijn. Scholing. Is school mogelijk dan stimuleren we school.	Begeleiding levensgebieden	Zelfredzaamheid-Matrix
3.2.14	JA financiën dat is echt wel de topper zeg maar, En daarnaast is het echt wel voornamelijk het zoeken van een dagbesteding en het stukje zelfzorg	Levensgebieden	Zelfredzaamheid-Matrix
3.4.5	Ja wonen werk vrijetijdsbesteding heel belangrijk, ook wel ondersteuning in het creëren van goed Sociaal werk. weet je als je iemand wil laten stoppen met blowen daar moet je wel voor zorgen dat hij loskomt van zijn blowers. En hoe ga je daarmee hè Hoe ga je sociale vaardigheden opdoen om daar los van te kunnen komen. en die dingen en nogmaals dan zit je heel erg op het werk wonen sociale omgeving weet je dat vind ik echt wel	Begeleiding levensgebieden	Zelfredzaamheid-Matrix

BIJLAGE 5 - VRAGENLIJSTEN

5.1 BRIEF BIJ VRAGENLIJST

Beste

Wij zijn Nelleke Vroegop en Jacoline van Groningen en volgen het laatste jaar van de opleiding Sociaal Pedagogisch Hulpverlening aan de Christelijke Hogeschool in Ede. En het laatste jaar betekent onderzoek doen, waar we nu volop mee bezig zijn. Wij doen ons onderzoek vanuit Humanitas DMH met Stefan Lochs als opdrachtgever.

Om het onderzoek goed te kunnen doen, willen we graag gebruik maken van uw kennis en visie. Daarom willen we vragen of u mee wilt werken aan het invullen van een schriftelijke vragenlijst.

Allereerst een inhoudelijke introductie op het onderzoek. Het onderzoek vindt plaats binnen de organisatie Humanitas DMH in de regio Achterhoek. Deze organisatie biedt o.a. ambulante begeleiding aan jongeren met een licht verstandelijke beperking (LVB) en multiproblematiek. Ook is er door Humanitas DMH het zogenaamde Homerunhuis opgezet in verschillende regio's. Vanuit voorafgaand onderzoek is gebleken dat er binnen de regio Achterhoek onvoldoende passend aanbod van begeleiding en/of behandeling is voor jongeren met een LVb en multiproblematiek binnen een Homerunhuis om (meer) zelfstandig te leren wonen. Dit zorgt ervoor dat deze jongeren niet de juiste hulpverlening krijgen waardoor er voor henzelf en in de maatschappij problemen ontstaan.

Er wordt onderzoek gedaan naar wat jongeren met een LVb en multiproblematiek nodig hebben binnen een Homerunhuis en hoe Humanitas DMH dit in samenwerking met Tactus verslavingszorg en Woonzorg Lojal kan vormgeven binnen de regio Achterhoek.

De vragenlijst die wij hebben opgesteld kunt u hieronder vinden. De informatie vanuit de vragenlijsten zijn essentieel voor het beantwoorden van onze onderzoeksvraag. Daaruit komen de aanbevelingen voort voor de opdrachtgever vanuit Humanitas DMH. De gegevens worden volledig anoniem verwerkt.

Wij hebben voldoende tijd nodig om de informatie uit de vragenlijsten te verwerken in het onderzoek. Daarom zien we uw reactie graag tegemoet voor 23 maart 2018. U kunt uw reactie mailen naar (mailadres)

Wanneer u geen mogelijkheid heeft om mee te werken aan deze vragenlijst, horen wij dit ook graag.

Alvast hartelijk bedankt.

Met vriendelijke groet,
Jacoline van Groningen
Nelleke Vroegop

5.2 VERSTUURDE VRAGENLIJST

ALGEMENE VRAGEN

- 1) Wat is uw functie en binnen welke organisatie bent u werkzaam?
- 2) Op welke manier bent u als professional betrokken bij de doelgroep jongeren met een licht verstandelijke beperking en multiproblematiek?
- 3) Wat verstaat u onder de doelgroep jongeren met een LVB en multiproblematiek?

Nu volgen een aantal vragen over de meerwaarde van een Homerunhuis voor jongeren met een LVB en multiproblematiek. Binnen een Homerunhuis woont een jongere met LVB die op verschillende levensgebieden ondersteuning nodig heeft. Zo krijgen deze jongeren begeleiding waar nodig om te leren zoveel mogelijk op eigen benen te staan.

- 1) Bent u bekend met Homerunhuis binnen Humanitas DMH? Zo ja, op welke manier?
- 2) Vindt u een Homerunhuis voor de jongeren nodig? Waarom wel, waarom niet?
- 3) Wat zou er met de jongeren gebeuren wanneer zij geen begeleiding krijgen binnen het Homerunhuis?
- 4) Wat is de meerwaarde van een Homerunhuis in de Achterhoek voor jongeren met LVB en multiproblematiek?
- 5) Wat maakt de doelgroep zo specifiek dat er begeleiding nodig is binnen een Homerunhuis?

De volgende vragen gaan over de begeleiding en/of behandeling die nodig is binnen een leef-leer centrum voor jongeren met een LVB en multiproblematiek.

- 1) Op welke levensgebieden hebben de jongeren begeleiding nodig?
- 2) Wat zijn specifieke aandachtspunten voor begeleiding aan jongeren met een LVB en multiproblematiek?
- 3) Op welke manier kan behandeling van verslaving voor jongeren met een LVB vormgegeven worden binnen een Homerunhuis?
- 4) Waarom is kennis over verslaving van belang voor deze doelgroep? En wat kan er gebeuren wanneer deze kennis ontbreekt?

Deze vraag gaat over de samenwerking tussen verschillende organisaties binnen het Homerunhuis.

- 1) Wat is de meerwaarde wanneer er binnen een leef-leer centrum samengewerkt wordt met de organisaties Tactus Verslavingszorg en Woonzorg Lojal?
- 2) Wat kan Humanitas DMH/Woonzorg Lojal/Tactus Verslavingszorg voor begeleiding bieden aan jongeren met een LVB en multiproblematiek binnen een leef-leer centrum?

5.3 VRAGENLIJST HUMANITAS DMH ACHTERHOEK

Vragen	Professional 1	Professional 2	Professional 3
Wat verstaat u onder de doelgroep jongeren met een LVB en multiproblematiek?	Jongeren die vastlopen in het dagelijks leven op meerdere levensgebieden en die zelf niet meer een uitweg zien om de problematiek op te lossen.	Jongeren met een lager niveau dan gemiddeld, die hierdoor allerlei problemen ervaren op diverse leefgebieden.	Jongeren die, al dan met IQ bepaling, laten zien dat zij het lastig vinden mee te kunnen komen in de maatschappij, moeite met aanpassen aan situaties, verlaagde sociale redzaamheid. Hierin is vaak te zien dat er op meerdere gebieden problemen voorkomen op het gebied van psychisch welzijn, financiën, verslavingsgedrag, geen of geen prettige huisvesting.
Vindt u een Homerunhuis voor de jongeren nodig? Waarom wel, waarom niet?	Ja, soms is zelfstandig wonen een stap te ver voor de jongeren. Dit is dan een mooie tussenstap om vaardigheden aan te leren die nodig zijn voor de toekomst. Hierdoor is er meer nabijheid die vaak wenselijk is bij deze jongeren en die we ambulant niet kunnen bieden.	Ik denk dat voor sommige jongeren zo'n traject passend kan zijn. Op deze manier kunnen zij zich in een veilige omgeving verder ontwikkelen.	Ik denk dat het nodig is een Leer-leertraject te hebben omdat deze jongeren vaak tussen wal en schip vallen. Zij passen niet altijd op de verschillende aangeboden plaatsen. Een passende aanpak op een plek waar meer jongeren zitten, die zorgt voor meer structuur, nabijheid en contact kan zorgen voor meer voortgang in een traject en leert een jongeren dat hij niet alleen is in de situatie, krijgt hij gepaste begeleiding bij de vraag, is er contact dichtbij waardoor de jongere niet terugvalt, omdat er een tijd een contact is geweest.
Wat zou er met de jongeren gebeuren wanneer zij geen	Komen terecht in een verkeerd netwerk, waarbij sprake kan zijn van drugs/alcohol problematiek. Echter ook	Veel jongeren zullen waarschijnlijk sneller buiten beeld verdwijnen of zullen problemen krijgen in de verder	De jongeren krijgen ondersteuning, maar deze verdwijnt na elke afspraak uit beeld. Hierdoor is er geen direct

begeleiding krijgen binnen het Homerunhuis ?	kunnen ze dan sneller in aanraking komen met justitie. Zoals ik hiervoor al meldde is de afstand-nabijheid zo belangrijk voor deze doelgroep. Deze kunnen we ambulant niet bidden.	ontwikkeling, waardoor ze uiteindelijk moeite krijgen met het leven van een zelfstandig leven.	toezicht op wie binnenkomt, hoe een jongere zijn dag begint. Het duurt langer voor er contact kan zijn met een jongeren wat maakt dat iets te lang blijft liggen, spanning te snel wordt opgebouwd of een jongeren zijn eigen dingen gaat doen waardoor dingen niet soepel verlopen. Dit werkt negatief op het traject.
Wat is de meerwaarde van een Homerunhuis in de Achterhoek voor jongeren met LVB en multiproblematiek?	Deze tussenstap voor deze doelgroep is er naar mijn idee nog niet in de achterhoek. Vaak is er wel een RIBW, echter kunnen ze hier vaak niet omgaan met de LVB. Daarnaast is vaak de drugsproblematiek die op de voorgrond ligt die de jongeren dan negatief kunnen beïnvloeden.	Jongeren een veilige omgeving bieden om zich te kunnen ontwikkelen.	Er is weinig mogelijkheid in de achterhoek voor deze doelgroep, waardoor de juiste hulp soms niet geboden kan worden. Ik denk door hete aanbod van een LL traject we beter aansluiten op de vraag van de jongeren en we deze doelgroep dus ook beter kunnen bedienen Er zal vermindering van overlast komen en verkorting van trajecten met grotere marge slagingskansen.
Wat maakt de doelgroep zo specifiek dat er begeleiding nodig is binnen een Homerunhuis ?	Vaak is er niet alleen sprake van LVB, maar ook van bijkomende psychopathologie.	De doelgroep wordt vaak overschat, van de buitenkant zie je niet snel dat ze LVB zijn. Hierdoor worden ze vaak overvraagd. De buitenwereld heeft naar mij mening moeite met de jongeren te begrijpen doordat ze vaak erg mondig zijn en mensen hierdoor denken dat de jongeren veel dingen wel zelfstandig op kunnen pakken terwijl dit vaak niet zo is.	Deze doelgroep vraagt een aparte aanpak omdat dit jongeren zijn met LVB en bijkomende problematiek en het soms lastig is te achterhalen wat met wat samenhangt. Tevens is het soms nodig om bepaalde situaties toe te staan (bijvoorbeeld blowen maar dan op bepaalde locaties,) om te zorgen dat een jongere verbeterd (klink gek, maar dat is soms het enige wat ze nog hebben of hun 'medicijn') dit mag op veel locaties niet

			waardoor ze buiten de boot vallen. Hoewel men er dan wel voor moet waken dat het geen drugshol wordt. De jongeren hebben gedurende de hele dag problematiek waardoor een ambulante setting niet altijd aansluit. Ze hebben het nodig om iemand tegen te komen op de gang, een praatje maken op elk willekeurig moment om een spanningsopbouw te verlagen, dat er wordt gezien wie zij meenemen als vrienden om hier wat meer zicht op te hebben. De lijnen zijn korter en er kan ter plekke met ze worden gecommuniceerd als dingen niet lopen. Door direct aanspreken op het moment dat er iets gebeurt leert de jongere sneller dan dat hij achteraf moet terugkijken op een situatie.
Op welke levensgebieden hebben de jongeren begeleiding nodig?	Voornamelijk op het gebied van zelfredzaam worden.	Alle leefgebieden.	Dat is een lastige vraag, want dat ligt aan de vraag van de jongeren. Ik kan me voorstellen op gebied van financiën, wat komt erin en wat gaat eruit en hoe houdt ik dit in balans. Zelfstandigheid vergroten. Invulling van de dag/dagstructuur. Verslavingstraject, Psychisch traject, Vertaling van gebeurtenissen en leren hoe ze zelf spanning verlagen. Waar vraag ik hulp in situaties.
Wat zijn specifieke aandachtspunten	Er moet ook gekeken worden naar risico's, beschermende factoren	Jongeren echt leren kennen, ook echt horen wat ze zeggen, maar	Korte opdrachten

ten voor begeleiding aan jongeren met een LVB en multiproblematiek?	en naar de veiligheid van cliënten en de medewerkers.	daarnaast jongeren niet het gevoel geven dat zij een beperking hebben. Behandel ze als gelijkwaardige personen, maar houd wel rekening met valkuilen.	Als volwassenen benaderen, maar met communicatie op niveau. Eigen regie laten behouden maar met voorhouden van voor en nadelen van keuzes Grenzen stellen.
Op welke manier kan behandeling van verslaving voor jongeren met een LVB vormgegeven worden binnen een Hogerhuis ?	Er moet gekeken worden of dit een contra is binnen het leef-leer centrum of dat behandeling verplicht is. Verslaving zorgt er namelijk vaak voor dat een cliënt niet vooruitkomt op doelen.	Vooraf veel bewustwording en veel in gesprek gaan met de jongeren. Behandeling aanpassen op het individu, maar vooral ook begrijpen wat de oorzaak is van de verslaving zodat deze aangepakt kan worden.	Speciale werkwijze 'verslaving en LVB' (map) Duidelijke regels omtrent gebruik.
Waarom is kennis over verslaving van belang voor deze doelgroep? En wat kan er gebeuren wanneer deze kennis ontbreekt?	Dit is vaak bijkomende problematiek binnen de LVB populatie. Er moet gekeken worden naar de risico's en dat je goed kan inschatten of je in gesprek kan gaan met de cliënt (onder invloed, risico's, observerende rol)	Ik denk dat het belangrijk is om hier kennis van te hebben, zodat je voor deze doelgroep een juiste aanpak kunt hanteren. Wanneer deze kennis ontbreekt zal er ook niet of onvoldoende aan de verslaving gewerkt kunnen worden.	De benadering is anders, trajecten gaan langzamer, uitleg moet kort en duidelijk, inzicht is minder ontwikkeld dus moet worden aangepast aan niveau. Overvraging is de grootste valkuil hierin.
Wat is de meerwaarde wanneer er binnen een leef-leer centrum samengewerkt wordt met de organisaties Tactus Verslavingszorg en Woonzorg Lojal?	Binnen HDMH hebben we geen huizen en is er geen expertise op verslaving. Werkend vanuit ieders expertise kunnen we werken naar een mooi einddoel.	Samenwerking zorgt voor een alomvattende aanpak voor de jongeren. Ieder kan zijn/haar eigen expertise meenemen en deze samenvoegen tot de juiste aanpak.	Delen van kennis en samenwerken in de zorg is altijd een pre. Door zoveel mogelijk in huis te hebben aan expertise kan zowel de kennis als de overdracht naar de jongeren bijdrage aan het hele traject. Tactus heeft de kennis en kan deze delen met begeleiding. Humanitas heeft de expertise op gebied van LVB. Een samenwerking hierin kan

			dus van beide kanten ten goede komen. Samen met Lojal kan de het zijn dat de kosten wat lager kunnen worden gehouden (uurtarief) en zorgt voor continue begeleiding
Wat kan Humanitas DMH voor begeleiding bieden aan jongeren met een LVB en multiproblematiek binnen een leef-leer centrum?	Op alle levensgebieden kan zorg geboden worden.	Humanitas kan haar expertise gebruiken om aansluiting te vinden bij de jongeren, zij kunnen daarnaast op alle leefgebieden ondersteunend zijn.	Humanitas DMH heeft de expertise op het gebied van deze jongeren. De benaderingswijze, de problemen die een jongeren tegenkomt. De mogelijkheden om te levelen. Hierdoor kunnen we gemakkelijk contact maken, snel schakelen en doorpakken waar het moet en laten liggen waar het kan. Zij kunnen door de jongere heen prikken om te zorgen dat ze in beweging komen en spiegelen waar nodig. De jongeren moet in actie komen door de juiste aanpak welke HDMH kan bieden.

5.4 VRAGENLIJST HUMANITAS DMH LLC EDE

Vragen	Professional 1	Professional 2	Professional 3
Wat verstaat u onder de doelgroep jongeren met een LVB en multiproblematiek?	Over het algemeen gesteld: Jongeren met een Totaal IQ van circa 50-75, zijn gedesorganiseerd gehecht, hierbij hebben ze vaak sociale aanpassingsproblemen, psychische stoornis (ADHD, autisme etc) en bijkomende problematiek als impulsgedrag, verslaving, etc	Jongeren die een hoop hebben gezien en hebben meegemaakt. Iets wat wij nooit zullen begrijpen. Jongeren door 'de maatschappij' veelal overschat worden. Jongeren die tussen wal en schip vallen. Ze horen eigenlijk nergens bij. De maatschappij accepteert ze niet echt, maar de maatschappij vraagt ze	

		wel om mee te doen in deze maatschappij.	
Vindt u een Homerunhuis voor de jongeren nodig? Waarom wel, waarom niet?	Absoluut! Jongeren komen vaak van de groep, zijn niet gewend aan vrijheden. Ze moeten leren om te gaan met alle keuzes die ze mogen en moeten maken.	Ja! Het is een kort traject, waarin jongeren snel vooruitgang kunnen zien bij zichzelf. Dit hangt natuurlijk wel af van een stuk motivatie/factoren uit de omgeving die er plaats vinden, maar buiten dat kunnen ze snel succeservaringen maken. Ze werken in een korte tijd, naar een volgende fase in hun leven. Door net even iets meer ondersteuning te krijgen erbij. Mee doen in de maatschappij, hoe fijn zou dat zijn als ze kunnen zeggen dat zij zich geaccepteerd voelen door de maatschappij?	Ja voor deze jongeren is het nodig om wat handvaten aan te kunnen reiken zodat ze meer zelfkennis en kennis over de praktische zaken in het leven aangeleerd krijgen
Wat zou er met de jongeren gebeuren wanneer zij geen begeleiding krijgen binnen het Homerunhuis ?	Deze jongeren zouden zich laten leiden door impulsen, waardoor ze schulden gaan maken en in andere problemen komen.	Een jongere mag natuurlijk zelf bekijken als hij/zij 18 wordt, of hij/zij nog zorg wil (meeste gevallen dan...). Maar als jongeren geen traject volgen als dit, zullen de meesten toch een stukje missen. Eventueel omgaan met geld, versterken van een positief netwerk etc. Je ziet toch snel dat jongeren die geen hulp krijgen, te maken krijgen met criminaliteit etc. Het is een kwetsbare doelgroep...	Geen kennis waardoor ze verkeerde inschattingen kunnen maken

Wat maakt de doelgroep zo specifiek dat er begeleiding nodig is binnen een Homerunhuis ?	Jongeren hebben vaak het overzicht niet om keuzes te maken. Hier moeten ze stap voor stap in begeleid worden, door hun IQ moet het ook vaak herhaald worden.	De doelgroep zal af en toe nog wel onderschat worden. Maar deze jongeren hebben bescherming nodig, buiten het feit dat ze zich ook staande moeten houden in de maatschappij, hebben ze nog recht op een stukje bescherming. En deze kunnen wij hen bieden. De doelgroep is kwetsbaar en komt snel in aanraking met criminaliteit, mensenhandel, pesterijen etc. Zichzelf hierin staande weten te houden is lastig voor deze jongeren. Vaak zie je ook dat dit hetgeen is wat ze hebben geleerd vanuit huis.	Hun problematiek.
Op welke levensgebieden hebben de jongeren begeleiding nodig?	Afhankelijk van de persoon, maar over het algemeen op alle leefgebieden: sociale contacten, relaties, seksualiteit, financiën, hygiëne en boodschappen	Allemaal ☺ (financiën, ADL, normen&waarden, mentale/psychische stuk etc.etc.)	Huishoudelijke zaken Financiën Normen en waarden Netwerk, familie, vrienden(sociale contacten) werk
Wat zijn specifieke aandachtspunten voor begeleiding aan jongeren met een LVB en multiproblematiek?	Jongeren hebben structuur nodig, daadkracht, helderheid. Als begeleider moet je afspraak betrouwbaar zijn, dingen visueel kunnen maken. Een goede dosis boerenverstand is noodzakelijk.	Ik merk heel erg dat de meeste jongeren heel graag willen, maar het niet voor elkaar krijgen om dit te doen. Het stukje 'samen doen' is dan zo belangrijk.	Geduld. Kleine stapjes maken Successen vieren Herhalen Doen wat je zegt en zegt wat je doet Betrouwbaar overkomen Er zijn

Op welke manier kan behandeling van verslaving voor jongeren met een LVB vormgegeven worden binnen een Homerunhuis?	Wij werken veel met IrisZorg, waarbij we stoptherapie doen. Ook afkicken in een kliniek behoort tot de opties. Ook is het mogelijk om pinpas in beheer te hebben, zodat er geen vrij bezit van geld is. Het probleem binnen het LLC is dat we een open instelling zijn, waardoor we drugs en alcohol niet kunnen uitbannen.	De combi van LVB en verslaving komt bij deze doelgroep veel voor. Door samen te werken met ketenpartners (bijv. Iriszorg of Lievegoed), en het lijntje kort te houden, zorg je er voor dat het een onderdeel wordt van het Homerunhuis.	Ik ben van mening dat deze doelgroep hier niet past
Waarom is kennis over verslaving van belang voor deze doelgroep? En wat kan er gebeuren wanneer deze kennis ontbreekt?	Uiteindelijk gaat het om de impulsiviteit waar jongeren met LVB snel aan toegeven, waardoor ze verslavingsgevoelig zijn en extra kwetsbaar.	Je komt steeds makkelijker aan allerlei drugs. Vaak zie je dat het netwerk ook al in deze wereld zit en dan is het erg makkelijk. Doelgroep is kwetsbaar, vaak een lage eigenwaarde en doet dan wel mee. Een stukje groepsdruk is hierbij ook nog erg groot. Maar als je er over met ze in gesprek gaat, weten er een hoop niet wat alle soorten drugs met je kan doen. En wat de werking is hiervan. Hierdoor komt er snel verslaving opspelen of gebruiken jongeren dingen waarvan ze niet eens weten wat het is. (Bijv. denken dat ze speed gebruikt, maar het eigenlijk crack is).	Kennis hierover delen is zeker belangrijk, Omdat deze doelgroep beïnvloedbaar is hiervoor. Hierdoor kunnen ze de gevaren ervan niet inzien als er geen kennis hierover is
Hoe wordt het leef-leer centrum in Ede vormgegeven?	Wow, open vraag. In Ede willen we bouwen op vertrouwen, op proberen en succeservaringen. Het idee is dat jongeren zelf leren keuzes te maken. In de dagelijkse praktijk hebben we leerdoelen gericht op praktische dingen: koken,	Het LLC Ede is een 24 uren setting, waarbij er 's nachts een slaapdienst aanwezig is in het pand. Er wonen 13 jongeren intern, waarbij er sinds kort gewerkt wordt met een fasering.	Op dit moment kan ik hier niet echt een antwoord op geven, omdat we op het punt staan om er een nieuwe vorm aan te geven.

	boodschappen doen, kamer schoonmaken, solliciteren, netwerk opbouwen etc. Hierbij wordt gekeken naar welke oplossingen cliënten zelf verzinnen en worden ze gestructureerd in hun denken.	Vanaf begin af aan is het redelijk vrij. Buiten het 'hoofdgebouw' is er nog een pand aan het eind van de straat. Hier wonen 5 jongeren van het LLC. Zij wonen wat meer ambulant. Zij kunnen nog wel elke dag op het LLC terugvallen, maar we komen een aantal keer per week bij hen langs. Dit bouwen we af, zodat ze daarna ambulant kunnen gaan wonen. En dan begeleiden wij hen nog steeds. We zijn nu 1.5 jaar open, maar net gestart met een bijna nieuw team (nog 2 mensen vanuit het begin en de rest is nieuw). Dit maakt dat we zoekende zijn, nog steeds. Maar je ziet dat het steeds meer vorm krijgt. Regels worden duidelijker, maar het is en blijft maatwerk. Bij elke casus moeten we weer kijken wat goed is voor de jongere en hoe we er mee om willen gaan.	
Met welke organisaties wordt er binnen het leef-leer centrum samengewerkt? Wat is hier de meerwaarde van en wat zijn de	Het LLC is opgebouwd door Pluryn en Humanitas DMH. De meerwaarde hiervan is dat je andere kwaliteiten binnenhaalt en een andere visie en hierdoor steeds weer aan het denken wordt gezet. Aandachtspunten is heel simpel bijvoorbeeld 2 computersystemen, met verschillende log in accounts. De verschillen	Humanitas-DMH & Pluryn is de officiële samenwerking. Hiervan is de meerwaarde dat je van elkaar kan leren en van twee mooie organisaties, één plek kan maken. Jongeren die bij Pluryn weg moeten als ze 18 zijn, kunnen bij ons nog blijven wonen om hun	Met de gemeente, verder is dit erg weinig. Naar mijn idee, Zo zijn er hier en daar wat lijntjes omdat mensen vanuit hun vorige werk een link hebben liggen of wat hier in de buurt is.

aandachtspunten?	tussen de bedrijven worden soms benadrukt door cultuur.	traject af te maken. Het grijze gebied van de leeftijden tussen de 16 en 19 jaar, is hier niet van toepassing. Daarnaast krijg je een mooie dynamische groep. De jongeren van Pluryn zijn allemaal onder behandeling, waarvan de jongeren van HDMH niet onder behandeling zitten bij ons. Groot verschil wel. Wat het soms ook lastig maakt. Je werkt in twee systemen. Je maakt plannen in twee systemen. Je rapporteert in twee systemen. Je hebt te maken met twee soorten protocollen, twee manieren van werken, twee orthopedagogen, twee roostersystemen etc. Overal zijn er twee van. En dat heeft zijn voordelen en nadelen.	
-------------------------	---	---	--

5.5 VRAGENLIJST WOONZORG LOJAL

Vragen	Professional 1
Wat verstaat u onder de doelgroep jongeren met een LVB en multiproblematiek?	Jongeren met beperking/laag niveau met bijbehorende problematieken (bijvoorbeeld: ADHD, PDD-nos, hechtingsproblematiek, maar ook bijvoorbeeld verslaving. (middelengebruik/alcohol)
Vindt u een Homerunhuis voor de jongeren nodig? Waarom wel, waarom niet?	Ik denk dat dit voor vele jongeren erg handig is. Ze missen bepaalde kennis/handelingen die ze van ouders bijvoorbeeld nooit geleerd hebben. In een Homerunhuis kun je jongeren handvaten bieden en laten oefenen zodat ze in de toekomst misschien wel volledig voor zichzelf kunnen zorgen.
Wat zou er met de jongeren gebeuren	Dan heeft het traject geen effect. Deze jongeren moeten een stok achter de deur hebben.

wanneer zij geen begeleiding krijgen binnen het Homerunhuis?	
Wat is de meerwaarde van een Homerunhuis in de Achterhoek voor jongeren met LVB en multiproblematiek?	X
Wat maakt de doelgroep zo specifiek dat er begeleiding nodig is binnen een Homerunhuis?	Lvb met problematiek is een kwetsbare doelgroep die vaak al een rugzak vol hebben met narigheid uit het verleden. Alleen redden ze het simpelweg gewoon nog niet.
Op welke levensgebieden hebben de jongeren begeleiding nodig?	Opstaan, persoonlijke hygiëne (douchen, tanden poetsen etc) Wassen, boodschappen doen, eten koken, financiën, openen van post, contact leggen met instanties, het na komen van afspraken, op tijd komen, advies enz
Wat zijn specifieke aandachtspunten voor begeleiding aan jongeren met een LVB en multiproblematiek?	Grote risico's en daardoor ook specifieke aandachtspunten zijn ; drugs en drank. Ook heeft het merendeel van deze jongeren moeite met nee zeggen en gaan snel mee in andermans (negatieve) gedrag. Hierdoor zijn meiden bijvoorbeeld erg gevoelig voor jongens met "mooie" praatjes. In de begeleiding moet je erg consequent zijn. Doen wat je zegt en afspraken nakomen zodat je ook betrouwbaar blijft. Deze jongeren hebben vaak al zo weinig vertrouwen in eigenlijk alles en iedereen dat het wel belangrijk is dat jij je aan je woord houdt. Ook is de structuur erg belangrijk.
Op welke manier kan behandeling van verslaving voor jongeren met een LVB vormgegeven worden binnen een Homerunhuis?	Ik heb niet genoeg kennis van verslaving om hier een mening over te geven. Verslaafden vind ik persoonlijk nog weer een doelgroep op zich.
Waarom is kennis over verslaving van belang voor deze doelgroep? En wat kan er gebeuren wanneer deze kennis ontbreekt?	Het is belangrijk dat je weet/kan zien wanneer iemand gebruikt heeft zodat je ook kan ingrijpen wanneer dit nodig is.
Wat is de meerwaarde wanneer er binnen een leef-leer centrum samengewerkt wordt met de organisaties Tactus Verslavingszorg en Woonzorg Lojal?	In samenwerking is het fijn dat je de lijntjes altijd kort kunt houden en informatie kunt uitwisselen met elkaar. Het fijne van zo'n samenwerking zou zijn dat je ook snel kunt ingrijpen, en altijd advies kan vragen.

5.6 VRAGENLIJST GEMEENTE ACHTERHOEK

Vragen Gemeente	Professional 1	Professional 2
Wat verstaat u onder de doelgroep jongeren met een LVB en multiproblematiek?	Jongeren met een IQ onder de 85 of dat in zijn/haar ontwikkeling ver achterloopt en kenmerken vertoont van een jongere met LVB. Onder Multi problematiek versta ik in deze de jongere met een LVB met daarnaast problemen op andere gebieden zoals bijvoorbeeld verslaving	Ik kan de vragenlijst voor jullie invullen maar ik denk dat ik beter even mijn adviezen in de mail kan doorgeven. Ik ken het leer-leef traject van gemeente Ede van Humanitas. Dat is een direct stevig en daadkrachtig neergezet met potig personeel en loopt (in wat ik weet) goed. Voor mij is Pluryn (over het algemeen) een meer daadkrachtiger organisatie met personeel dan Loyal. Ik twijfel of Loyal een partij is om een multiproblem-setting op te zetten. Dat ligt dan geheel aan de ervaring en daadkracht van het personeel dat daarvoor aangenomen wordt. Het valt en staat naar mijn idee bij het bepalen van de doelgroep (welke zwaarte Multiproblem) en wat daarvoor nodig is om te doen slagen op de groep. Kies daarbij een doelgroep waarvan jullie vinden dat jullie goed in zijn om te ondersteunen. Ik denk dat het daarbij begint. Wat willen jullie en waar staan jullie voor? Welke leeftijdscategorie en diagnoses (en houdt je daar aan). Als ik kijk naar de aanbieders in deze regio hebben we best veel LVB-aanbieders die de 'zachte kant' van de doelgroep. Wat wij hier zien als aanvulling is de 'zware kant van de doelgroep'. Dus jongeren met zware problematiek, gedragsproblematiek, middelengebruik, eigen geen drive

		en niks willen, maatregels, contact justitie, trauma's etc. Daarvoor zijn dan ook personeelsleden nodig die al de nodige ervaring in deze bagage te handelen, daadkrachtig zijn, rugzak hebben met verschillende begeleidersaanpakken, niet zwichten voor crisissen (weten hoe te handelen), aankunnen dat doelgroep je triggert en uitprobeert en grenzen zoekt. Niet opgeven wanneer ze in het dal zakken of 'onmogelijk gedrag laten zien, maar aanpakken om de doelgroep echt op weg te helpen in zijn leven. Dit zie ik in de leeftijdscategorie 16-22 jaar. Met 23 jaar hebben ze ook recht op huurtoeslag en is het makkelijk zelf wat te huren en zelfstandigheid op te zetten. Hopelijk heb ik jullie zo op weg geholpen. Als er vragen zijn dan hoor ik dat graag.
Vindt u een Homerunhuis voor de jongeren nodig? Waarom wel, waarom niet?	Een Homerunhuis zou een aanvulling kunnen wezen op het huidige aanbod binnen de regio Achterhoek. De combinatie die gemaakt wordt met ook Tactus is een goede, zeker gezien het feit dat LVB problematiek gepaard gaat met een verslaving.	
Wat zou er met de jongeren gebeuren wanneer zij geen begeleiding krijgen binnen het Homerunhuis?	Deze jongeren zullen naar alle waarschijnlijkheid opgevangen worden op een andere plek of door een andere organisatie. De jongere zal niet een dergelijk traject ontvangen zoals bedacht door Humanitas DMH. Is dit slecht? Dat durf ik niet aan te geven. Andere organisaties leveren ook begeleiding. Producten en resultaten tegen elkaar afzetten is moeilijk door te weinig zicht op het resultaat maar ook doordat iedere jongere uniek is.	

Wat is de meerwaarde van een Homerunhuis in de Achterhoek voor jongeren met LVB en multiproblematiek?	De methode zal zich moeten bewijzen. Zoals gezegd zou het een meerwaarde kunnen zijn.	
Wat maakt de doelgroep zo specifiek dat er begeleiding nodig is binnen een Homerunhuis?	Binnen deze doelgroep is vaak nog ontwikkeling mogelijk naar bijvoorbeeld zelfstandig wonen of vergroting van de zelfredzaamheid binnen begeleid wonen. De begeleiding is dan essentieel om sturing te geven en op momenten moet gedrag ook gecorrigeerd worden. Dit kan niet zonder begeleiding. Zonder begeleiding komt de jongere niet verder.	
Op welke levensgebieden hebben de jongeren begeleiding nodig?	Algemene dagelijkse levensverrichtingen, communicatie, aangaan van relaties, huishouden, werk, inkomen, huisvesting	
Wat zijn specifieke aandachtspunten voor begeleiding aan jongeren met een LVB en multiproblematiek?	Het behandelen van een verslaving van iemand met een LVB vraagt, mijn inziens, meer in vergelijking met iemand met IQ boven de 85. Het is belangrijk vanuit de licht verstandelijke beperking te redeneren. De oorzaak is in dit geval vaak anders	